

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2555

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษาในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 2 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1: มกราคม-มีนาคม

ฉบับที่ 2: เมษายน-มิถุนายน

ฉบับที่ 3: กรกฎาคม-กันยายน

ฉบับที่ 4: ตุลาคม-ธันวาคม

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 โทรสาร 0-4372-1764

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรณ
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

และ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ บุญไชย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.วราพร เอราวรณ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร. ณัฏสวรรค์ ธนาพงษ์อนันต์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สารรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ ดร.กันยารัตน์ สอนสุภาพ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ชนะศึก นิษานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.จูปานี สีเฉลียว	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ภมรพรรณ ยูระยาตร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.รัชนีวรรณ ตั้งภักดิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.รัฐสาลี เลาสุริโยธิน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.สาธิตา สกุลรัตน์กุลชัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ ดร.สุนทรพจน์ คำรงค์พานิช	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ชนิตา รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Allan MacKinnon	Simon Fraser University, Canada
Associate Professor Dr. Gregory P. Thomas	The University of Alberta, Canada
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam
Dr. Athithouthay Chatouphonexay	National University of Laos
Dr. Hasnah Toran	Universiti Kebangsaan Malaysia, Malaysia
Dr. John F. Clayton	Waikato Institute of Technology, New Zealand

เลขานุการและบรรณาธิการ

นางสาวจูปานี เฟิงสุข

บทความที่พิมพ์เผยแพร่ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เป็นความคิดเห็นของผู้นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ราคาปก 90 บาท

Web site: <http://www.edu.msu.ac.th>

พิมพ์วันที่ 30 มิถุนายน 2555

E-mail: joumaled@msu.ac.th

ออกแบบโดย

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (เขตพื้นที่ในเมือง)

ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ 0-4375-4321-40 ต่อ 6100 หรือ 0-4372-2312 โทรสาร 0-4372-2312

www.msup.msu.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ศาสตราจารย์ ดร.คงเคื่อน พันธุมนาวิณ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ศรียา นียมธรรม	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ สิมารักษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิศร สมานโค	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตน์วิษซ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ลินทรทัศนศิริกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลาด จันทรสมบัติ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ สมพงษ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ บุญเคิม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ อินทร์อุคม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา ทวีกุลทรัพย์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ศิริพงศ์ พยอมแย้ม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา พงศ์วรินทร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
พลอากาศตรี ดร.อนันต์ ศรีอำไพ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆจร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.ศยามน อินสะอาด	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ ดร.สาธิตา สกุลรัตนกุลชัย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ ดร.สิรินทร์ สิ้นจินคาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2555 นี้ ประกอบด้วยบทความวิจัย 2 เรื่องและบทความวิทยานิพนธ์ 9 เรื่อง โดยบทความวิจัยจะนำเสนองานวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนิเทศศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล และเรื่อง สภาพการใช้ เจตคติ และความต้องการ ของนักกีฬาเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม สำหรับบทความวิทยานิพนธ์ประกอบด้วยบทความสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา 3 เรื่อง สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา สาขาละ 2 เรื่อง และสาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาละ 1 เรื่อง

อย่างไรก็ดี ประเด็นวิจัยของบทความวิทยานิพนธ์ที่น่าสนใจในฉบับนี้คือ การศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล นอกจากนี้มีการนำการวิจัยแบบผสมวิธีมาประยุกต์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ตลอดจนการพัฒนาโปรแกรมบทเรียน แบบเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้รับประโยชน์พอควร

อาจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ

บรรณาธิการ

ภาพปก: ศิษย์เก่าศิเค้นและนิสิตศิเค้น คณะศึกษาศาสตร์ ประจำปี 2555

เนื่องในงานวันศึกษาศาสตร์ โดยมีการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง อาเซียน: วิกฤต หรือโอกาสทางการศึกษา ในวันที่ 15 -16 กันยายน 2555 ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สารบัญ

บทความวิจัย

สภาพการใช้ เจตคติ และความต้องการ ของนักกีฬาเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคามต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) มณฑิธร พัวไพบุลย์	7
แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล พรธิดา วิเศษศิลปานนท์	18

บทความวิทยานิพนธ์

ผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการใช้แนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลียและแนวคิดของจอห์น คิวอี้ กาญจนา ช่องผม, วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, ลักขณา ศรีวัฒน์	28
ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กุสุมา สีดาเหล่า, สมนึก ภัททิยธนี, ณภัทรวรรณ อนุพงษ์อนันต์	43
การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6: การวิจัยแบบผสมวิธี วราภรณ์ ไชศิริตนากุล, ประวิต เอรารวรรณ์, มนูญ ศีวารมย์	53
ผลการเรียนแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์กับการเรียนแบบปกติ รายวิชา การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่าย ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น อรรณพ ทองธีรกุล, เมธิญา กิจระการ, ธนกิจ ไชยมาดี	64
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ระหว่างการฝึกอบรมบนเว็บกับการฝึกอบรมแบบปกติ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ที่ทำให้ ประสบผลสำเร็จ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดวงฤทัย บ่อคำเกิด, สังคม ภูมิพันธุ์, ประมวล ไสภาพร	72
ผลการพัฒนาโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พระมหานิโรจน์ วงศ์เมืองแก่น, สังคม ภูมิพันธุ์, ชยากานต์ เรื่องสุวรรณ	82
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและโดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด รัศมี กันยานุช, ราชนัย นิลวรรณภา, ลักขณา ศรีวัฒน์	92
การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มระหว่างทฤษฎีพิจารณาเหตุผลและอารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ ที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ อวัตตา ขันติธรรมกุล, ลักขณา ศรีวัฒน์, จตุพร เฟิงชัย	103
รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปรีชาดิ ชมชื่น, นุศักดิ์ เกตุสิริ, พงษ์ธร สิงห์พันธ์	112

Contents

Research Articles

Using, Attitudes and Need of Young Athletes in Maha Sarakham Province with Doping <i>Montien Phuapaiboon</i>	7
Developmental approach for learning and teaching of general education, Bachelor's degree, Mahidol University <i>Pornida Visaetsilapanonta</i>	18

Thesis Articles

Effects of Experience Management to Promote Intelligent Development, Problem Solution Ability, and Emotional Quotient of Early Childhood Children between Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach <i>Kanchana Sorngpom, Wimonrat Soonthornrojan, Lakkhana Sariwat</i>	28
Expected and Actual Perceptions of the Students Concerning Learning-Teaching Organization at the Graduate Studies Level, Mahasarakham University <i>Kusuma Seedalao, Somnuk Pattiyathane, Napassawan Tanaponganan</i>	43
The Development of Mathematic Teaching Model to Promote Problem Solving Skill on the Topic "2-D and 3-D Geometry" for Prathom Suksa 6 (Grade 6) <i>Varaporn Chottirattanakul, Prawit Erawan, Manoon Siwarom</i>	53
The Effects of Learning through WebQuest-Based Instruction and Conventional in Communication and Computer Network Course of Advance Certificate Students at Khon Kaen Vocational College <i>Unnop Thongteerakun, Pachoen Kidrakarn, Tanakij Chaimadee</i>	64
A Comparison of Learning Achievements between the Web-Based Training and the Traditional Training on the Studying Skill for Success Topic of Matthayomsueksa 4 Students <i>Duangruthai Borkhamkerd, Sangkom Pumipuntu, Pramual Sopaporn</i>	72
The Development Results of Courseware to be a Form of Blended Learning on Buddhism for Prathomsueksa 5 <i>Phra Maha Nirote Wongmuangkaen, Sangkom Pumipuntu, Chayakan Ruangsuwan3</i>	82
Comparisons of Reading in Thai Achievement, Analytical Thinking, and Emotional Quotient of Mathayomseuksa 1 Students between Based Brain Learning Approach and Number Head Together Approach <i>Rasamee Kyananuch, Rachan Nilwanaphar, Lakkhana Sariwat</i>	92
A Comparative Effect of Group Counseling between Rational- Emotive Therapy and Gestalt Therapy on Depression of Eldery <i>Awattha Khantithamkul, Lakkhana Sariwat, Jatuporn Pengchai</i>	103
The Model of Academic Administration with the Participation of Community for School Administrative Effectiveness Primary Educational Service Area Office <i>Parichat Chomchuen, Anusak Ketusiri, Pongthorn Singpan</i>	112

สภาพการใช้ เจตคติ และความต้องการ ของนักกีฬาเยาวชน ในจังหวัดมหาสารคาม ต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)

Using, Attitudes and Need of Young Athletes in Maha Sarakham Province with Doping

มณฑิเยร พัวไพบูลย์¹

Montien Phuapaiboon¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้ เจตคติ และความต้องการของนักกีฬาเยาวชนในจังหวัดมหาสารคามต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ระหว่างนักกีฬาเพศชายกับเพศหญิง และระหว่างนักกีฬาประเภทบุคคลกับ ประเภททีม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .20 - .64 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Independent Study

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักกีฬาต่อสภาพการใช้ ความต้องการ และ เจตคติ ต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ประเภทสารกระตุ้นที่อนุญาตให้ใช้ได้ พบว่า

1.1 นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้ สารกระตุ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคล กับประเภททีม มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้สารกระตุ้นไม่แตกต่างกัน และสารกระตุ้นที่นักกีฬาใช้กัน ได้แก่ วิตามินและเกลือแร่ น้ำตาล กลูโคส และเครื่องดื่มชูกำลัง

1.2 นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงมีความต้องการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม มีความต้องการใช้สารกระตุ้นไม่แตกต่างกัน และสาเหตุที่นักกีฬามีความต้องการใช้สารกระตุ้น เพราะต้องการชดเชยเกลือแร่ที่สูญเสียไปกับเหงื่อ ต้องการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย และต้องการเสริมความสามารถในการเล่นให้สูงขึ้น

¹ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Associated Professor of Faculty of Education, Maha Sarakham University

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักกีฬาต่อสภาพการใช้ ความต้องการ และ เจตคติ ต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ประเภทสารกระตุ้นที่ไม่อนุญาตให้ใช้ (สารต้องห้าม) พบว่า

2.1 นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิง นักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้สารกระตุ้นไม่แตกต่างกัน และสารกระตุ้นที่นักกีฬาใช้กัน ได้แก่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มคาเฟอีน และยาแก้หวัด

2.2 นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงมีความต้องการต่อการใช้สารกระตุ้น ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีมมีความต้องการต่อการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสาเหตุที่นักกีฬามีความต้องการใช้ สารต้องห้าม เพราะเคยเห็นเพื่อนๆ ใช้สารต้องห้ามแล้วได้รับชัยชนะ ต้องการเงินรางวัลล่อลึง

3. นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงมีเจตคติต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีมมีเจตคติต่อการใช้สารกระตุ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สภาพการใช้ ความต้องการ เจตคติ สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)

Abstract

The purposes of this research were to study and compare using, attitude and needs of Maha Sarakham's young athletes on using doping according to difference of gender: male and female, and types of sports: individual and team. The sample included 217 of Maha Sarakham's young athletes. The instrument used for collecting data was knowledge, using, attitude and needs of young athletes on using doping questionnaires with discriminating powers ranging .20 to .64, and a reliability of .88. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation and t-test (Independent study).

The findings were as following:

1. To compare of Maha Sarakham's young athletes' opinions in using, needs and attitude of Maha Sarakham's young athletes on using doping. Types of stimulants substance that are allowed in sports.

1.1 Male and female athletes had different opinion of User on using doping at the significant level of .01, and teams and individual sports had no different opinion on using doping. The stimulants substance which athletes can use consisted of vitamins, minerals, glucose, and tonic.

1.2 Male and female athletes had different needs on using doping at the significant level of .01, and teams and individual sports had no different needs on using doping.

They need minerals to compensate for the water they lose when we sweat, and vitamins will improve the performance of body, and increased competitiveness.

2. To compare of Maha Sarakhams' young athletes' opinions in using, needs and attitude of Maha Sarakhams' young athletes on using doping. Types of stimulants substance that are banned from sports (Prohibited substances)

2.1 Male and female athletes, and teams and individual sports had no different opinion on using doping. The stimulants substance which athletes use included alcohol, caffeine and cold medicine with pseudoephedrine.

2.2 Male and female athletes had no different needs on using doping, and teams and individual sports had different needs on using doping at the significant level of .01. They use this stimulants substance to achieve the win and the prize money.

3. Male and female athletes had no different attitudes toward on using doping, but teams and individual sports had different attitudes toward on using doping at the significant level of .05.

Keywords: using, need, attitudes, doping

บทนำ

ในการแข่งขันกีฬาเพื่อการแข่งขันหรือเพื่อความเป็นเลิศนั้น เป้าหมายสำคัญในการ เข้าร่วมการแข่งขันของนักกีฬาแต่ละคนหรือแต่ละทีมก็คือ "ชัยชนะ" เพราะการได้รับชัยชนะคือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จทั้งของนักกีฬา โค้ช และผู้จัดการทีม และความสำเร็จที่ได้มา ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมในด้านของชื่อเสียง เงินทอง หรือสิ่งของรางวัลต่างๆ ซึ่งจะพบว่าการแข่งขันกีฬาจะมีการอัดฉีดเงินรางวัลหรือสิ่งของต่างๆ ให้กับนักกีฬามากน้อยขึ้นอยู่กับความสำคัญของกีฬา เช่นในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก นักกีฬาที่ได้เหรียญทอง จะได้รับเงินรางวัลจำนวนนับล้านบาท เป็นคน ส่วนโค้ช และผู้จัดการทีม ก็จะได้ชื่อเสียงเกียรติยศหรือเงินรางวัลด้วย เมื่อความสำเร็จในการแข่งขันส่งผลให้นักกีฬาได้รับทั้งชื่อเสียง

เกียรติยศ เงินทองมากมาย จึงเป็นผลให้นักกีฬา โค้ชหรือผู้จัดการทีม ต้องแสวงหาหรือกระทำใน สิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นการกระทำที่ผิดจรรยาบรรณหรือไม่ก็ตามขอเพียงเพื่อให้ได้มาซึ่ง"ชัยชนะ"ความต้องการได้รับชัยชนะจึงเป็นเหตุที่มาของการที่จะหาวิธีการเอาเปรียบคู่แข่ง โดยเฉพาะการที่จะเอาเปรียบคู่แข่งในลักษณะที่คู่แข่งไม่รู้จะอะไรเลย ก็คือการใช้สารกระตุ้นเนื่องจากการใช้สารกระตุ้นจะไม่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าเป็นการเอาเปรียบหรือโกงการแข่งขันคู่แข่งจะทราบก็ต่อเมื่อฝ่ายจัดการแข่งขันได้นำปัสสาวะของผู้ชนะไปทำการตรวจเช็คในห้องปฏิบัติการเท่านั้น

ในประเทศไทยจะพบข่าวเกี่ยวข้องกับ การใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ของนักกีฬามากขึ้น เช่น ข่าวการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) หรือสารต้องห้ามในการแข่งขันของนักกีฬาเยาวชนไทยใน

รายการต่างๆ ได้ปรากฏให้เห็นเป็นระยะๆ ตั้งแต่การแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 17 จังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2544 ทางภารกิจแห่งประเทศไทย ได้ตรวจพบนักกีฬา จำนวน 2 คน ได้ใช้สารต้องห้ามประเภทขับปัสสาวะ (โทษหนักเยาวชนได้ป่วย 2 ปี, 2544) การตรวจนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 18 จังหวัดพังงา พบนักกีฬา จำนวน 5 คน ใช้ยาโคปี (กกท. ไม่ลดโทษได้ป่วยพังงาเกมส์, 2545) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารกระตุ้นของนักกีฬาในจังหวัดมหาสารคาม และนำข้อมูลไปใช้ในการให้ความรู้กับนักกีฬาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการใช้สารต้องห้ามให้กับนักกีฬา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้ เจตคติ และความต้องการ ของนักกีฬาเยาวชนในจังหวัดมหาสารคามต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโคปี) ระหว่างนักกีฬาเพศชายกับเพศหญิง และนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิง มีสภาพการใช้ เจตคติและความต้องการต่อการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกัน
2. นักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม มีสภาพการใช้ เจตคติและความต้องการต่อการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักกีฬาเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่ผลิตบุคลากรด้านภารกิจ คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม รวมจำนวนทั้งสิ้น 771 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักกีฬาเยาวชนในสถาบันระดับอุดมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเปิดตารางเครชีและมอร์แกน จำนวน 254 คน แล้วทำการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สภาพการใช้ เจตคติ และความต้องการ ของนักกีฬาเยาวชนต่อสารกระตุ้น (ยาโคปี) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .20 - .64 และมี ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยจำนวน 4 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความคิดเห็นและความต้องการของนักกีฬาต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโคปี) ประเภทสารกระตุ้นที่อนุญาตให้ใช้ได้ ได้ผลดังตาราง 1-2

ตาราง 1 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักกีฬาเยาวชนต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ประเภทสารกระตุ้นอนุญาตให้ใช้ได้ ที่มีเพศและประเภทของนักกีฬาแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ		ค่าเฉลี่ย	df	ค่าสถิติ t	P-value
	สภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)	ประเภทสารที่อนุญาตให้ใช้ได้				
1. เพศ	ชาย		2.57	215	4.722*	0.01
	หญิง		2.10			
2. ประเภทนักกีฬา	บุคคล		2.33	215	-0.189	0.85
	ทีม		2.34			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม มีความคิดเห็นต่อการใช้สารกระตุ้นไม่แตกต่างกัน และ

สาเหตุที่นักกีฬามีความต้องการใช้สารกระตุ้น เพราะต้องการชดเชยเกลือแร่ที่สูญเสียไปกับเหงื่อ ต้องการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย และต้องการเสริมความสามารถในการเล่นให้สูงขึ้น

ตาราง 2 การเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักกีฬาเยาวชนต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ประเภทสารกระตุ้นที่อนุญาตให้ใช้ได้ ที่มีเพศและประเภทของนักกีฬาแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบ	ความต้องการเกี่ยวกับ		ค่าเฉลี่ย	df	ค่าสถิติ t	P-value
	สภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)	ประเภทสารที่อนุญาตให้ใช้ได้				
1. เพศ	ชาย		3.31	215	2.619*	0.01
	หญิง		2.99			
2. ประเภทนักกีฬา	บุคคล		3.27	215	1.440	0.85
	ทีม		3.08			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิงมีความต้องการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักกีฬา

ประเภทบุคคลกับประเภททีม มีความต้องการการใช้สารกระตุ้นไม่แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นและความต้องการของ นักกีฬาต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาได้ป) ประเภทสารกระตุ้นที่อนุญาตไม่ให้ใช้ได้ (สารต้องห้าม) ได้ผลดังตาราง 3-4

ตาราง 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักกีฬาเยาวชนต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาได้ป) ประเภทสารต้องห้าม ที่มีเพศและประเภทของนักกีฬาแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับ		ค่าเฉลี่ย	df	ค่าสถิติ t	P-value
	สภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาได้ป)	ประเภทสารต้องห้าม				
1. เพศ	ชาย		1.39	215	1.603	.11
	หญิง		1.30			
2. ประเภทนักกีฬา	บุคคล		1.36	215	0.221	.83
	ทีม		1.34			

จากตาราง 3 พบว่า นักกีฬาเพศชายกับ เพศหญิง นักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภททีม มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้สารกระตุ้นไม่แตกต่างกัน และสารกระตุ้นที่นักกีฬาใช้กัน ได้แก่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มคาเฟอีน และ ยาแก้หวัด

ตาราง 4 การเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักกีฬาเยาวชนต่อการที่ใช้สารกระตุ้น (ยาได้ป) ประเภทสารต้องห้าม ที่มีเพศและประเภทของกีฬาแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบ	ความต้องการเกี่ยวกับ		ค่าเฉลี่ย	df	ค่าสถิติ t	P-value
	สภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาได้ป)	ประเภทสารต้องห้าม				
1. เพศ	ชาย		1.99	215	-0.819	.41
	หญิง		2.12			
2. ประเภทนักกีฬา	บุคคล		1.81	192	-2.742*	.01
	ทีม		2.20			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า นักกีฬาเพศชายกับ เพศหญิงมีความต้องการต่อการที่ใช้สาร กระตุ้นไม่แตกต่างกัน ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคลกับประเภท ทีมมีความต้องการใช้สารกระตุ้นแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบระดับเจตคติของ นักกีฬาเยาวชนต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)

จำแนกตามเพศและประเภทของนักกีฬา รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบระดับเจตคติของนักกีฬาเยาวชนต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) จำแนกตาม เพศและประเภทของนักกีฬา

การเปรียบเทียบ	เจตคติต่อการใช้ สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)	ค่าเฉลี่ย	df	ค่าสถิติ t	P-value
1. เพศ	ชาย	3.85	215	0.344	.73
	หญิง	3.81			
2. ประเภทนักกีฬา	บุคคล	3.98	215	1.937*	.05
	ทีม	3.74			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า นักกีฬาเพศชายกับ เพศหญิงมี เจตคติต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักกีฬาประเภทบุคคลกับ ประเภททีมมีเจตคติต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของ นักกีฬาเยาวชนต่อสภาพ การใช้ เจตคติ และความ ต้องการต่อ การใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป)

1.1 ประเภทสารกระตุ้นที่อนุญาตให้ใช้ได้ ปรากฏว่า

1.1.1 นักกีฬาเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยา โด๊ป) ในอยู่ในระดับปานกลาง ประเภทบุคคล และประเภททีมอยู่ในระดับน้อย แสดงว่านักกีฬา ยังคงมีการใช้สารกระตุ้นที่อนุญาตให้ใช้ได้ไม่ มากนัก และที่นิยมใช้กันมากที่สุดคือสารกระตุ้น ประเภท น้ำตาลกลูโคส และเครื่องดื่มชูกำลัง ซึ่ง

เราจะพบเห็นบรรจุน้ำตาลของสารกระตุ้นเหล่านี้ ทั้งไว้บริเวณรอบสนามกีฬาหรือห้องพักนักกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับมณฑลเชียร พัวไพบูลย์ และคณะ (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม ความเชื่อที่มีผลต่อการสร้างความมั่นใจใน ตนเองในระหว่างการแข่งขันของนักกีฬา จาก กลุ่มตัวอย่างนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬา บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2548 ใน ด้านความเชื่อที่เกี่ยวกับทาง ด้านอาหารและเครื่องดื่มนั้น นักกีฬาเชื่อว่าการ รับประทานน้ำตาลกลูโคสก่อนลงแข่งขันสามารถ ช่วยเพิ่มพลังให้กับร่างกายได้ดีและมีความมั่นใจ ในการเล่นจนได้รับชัยชนะ และสอดคล้องกับผล การวิจัยของ สัจจกร ผลวัฒน์ (2548) ที่ได้ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องและพฤติกรรมบริโภค อาหารของนักกีฬามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เป็น คิวแทนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่ง ประเทศไทย ครั้งที่ 32 ซึ่งนักกีฬาเห็นด้วยว่าการ คิมเครื่องดื่มเกลือแร่สามารถชดเชยการสูญเสีย เหงื่อและไม่แน่ใจว่า เครื่องดื่มชูกำลังจะส่งผลดี

ต่อสมรรถภาพ

ส่วนการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักกีฬาเยาวชนต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ปรากฏว่านักกีฬาเพศชายสูงกว่าเพศหญิงและต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อ 1 นั้น เพราะเพศชายจะมีความต้องการความสำเร็จในชัยชนะมากกว่าเพศหญิง ซึ่งก็เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการของเมอร์เลย์ ด้านความต้องการความสำเร็จ (Need of Achievement) ที่กล่าวไว้ว่าเพศชายมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง (อารีย์ พันธุ์มณี. 2538) ดังนั้น เพศชายจึงมีการใช้สารกระตุ้นมากกว่าเพศหญิง

1.1.2 นักกีฬาเพศชายและเพศหญิง ประเภทบุคคลและประเภททีม มีความต้องการต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะว่านักกีฬายังมีความต้องการที่จะแสวงหาสารอาหารหรือสิ่งต่างๆ ที่จะมาช่วยทำให้ร่างกายมีสมรรถภาพร่างกายที่ดี เพื่อส่งเสริมให้มีการเล่นที่ดียิ่งขึ้นและช่วยทำให้ร่างกายสามารถลดระยะเวลาการฟื้นตัวให้กลับสู่สภาวะปกติได้โดยเร็ว คือการหายจากอาการเหน็ดเหนื่อยได้โดยเร็ว ซึ่ง ผู้ฝึกสอนของนักกีฬาที่ได้รับชัยชนะในการแข่งขันทุกคนได้กล่าวเป็นแนวทางเดียวกันไว้ว่าการที่นักกีฬามีสมรรถภาพทางร่างกายที่ดีนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ นักกีฬาได้รับชัยชนะ (มณฑิเตอร์ พัวไพบูลย์ และ สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ, 2545)

ปัจจุบันมีสารอาหารที่ช่วยเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายได้ดี ได้แก่ การรับประทานสารละลายเกลือของซึ่งเป็นพืชที่มีกลัยโคเจนอยู่ด้วย กลัยโคเจนเป็นคาร์โบไฮเดรตชนิดหนึ่งที่เก็บสะสมไว้ในตับเพื่อใช้เป็นพลังงาน เมื่อต้องการอย่างเร่งด่วนและ ยังมีน้ำตาลแรมโนส ซึ่งเป็น

คาร์โบไฮเดรตที่หายากและได้รับขนานนามว่าเป็น Biological Active (บริษัท แอปป์ไลฟ์ ไบโอเทค จำกัด, 2554: เว็บไซต์) มีการใช้ แอล-คาร์นิทีนที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการออกกำลังกายได้มากขึ้น จากงานวิจัย พบว่า แอล-คาร์นิทีน จะเพิ่มความทนทาน (Endurance) ทำให้สามารถเล่นกีฬาได้นานขึ้นกว่า และเพิ่มสมรรถนะในการเล่นกีฬามากขึ้น เช่น ทำสถิติดีขึ้น และเพิ่มความทนทานในการออกกำลังกายแล้ว แอล-คาร์นิทีน ยังช่วยการสร้างมวลกล้ามเนื้อ ทำให้สัดส่วนสวยงาม กระชับ ฟิล์ม ทำให้ร่างกายเกิดการใช้พลังงานได้เต็มประสิทธิภาพมากขึ้น และยังช่วยลดระยะเวลาการบาดเจ็บปวดกล้ามเนื้อจากการออกกำลังกาย (Nature Expert Co., Ltd. 2011: Web Site)

ส่วนการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักกีฬาเยาวชนต่อการที่ใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ปรากฏว่า นักกีฬาเพศชายมีความต้องการสูงกว่าเพศหญิงและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อ 1 นั้น เพราะเพศชายจะมีความต้องการความสำเร็จในชัยชนะมากกว่าเพศหญิง ซึ่งก็เป็นไปตามทฤษฎี ความต้องการของเมอร์เลย์ ด้านความ ต้องการ ความสำเร็จ (Need of Achievement) ที่กล่าวไว้ว่า เพศชายมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง (อารีย์ พันธุ์มณี. 2538) และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาในประเด็นหัวข้อด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ข้างต้นที่ ปรากฏว่านักกีฬาเยาวชนเพศชายมีสภาพการใช้สารกระตุ้นสูงกว่าเพศหญิง

1.2 ประเภทสารกระตุ้นที่ไม่อนุญาตให้ใช้(สารต้องห้าม) ปรากฏว่า

1.2.1 นักกีฬาเพศชายและเพศหญิง ประเภทบุคคลและประเภททีม มีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) อยู่ในระดับ

น้อยที่สุด ซึ่งมีสาเหตุมาจากนักกีฬายังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารต้องห้ามน้อยมาก นักกีฬาส่วนมากยังมีความเกรงกลัวต่อการทำผิดกฎระเบียบ และมีเจตคติที่ต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับการใช้สารต้องห้าม จึงมีการใช้สารต้องห้ามน้อยมาก สารต้องห้ามที่นักกีฬาใช้จะเป็นสารต้องห้ามที่ใช้ในการสังสรรค์ทางสังคมและยารักษาโรคทั่วประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเภทยาแก้หวัด และประเภทเครื่องดื่มคาเฟอีน เนื่องจากสารกระตุ้นเหล่านี้ เป็นสารกระตุ้นที่สามารถหาซื้อมารับประทานได้โดยง่ายตามท้องตลาด และในอีกด้านหนึ่งของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ยังมีนักกีฬาบางคนที่มีงูจะให้ได้รับชัยชนะจึงมีการใช้สารกระตุ้นที่อยู่ในกลุ่มสารประเภทสารฮอร์โมนเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายอยู่บ้างเล็กน้อยเช่นกัน ซึ่งก็เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่มีการลงข่าวในหนังสือพิมพ์ว่า มีการตรวจพบนักกีฬาเยาวชนใช้สารกระตุ้น ที่เป็นสารต้องห้าม เช่นข่าวในหนังสือพิมพ์มติชนได้ลงไว้ว่าการโด๊ปยา ในการแข่งขันกีฬายกน้ำหนักเยาวชนชิงแชมป์ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2548 พบนักกีฬาใช้ยาโด๊ปที่มีส่วนผสมของสารสเตียรอยด์ (กีฬาเยาวชนเยาวชน สุ่มตรวจโด๊ป 50 ราย, 2548: 22) และสอดคล้องกับที่วินัย คะห์ลัน (2554: เว็บไซต์) ได้กล่าวว่า กีฬาทุกวันนี้ไม่ใช่เรื่องของนอกกำลังกายโดยเฉพาะอีกต่อไป แต่มีเรื่องศักดิ์ศรีของชาติ ของสังคม รวมทั้งของตนเอง เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วยการแข่งขันในระดับชาติหรือนานาชาติแต่ละครั้ง ตัวเลขจำนวนเหรียญรางวัล จึงกลายเป็นสิ่งที่ผู้คนให้ความสนใจติดตามมากที่สุด เมื่อค่านิยมเปลี่ยนไปได้จนถึงขนาดนี้ เรื่องอัคฉินนักกีฬาที่ได้เหรียญจึงกลายเป็นเรื่องใหญ่ใครชนะก็รวยกันพลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือกันไปเลย ในเมื่อนักกีฬานั้นเรื่องของการแข่งขันอย่างเอาเป็นเอาตาย การใช้สารกระตุ้นเพื่อช่วยให้ได้ชัยชนะ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่นักกีฬามักเลือกใช้ เนื่องจากกระทำได้ง่ายและ

ให้ผลอย่างรวดเร็ว

ส่วนการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักกีฬาเยาวชนต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) ปรากฏว่า นักกีฬาเพศชายกับเพศหญิง ประเภทบุคคลกับประเภททีม ไม่ต่างกันผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 1 และข้อ 2 นั้นเพราะนักกีฬาส่วนใหญ่มีเจตคติต่อต้านและไม่เห็นด้วยกับการใช้สารกระตุ้นที่ผิดกฎระเบียบ (สารต้องห้าม)

1.2.2 นักกีฬาเพศชายและหญิง ประเภทบุคคลและประเภททีม มีความต้องการต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) อยู่ในระดับน้อยนั้น เพราะนักกีฬาส่วนใหญ่ยังคงตระหนักถึงคุณธรรมและจริยธรรมทางการกีฬา คือการไม่คิดจะเอาเปรียบคู่แข่งกัน (โกงคู่แข่งกัน) ไม่ต้องการที่จะทำผิดกฎระเบียบการแข่งขันที่ห้ามไม่ให้ให้นักกีฬาใช้สารกระตุ้นที่ผิดกฎระเบียบ อย่างไรก็ตามการที่ยังมีการใช้สารกระตุ้นที่เป็นประเภทสารกระตุ้นที่ไม่อนุญาตให้ใช้ (สารต้องห้าม) อยู่ในปริมาณที่น้อยมากก็ความก็ถึงถือว่ายังเป็นปัญหาต่อต้านจริยธรรมทางการกีฬา ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วนั้นไม่ควรมีนักกีฬาแอบใช้สารต้องห้ามแม้แต่คนเดียว

ส่วนการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักกีฬาเยาวชนต่อการใช้สารกระตุ้น ปรากฏว่านักกีฬาประเภทบุคคลสูงกว่าประเภททีม และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 2 นั้น เพราะอาจจะมีผลมาจากแรงกดดันของเพื่อนร่วมทีมที่ต้องการชัยชนะ จึงส่งผลให้นักกีฬาประเภททีม มีความต้องการในการใช้สารต้องห้ามสูงกว่านักกีฬาประเภทบุคคล

2. นักกีฬาเพศชายและเพศหญิง ประเภทบุคคลและประเภททีม มีเจตคติต่อการใช้สารกระตุ้น (ยาโด๊ป) อยู่ในระดับมากนั้น แสดงให้เห็นว่านักกีฬาเห็นด้วยอย่างมาก ว่าไม่ควรใช้สาร

กระตุ้นที่ผิดปกติเปรียบ(สารต้องห้าม) และเป็นสิ่งที่นักกีฬาไม่ควรกระทำ และนักกีฬายังเห็นว่าการใช้สารกระตุ้นประเภทสารต้องห้ามจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ รวมทั้งยังเป็นการทำลายจริยธรรมทางการกีฬาอีกด้วย ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่านักกีฬาเยาวชนในจังหวัดมหาสารคามส่วนมากยังคงเป็นนักกีฬา ที่คืออยู่ในระเบียบวินัยไม่ต้องการที่จะทำผิด กฎกติกา และมีจริยธรรมทางการกีฬา คือไม่คิดที่จะโกงคู่แข่ง

ส่วนการเปรียบเทียบระดับเจตคติของนักกีฬาเยาวชนต่อการใช้สารกระตุ้น ปรากฏว่านักกีฬาเพศชาย กับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 1 และข้อ 2 นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่มณฑลเพชร พัวโพบูลย์ และ ลักษณะ สริวัฒน์(2551) ที่ได้ศึกษาวิจัย เจตคติในการใช้รถจักรยานเพื่อการออกกำลังกายและ เป็นยานพาหนะในการเดินทางขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ปรากฏว่านิสัยเพศชายกับเพศหญิงมีเจตคติต่อการใช้รถจักรยานเพื่อการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน และระดับเจตติระหว่างนักกีฬาประเภทบุคคล สูงกว่าประเภททีม และแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 นั้น เพราะนักกีฬาประเภทบุคคลจะมีความเป็นอิสระ ไม่มีแรงกดดันในความสำเร็จในการแข่งขันจากเพื่อนๆ ในทีม จึงไม่ต้องการที่จะกระทำผิดกฎระเบียบการแข่งขันหรือโกงคู่แข่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า นักกีฬาส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

สารกระตุ้น แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วก็ยังคงพบว่า นักกีฬา ยังขาดในเรื่องของความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงในเรื่องของการใช้เครื่องดื่มชูกำลังเป็นสารกระตุ้น โดยเฉพาะในประเด็นของประเภทสารต้องห้ามในกลุ่มยารักษาโรคทั่วไป และสารต้องห้ามในกลุ่มที่ใช้ในการสังสรรค์ทางสังคมที่นักกีฬาสามารถหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป จึงควรที่จะมีการจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของสารกระตุ้นว่ามีสารกระตุ้นประเภทใดที่นักกีฬาใช้แล้วจะมีประโยชน์ หรือไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และสารกระตุ้นประเภทใดที่นักกีฬาไม่ควรใช้เลย (สารต้องห้าม) ให้กับนักกีฬาทราบอย่างสม่ำเสมอ

1.2 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้แม้จะพบว่ายังมีนักกีฬาบางคนยังคง (ไม่กีดกัน) มีการแอบใช้สารกระตุ้นประเภทสารต้องห้ามที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่ คือสารกระตุ้นในกลุ่มของประเภทยารักษาโรค กลุ่มที่ใช้ในการสังสรรค์ทางสังคม และกลุ่มยาต่อสภาพการใช้สารกระตุ้น (ยาได้ไป) ประเภทฮอร์โมนอยู่บ้าง ก็ยังถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่ควรให้มีเกิดขึ้นกับนักกีฬาในสถาบันอุดมศึกษาแม้แต่คนเดียว ดังนั้นทางสถาบันการศึกษาจึงควรมีความเข้มงวดกวดขันและตรวจเช็ค นักกีฬาเป็นระยะทั้งก่อนและระหว่างการแข่งขันด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ สภาพการใช้ เจตคติและความต้องการของนักกีฬาเยาวชนต่อสารกระตุ้นในกลุ่มนักกีฬาอื่นๆ ที่มีทักษะและความสามารถในการเล่นหรือการแข่งขันที่สูงขึ้น ได้แก่กลุ่มนักกีฬาเยาวชนที่มีการแข่งขันในระดับชาติ เช่น การแข่งขันกีฬานักเรียนแห่งชาติ หรือกีฬาเยาวชนแห่งชาติ เพื่อ

ที่จะได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารกระตุ้น
ของนักกีฬาเยาวชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (9 พฤษภาคม 2545). กทท. ไม่ลดโทษได้ปยาพังงาเกมส์, *มติชน*. หน้า 31.
- กีฬาเยาวชนเยาวชนแห่งชาติ. (16 มีนาคม 2548). กีฬาเยาวชนเยาวชนหนุ่มสาวจได้ป 50 ราย, *มติชน*. หน้า 22.
- โทษหนักเยาวชนได้ปยา 2 ปี, (10 พฤษภาคม 2544). *มติชน*. หน้า 23.
- บริษัท แอปปีไลฟ์ ไบโอบิโอดี จำกัด.(1 มิถุนายน, 2554). *สำหรับเกลียวทอง*, สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2554, จาก <http://www.hifespirlina.com/>
- มณฑิร พัวไพบูลย์ และคณะ. (2548). รายงานการวิจัย การศึกษาลักษณะพฤติกรรม ความเชื่อที่มีผลต่อการสร้างความมั่นใจในตนเองในระหว่างการแข่งขันของนักกีฬา. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มณฑิร พัวไพบูลย์ และลักขณา สิริวัฒน์. (2551). รายงานการวิจัย เจตคติและความต้องการในการใช้รถจักรยานเพื่อการออกกำลังกายและเป็นยานพาหนะในการเดินทางขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วินัย คะห์ลัน. (24 มิถุนายน 2542). *โปรตีนกับนักกีฬาอย่าให้เกินจำเป็น*, *เคลนิวิสต์*. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2554, จาก <http://www.elib-online.com/doctors/i.am/thaidoc>
- ลัญจกร ผลวัฒน์. (2548). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักกีฬามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 32*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- Nature Expert Co., Ltd. (December 5 2011) *L-Carnitine*. From <http://www.natureexpert.co.th>.

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของ หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

Developmental approach for learning and teaching of general education, Bachelor's degree, Mahidol University

พรธิดา วิเศษศิลปานนท์¹

Porntida Visaetsilapanonta¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป และผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาศึกษาทั่วไป มีขอบเขตของการวิจัยในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหิดล เฉพาะวิชาแกน 3 วิชา (มมศท 101 มมศท 102 และ มมศท 103) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแนวคำสัมภาษณ์เชิงลึก ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และทดลองใช้แบบสอบถามในนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยอื่น วิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลจากการวิจัย พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหิดล มีคุณลักษณะกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ชอบเรียนรู้จากเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดลมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงคนในสังคมได้อย่างมีดี มีคุณธรรม ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาทั่วไปพบว่า ส่วนใหญ่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านความรู้ ด้านคุณธรรมมากที่สุด

ส่วนแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยมหิดล ในด้านหลักสูตร จะมีการจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย และเชื่อมโยงกับงานตามวิชาชีพของนักศึกษา ชุมชน และสังคม มีการปรับด้านวิธีการสอน ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านตำราและเอกสารประกอบการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สอดคล้องตามความสนใจของผู้เรียน จัดอาคารสถานที่ที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมกลุ่ม และเน้นการวัดและประเมินผลด้านการคิดวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะจาก

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ Lecturer, Department of Education, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

การวิจัย คือ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปควรให้ความสำคัญกับปรัชญาพื้นฐานของการศึกษาทั่วไป และสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน โดยควรมีการทบทวนบทเรียนการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป

Abstract

This research aim was to study development approach for learning and teaching to develop the education of general education, Bachelor's degree, Mahidol University. This research was Mixed Method research collected data both quantitative and qualitative data. The sample were students, lecturers and the executives who related to general education course of Mahidol University. This research scoped on 3 subjects, including MUGE 101, MUGE 102, and MUGE 103. The tools of this research were questionnaire and in-depth interview. The quality of questionnaire using content validity reviewed by 3 experts and try out questionnaire with 30 Bachelor Degree students of other university and analyze the reliability using Cronbach Alfa Coefficient which equal to 0.88. The quantitative data analyzed by descriptive statistics such as mean, percentage and standard deviation and qualitative data analyzed by content analysis.

The research results shown that, the characteristics of Bachelor Degree students were self confidence, like to use technology. The target of general education course of Mahidol University were to develop the students to be the intellectual and live happily in society and be moral person. The unique of general education of Mahidol University was the education which provided learning from sharing and interaction of all students from many disciplines. The contents were focus on learning to analyze a case study, society, art, causes and solutions on social problems. The teaching methods were to lecture, discussion, project work, and presentation. The learning result of this course was to incur the knowledge and moral at the highest level. The developmental approach for general education of Mahidol University were to improve the contents which related to the social change; adjust the learning method, teaching materials and learning activities accordance with the interest of the students. Moreover, university should improve classroom to support group activities and use the evaluation which emphasize the critical skill of the students. The research suggested that general education course should focus on the concept of general education and communicate to students and design the learning process according to characteristics of the students.

Keywords: Learning and Teaching, General Education

บทนำ

ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การสร้างบุคลากรของประเทศที่มีพร้อมทั้งปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ให้สามารถรู้เท่าทัน มีภูมิคุ้มกันและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นวิธีการหนึ่งของการเตรียมความพร้อมของคนที่จะรับมือกับเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตั้งงามสามารถแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สังคมได้ ดังที่ เพ็ชรี รุประวิเชตร์ (2549) ได้เสนอว่าการศึกษาคือปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ อ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณเป็น อันเป็นทักษะตั้งแต่ขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (Literacy) และการมีวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพและพัฒนาไปจนถึงขั้นมีวิชาชีพชั้นสูง (Professional occupations) รวมทั้งการมีจิตสำนึกที่ดีต่อการเป็นพลเมืองของประเทศ

การศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน โดยการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาแบ่งได้เป็น 2 หมวด คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณธรรม ซึ่งเรียกว่าเป็นบัณฑิต และหมวดวิชาชีพ วิชาเฉพาะ ที่มุ่งสร้างเครื่องมือให้บัณฑิตนำไปใช้แก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้

สภามหาวิทยาลัยมหิดลกำหนดให้หลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกหลักสูตรจัดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต โดยให้นักศึกษาทุกหลักสูตรเรียนร่วมกัน 16 หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาแกน 7 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาภาษา 9 หน่วยกิต ที่เหลืออีก 14 หน่วยกิต ให้ผู้บริหารหลักสูตรพิจารณาจัดตามที่เห็นเหมาะสม ทั้งนี้ควรจัดต่อเนื่องตลอดหลักสูตร และมีส่วน

บูรณาการในวิชาชีพ วิชาเฉพาะด้วย ในแต่ละปีมีผู้ลงทะเบียนเรียนประมาณ 3,000 คน

จากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปในบางหน่วยการเรียนรู้ พบว่าเมื่อนักศึกษาบางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชานี้ และมีความรู้สึกไม่อยากเข้าเรียน (กองบริการวิชาการ, 2553) การศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของนักศึกษาที่ผ่านการเรียนในวิชาศึกษาทั่วไป อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ และผู้บริหาร ประกอบกับการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการจากแหล่งต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ทราบข้อมูลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป ผลที่ได้รับจากการวิจัยจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้บรรลุตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิดของการจัดวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

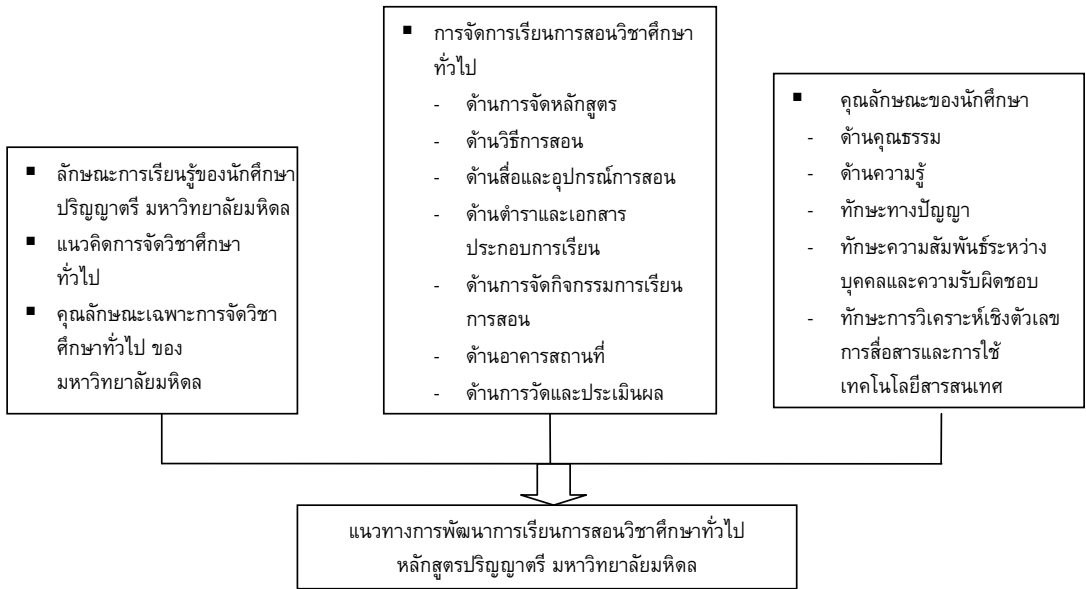
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษา แนวคิดการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะของการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย และลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล และกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชา

ศึกษาทั่วไป ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านตำราและเอกสารประกอบการเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการวัดและประเมินผล ทำให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พิจารณาจาก คุณลักษณะของนักศึกษาในด้าน

คุณธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดลดังนี้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ผ่านการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชาแกน (มมศท 101 มมศท 102 มมศท 103) (ปีการศึกษา 2550-2553) จำนวน 9,000 คน และอาจารย์ผู้สอนวิชาการศึกษาทั่วไป และผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน

การสอนวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ผ่านการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชาแกน (มมศท 101 มมศท 102 มมศท 103) ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2550-2553) จำนวน 540 คน ได้มาจากการคำนวณตามสูตรทาโร ยามาเน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 24 คน รวมทั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 3 คน ที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแนวคำสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถาม เกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ของคนยุคใหม่ ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 4 ผลลัพธ์การเรียนรู้จากวิชาการศึกษาทั่วไป

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาวิชาการศึกษาทั่วไป

โดยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป และผลลัพธ์การเรียนรู้จากวิชาการศึกษาทั่วไป เป็นคำถามในลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) โดยกำหนดเป็น 5 ระดับ และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา และทดลองใช้แบบสอบถามในนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน ทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.88

เกณฑ์ในการตัดสินค่าคะแนนของแบบสอบถามในส่วนความคิดเห็นต่อการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป ใช้เกณฑ์ของ Best (1977) ที่แบ่งช่วงการแปลผลตามหลักของการแบ่ง

อัตรภาคชั้น (class interval) มีความหมายในการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

แนวคำสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวคิดต่อลักษณะการเรียนรู้ของคนยุคใหม่ การจัดวิชาศึกษาทั่วไป แนวนโยบายเกี่ยวกับการจัดวิชาศึกษาทั่วไป คุณลักษณะเฉพาะการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหิดล และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยใช้แนวคำสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง และอาจารย์ผู้สอน ให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามด้วยตัวเองและส่งคืนผู้วิจัย และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างตามแนวคำสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป และผลลัพธ์การเรียนรู้จากวิชาการศึกษาทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อมูลข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนา
วิชาการศึกษาทั่วไป และ ผลจากการสัมภาษณ์
เชิงลึกใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อคำนึงค้ำจรรยาบรรณในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการขอคำรับรอง
จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัย
ในคน มหาวิทยาลัยมหิดล ก่อนเริ่มเก็บข้อมูล
ซึ่งได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการพิจารณา
จริยธรรมการทำวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหิดล
เลขที่ 2010/074.0111 และได้ดำเนินการวิจัย
ตามข้อกำหนดเรื่องจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
จากการเก็บข้อมูลมีผู้ตอบแบบสอบถาม
จำนวน 540 คน โดยเป็นนักศึกษาปริญญาตรีจาก
ทุกคณะ โดยเป็นนักศึกษาชั้นปี 1 ร้อยละ 68 ชั้นปี
ที่ 2 ร้อยละ 17 และ ชั้นปี 3 ร้อยละ 15 และเป็น
อาจารย์สอนวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 24 คน
นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นนักศึกษา
ปริญญาตรี จำนวน 35 คน อาจารย์ผู้สอนวิชา
ศึกษาทั่วไป จำนวน 19 คน ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 3 คน

2) ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา
ปริญญาตรี ข้อมูลจากแบบสอบถาม และผล
การสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป และ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่านักศึกษาปริญญา
ตรี มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น
มีความคิดเป็นของตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าคิด
กล้าทำ กล้าแสดงความคิดเห็น มั่นใจในตนเอง
ชอบอิสระ ชอบเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อสารรวดเร็ว
สนใจปัญหาบ้านเมือง ใฝ่เรียนรู้ เป็นต้น นอกจากนี้
พบว่ามีความสนใจการเรียนรู้ในลักษณะการ

การผสมผสานเทคโนโลยีเข้ามาในการเรียนรู้ เช่น
e-learning e-lecture และ multimedia เป็นต้น
ชอบการทำงานเป็นกลุ่ม และเรียนรู้จากสภาพที่
เป็นจริง รวมทั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
อย่างไรก็ตาม มีคุณลักษณะของนักศึกษาเป็น
อุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น การไม่อดทน มี
ความเครียด สมาธิสั้น ไม่เกรงใจ และตามกระแส
ภายนอกได้ง่าย

3) แนวคิดของการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป
ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยมหิดล จัดการศึกษาทั่วไป
ตามหลักการและแนวทางของพระพรหมคุณาภรณ์
เป็นการศึกษาความรู้ทั่วไปและเพื่อยกระดับจิตใจ
ของบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ การจัดการ
เรียนเอาคนเป็นหลักไม่ใช่เอาวิชาเป็นหลัก เอา
คุณภาพคนเป็นเป้าหมาย (พระพรหมคุณาภรณ์
(ป.อ. ปยุตฺโต), 2550) เริ่มใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา
2550 เป็นต้นมา โดยกำหนดให้ทุกหลักสูตรจัด
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ให้
นักศึกษาทุกหลักสูตรเรียนร่วมกัน 16 หน่วยกิต
ประกอบด้วยกลุ่มวิชาแกน 7 หน่วยกิต และกลุ่ม
วิชาภาษา 9 หน่วยกิต ที่เหลืออีก 14 หน่วยกิต ให้
ผู้บริหารหลักสูตรพิจารณาเลือกจากรายวิชาต่างๆ
ที่มหาวิทยาลัยพัฒนาขึ้นมา หรือพัฒนารายวิชาขึ้น
มาใหม่โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการฯ
ว่าสอดคล้องกับความหมายของหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไป ทั้งนี้ควรจัดต่อเนื่องตลอดหลักสูตร และควร
บูรณาการอยู่ในวิชาชีวะ/วิชาเฉพาะด้วย

สำหรับกลุ่มวิชาแกน 7 หน่วยกิต ประกอบด้วย
3 รายวิชา คือ รายวิชา มมศท 101 การ
ศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนามนุษย์ (2 หน่วยกิต)
เป็นรายวิชาที่เน้นความรู้ความเข้าใจจุดมุ่งหมาย
ของวิชาศึกษาทั่วไป ในการพัฒนาคุณสมบัติของ
บัณฑิต และแนวทางการพัฒนาศักยภาพการรับรู้

และการสื่อสารข้อมูล ศักยภาพการแสวงหาความรู้ การพัฒนาจิตใจให้มีจิตสำนึกต่อสังคม และการพัฒนาเชาวน์ปัญญาให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เหตุปัจจัย และแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและอย่างเป็นองค์รวม รายวิชา มมศท 102 สังคมศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์ (3 หน่วยกิต) และรายวิชา มมศท 103 ศิลปวิทยาการเพื่อการพัฒนามนุษย์ (2 หน่วยกิต) ที่นำหลักการและแนวทางของรายวิชา มมศท 101 มาใช้ โดยให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคม ทั้งสังคมไทยและสังคมโลกในแง่มุมต่างๆ รวมทั้งอิทธิพลของการพัฒนาศิลปวิทยาการบางแขนง เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการวิเคราะห์สังเคราะห์เหตุปัจจัยและแนวทางแก้ไขปัญหาของสังคม และเพื่อประโยชน์ต่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้มีโลกทัศน์กว้างไกล เข้าใจ รู้เท่าทัน มีกาลเทศะ

มหาวิทยาลัยมหิดล มีลักษณะเฉพาะของการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทั่วไปในวิชาแกน ที่จัดให้มีการเรียนร่วมกันของนักศึกษาทุกคณะ เพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยการคละนักศึกษาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเรียนร่วมกัน ส่วนเนื้อหาการเรียนจะเน้นการเรียนแบบวิเคราะห์กรณีศึกษา เรียนให้เกิดปัญหา เกิดอิสรภาพ ความสุข เรียนการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการทำโครงการกลุ่มโดยให้นักศึกษาเสนอปัญหาของโครงการตามความสนใจ และจัดกิจกรรมให้นักศึกษานำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

4.1) ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้จากแบบสอบถามนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านตำราและเอกสารประกอบการสอน ด้านตำราและเอกสารประกอบการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล มีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าวิชาศึกษาทั่วไปก่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ในด้านความรู้ และด้านคุณธรรมในระดับมากที่สุด และ ด้านทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับมาก

4.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล

ผลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่ามีแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนี้

ด้านหลักสูตร มีการปรับหลักสูตรโดยการจัดเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดวิชาการศึกษาทั่วไป เนื้อหาในหลักสูตร

มีความทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของบริบทของสังคม โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษาคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ เนื้อหาของวิชาควรเชื่อมโยงกับงานตามวิชาชีพของนักศึกษา ชุมชน และสังคม กำหนดให้มีการบรรยายหลักวิชาการลดลง และควรเพิ่มรายวิชาประเภทโครงการ การศึกษาจากปัญหา และการปฏิบัติมากขึ้น

ด้านวิธีการสอน มีการชี้แจงหลักสูตร เนื้อหาแก่นักศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของรายวิชาการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนตามเนื้อหาหลักสูตร การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น มีการใช้วิธีสอนได้เหมาะสมกับความสนใจของนักศึกษา

ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และปรับรูปแบบของสื่อการสอนให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

ด้านตำราและเอกสารประกอบการสอน มีการจัดทำตำราและเอกสารประกอบการเรียนให้มีรูปแบบที่น่าสนใจมากขึ้น มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย และอาจารย์ควรแนะนำแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการใช้กิจกรรมเสริมในลักษณะโครงการ การทำงานกลุ่มที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษา

ด้านอาคารสถานที่ มีแนวทางในการปรับลักษณะของห้องเรียนและจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีการวัดและประเมินผลที่เน้นความเข้าใจมากกว่าความจำ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสอบ การทำโครงการ ประกอบการสังเกตการแสดงความคิดเห็น

เห็น และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดวิชาศึกษาทั่วไปควรก่อให้เกิดผลในการสร้างคุณลักษณะแก่นักศึกษารอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

อภิปรายผล

จากลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่พบว่า มีความคิดเป็นของตัวเอง กล้าแสดงออก ชอบอิสระ ชอบเทคโนโลยีใหม่ๆ มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของคนยุคใหม่ตาม ลักษณะของคนในเจนเนอเรชั่น Y ที่ชอบความรวดเร็ว มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบที่จะเรียนรู้และทำงานเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์สูงกับเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีการเชื่อมโยงและสร้างสังคมอย่างกว้างขวาง (Donnison, 2010 ; Wessels & Steenkamp, 2009)

การจัดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นไปตามปรัชญาของการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ที่ครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก คือ คำนิยามถึงความสำเร็จของผู้เรียนและความต้องการของสังคมจะต้องสามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และผู้เรียนจะต้องมีคุณธรรม มีความสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการเมือง

ผลจากการวิจัยในด้านแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะกำหนดเป้าหมาย และออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาของ

การศึกษาทั่วไป ซึ่งให้ความสำคัญการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ เก่ง ดี และมีสุข โดยเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล เข้าใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551) นอกจากนี้ ยังมีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้หลักใช้หลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered) สอดคล้องตามทิศทางของการปฏิรูปการศึกษาที่เปลี่ยนมายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีหลักการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเพียงเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ให้ความสำคัญกับปรัชญาพื้นฐานของการจัดวิชาศึกษาทั่วไป และเป้าหมายหลักของวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างรอบด้าน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและมีคุณธรรม ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย ควร

พิจารณาทำความเข้าใจกับเป้าหมายของรายวิชา และกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองเป้าหมายของรายวิชา

ในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนควรทำความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของรายวิชาแก่ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ก่อนจัดกระบวนการเรียนรู้

ผลจากการวิจัยพบว่า ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีทั้งที่เป็นคุณลักษณะที่เอื้อและเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ดังนั้นในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน ควรพิจารณาในสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน โดยควรมีการเสริมกิจกรรมกลุ่ม โดยมอบหมายโจทย์ในการคิดวิเคราะห์แก่นักศึกษาให้มากขึ้น ให้มีการบรรยายน้อยลง ในการเรียนรู้ด้านเนื้อหา อาจดำเนินการในลักษณะการมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้า เนื่องจากนักศึกษามีความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนระหว่างภาคการศึกษาหรือระหว่างปี ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการทบทวนการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อได้ทราบข้อดี ข้อที่ควรปรับปรุงของการดำเนินงาน และเป็นบทเรียนสำหรับการดำเนินงานในระยะต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยจากภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ร่างตัวบ่งชี้และเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง*. เอกสาร
อัครสำเนา.
- กองบริการวิชาการ. (2553). *เอกสารการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป*.
อัครสำเนา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *การศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิต หรือ การศึกษาเพื่อ
เพิ่มผลผลิต*. อัครสำเนา.
- เพ็ชรี ฐิติวิเศษ. (2549). งานที่ท้าทายของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีสมรรถนะ
การทำงานที่โดดเด่น. *ศึกษาศาสตร์สาร*. 33(1), 20-33.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). *เอกสารประกอบการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เพื่อการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีเรื่องการจัดมหาลัยศึกษาทั่วไปและการเทียบโอนผลการเรียน
ระดับปริญญาตรี*. อัครสำเนา.
- Donnison, S. (2010). Beyond Integration or Adaptation: The Challenge for Higher Education
and Gen Y. *The International Journal of Learning*. 17 (2), 407-416.
- Wessels, P. L., & Steenkamp, L. P. (2009). Generation Y students: Appropriate learning styles
and teaching approaches in the economic and management sciences faculty. *South African Journal of Higher Education*, 23(5), 1039-105.

ผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการใช้แนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลียและแนวคิดของจอห์น ดิวอี้

Effects of Experience Management to Promote Intelligent Development, Problem Solution Ability, and Emotional Quotient of Early Childhood Children between Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach

กาญจนา ช่องหม¹, วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์², ลักขณา สิริวัฒน์³
Kanchana Sorngpom¹, Wimonrat Soonthornrojan², Lakkhana Sariwat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ ตามเกณฑ์ 80/80 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ 3) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญาความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ และ 4) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญาความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มและสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนบ้านนาแปน จำนวน 27 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และโรงเรียนบ้านอิลิศ จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ 2) แบบทดสอบพัฒนาการด้านสติปัญญา

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

^{2,3} Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

3) แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา 4) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Hotelling T² และ t-test (dependent samples) ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีประสิทธิภาพ 88.93/90.13 และ 88.91/91.00 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ คำนวณประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีค่า .6835 และ .5707 คิดเป็นร้อยละ 68.35 และ 57.07 ตามลำดับ สำหรับพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และพัฒนาการทั้งสามด้านของทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์ พัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหาความฉลาดทางอารมณ์ เด็กปฐมวัย แนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย แนวคิดของจอห์น คิวอี้

Abstract

This research aimed at 1) creating early childhood children's lesson plans for experience management through Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach at the 80/80 efficient criteria, 2) studying effectiveness index of both lesson plans created, 3) comparing intelligent development, problem solution ability, and Emotional Quotient of early childhood children under experience management through Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach between before and after the treatment, and 4) comparing intelligent development, problem solution ability, and Emotional Quotient of early childhood children under experience management between Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach. The samples were 27 early childhood children under the 2nd class level in Bannapaen school, Karasin province randomized for the experimental group 1 through Reggio Emilia Approach and 25 early childhood children under the 2nd class level in Ban-E-Lert school, Karasin province randomized for the experimental group 2 through John Dewey Approach in the 2011 academic year selected through cluster random sampling and simple random sampling.

The research instruments consisted of 1) the early childhood children's experience management lesson plan through Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach, 2) the intelligent development test 3) the problem solution ability test 4) the emotional quotient test. The statistics for data analyses were percentage, mean, standard deviation, Hotelling T² as well as t-test (dependent samples). The study results revealed that the early childhood children's lesson plan for experience management through Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach

met the 88.93/90.13 and 88.91/91.10 of efficient criteria respectively, the effectiveness index of each of the lesson plans created were .6835 and .5707 as 68.35% and 57.07% respectively, the early childhood children under the 2nd class level, after the treatment through Reggio Emilia Approach and John Dewey Approach, improved higher intelligent development, problem solution ability as well as emotional quotient at the level of .01 statistical significance and those three aspects of both groups improved were not different.

Keywords: experience management, intelligent development, problem solution ability, emotional quotient, early childhood children, Reggio Emilia Approach, John Dewey Approach

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของการพัฒนาบุคลิกภาพของชีวิตมนุษย์ การส่งเสริมพัฒนาการด้วยการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กโดยวิธีการที่ถูกต้องจะพัฒนาให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม ชุมชน และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปีบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กได้อาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รู้คุณค่าต่อตนเองและสังคม จึงมีการจัดการในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อเด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละคน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับวัยได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยจึงยึดหลักการพัฒนาการและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวุฒิภาวะ ความสามารถ และความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มศักยภาพของเด็กที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการเล่น เกิดความฉลาดทางอารมณ์ การได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย (เยาวพา เศษะคุปต์, 2542) กิจกรรมหลักที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542) ที่ให้แนวคิดว่าการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิด ความสามารถของตนเองอย่างอิสระ มีการเร้าหรือกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาหลายๆ แบบด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับวัยโดยการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่หลากหลาย ครูมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาทั้งการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาได้ด้วยการให้

ปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าว เด็กได้ฝึกใช้การคิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยเป็นครูสอนเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอีเลศ กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาศรีฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 พบว่าเด็กยังไม่สามารถคิดตัดสินใจด้วยตนเองได้ แต่จะทำตามอย่างเพื่อน ๆ ไม่มีความอดทนในการรอคอยเอาแต่ใจตนเอง ไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น สังเกตได้จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องหมุนเวียนกันให้ครบทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งเด็กมักจะเลือกอุปกรณ์ตามที่ตนชอบและถนัดก่อนแต่ไม่รักษาเวลาและเวลา อีกหลายคน que เลือกอุปกรณ์ตามเพื่อนจึงเล่นได้ไม่นานเพราะไม่ถนัด บางคนที่ได้อุปกรณ์แล้วไม่พอใจต้องการใหม่จึงมีการแย่งกัน ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวแสดงให้เห็นเด็กยังขาดพัฒนาการทางการคิดวิเคราะห์ ไม่รู้จักแก้ปัญหา และไม่มีวุฒิทางอารมณ์ ผู้วิจัยจึงศึกษาวิธีการจัดประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาดังกล่าวให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพบว่าการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย เป็นการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นให้เด็กถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านผลงานศิลปะ การวาดภาพ งานปั้น ไม่ว่าเด็กจะคิดทำสิ่งใดต้องสื่อความคิดและจินตนาการของตนเองผ่านทางศิลปะ เด็กสามารถผสมผสานความรู้วิทยาศาสตร์ สังคม คณิตศาสตร์ ภาษาลงในศิลปะ ที่เด็กแสดงออก ครูผู้สอนเสนอประเด็นให้เด็กคิดหัวข้อที่สนใจ โดยมีผู้ปกครองช่วย เมื่อได้เรื่อง que เด็กสนใจแล้วครูจะตั้งคำถามที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ และมีการทำกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ จากนั้นให้เด็กแสดงผลงานของตนหน้าชั้นเรียน หรือจัดเป็นนิทรรศการแสดงไว้ในที่ครูจัดให้ มีการประเมินผลจากการแสดงออก

ทางความคิดด้วยงานศิลปะของเด็ก โดยการตอบคำถาม และผลงานอื่นๆของเด็ก จะเห็นได้ว่าเด็กได้รับการฝึกคิดวิเคราะห์จากประเด็นที่ครูให้คิดหัวข้อที่สนใจ ซึ่งเด็กต้องใช้สติปัญญาหรือประสบการณ์เดิมนึกถึงเรื่องต่างๆ ที่ผ่านมา มีการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เลือกเรื่องไปตอบครูได้ มีการทำกิจกรรมที่ครูจัดให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมของแต่ละกิจกรรม อันเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมนั้นๆ และเมื่อทำงานเสร็จก็ได้รับการเสริมแรงบวกด้วยการชมเชย มีการแสดงผลงานให้เพื่อน ๆ และผู้ปกครองดู ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมั่นใจในความสามารถของตน ดังนั้นการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด เรกจิโอ เอมีเลีย น่าจะช่วยให้เกิดการพัฒนาค่านิยมสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551)

สำหรับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ ซึ่งเป็นนักปรัชญาและนักจิตวิทยาพัฒนาการ มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติด้วยการใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานแบบประชาธิปไตย ฝึกการเป็นผู้นำกลุ่ม ฝึกการเป็นสมาชิกกลุ่ม ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น ฝึกวิธีการสืบเสาะค้นคว้าหาความรู้อย่างมีกระบวนการ ฝึกการวิเคราะห์ปัญหา การพิจารณาปัญหาหลายด้าน การสำรวจและรวบรวมข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานเพื่อการสรุปผลอย่างมีเหตุผล ฝึกให้กล้าคิดกล้าแสดงออก ฝึกการตัดสินใจ ฝึกความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ปลูกฝังนิสัยเป็นผู้ใฝ่รู้ใคร่เรียน หากคำตอบด้วยตนเอง จากการฝึกทั้งหมดที่กล่าวมานั้นนำไปสู่การจัดประสบการณ์ตามกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้แบบ learning by doing คือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการ

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่อยู่ในวัยกำลังอยากรู้ อยากเห็น อยากรู้อยากเห็นด้วยการลองทำด้วยตนเอง มีการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่เร้าความสนใจ ทำให้เกิดความต้องการเรียนรู้ตามความสนใจ ตามความถนัด และศักยภาพด้วยการค้นหา ปฏิบัติฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นอันเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ไม่เรียน กิจกรรมกลุ่มช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย รู้จักรับฟังเพื่อน ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ และความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นคุณลักษณะที่ทำให้เกิดความฉลาดทางอารมณ์ (ประทุม อังกุลโลหิต, 2543) ผู้วิจัยจึงได้ทดลองจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา ความฉลาดทางอารมณ์ ด้วยการเปรียบเทียบระหว่างการใช้แนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลียและแนวคิดของจอห์น คิวอี้ เพื่อให้ทราบว่าการจัดประสบการณ์ให้ผลดีหรือไม่อย่างไรและวิธีใดดีกว่ากัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น คิวอี้ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น คิวอี้
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น คิวอี้ ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

4. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของ จอห์น คิวอี้

สมมติฐานของการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นทั้งสองกลุ่มเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นในระดับที่แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาศรีฐานประกอบด้วย โรงเรียนบ้านนาแปน จำนวน 27 คน โรงเรียนบ้านนาโก จำนวน 31 คน โรงเรียนบ้านอิลิต จำนวน 25 คน รวมทั้งหมด 83 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาแปน จำนวน 27 คน และโรงเรียนบ้านอิลิต จำนวน 25 คน รวม 52 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) แล้วนำมาสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนบ้านนาแปน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัด

ประสบการณ์ตามแนวคิดของ เรกจิโอ เอมิเลีย โรงเรียนบ้านอีเล็ค เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด ของ จอห์น คิวอี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ รูปแบบละ 25 แผน

2. แบบทดสอบพัฒนาการด้านสติปัญญา ชนิดคำถามประกอบภาพสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงความสามารถด้านสติปัญญา แบบเลือกตอบเป็นรูปภาพ 3 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงภาพเดียว จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .22 ถึง .74 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 ถึง .81 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .82

3. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ชนิดคำถามประกอบภาพสถานการณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหา แบบเลือกตอบเป็นรูปภาพ 3 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงภาพเดียว จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .28 ถึง .78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 ถึง .78 และ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .82

4. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .72

การดำเนินการวิจัย

1. ทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์ (pretest) กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบพัฒนาการด้านสติปัญญา แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์

2. ดำเนินการจัดประสบการณ์กลุ่มทดลองที่ 1 ตามแผนการจัดประสบการณ์ตามแนว

คิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และกลุ่มทดลองที่ 2 ตามแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ รูปแบบละ 25 แผน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้งหมด ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์แผนละ 50 นาที สัปดาห์ละ 5 แผน รวมสัปดาห์ละ 250 นาที รวมเวลาทั้งหมด 5 สัปดาห์ 1,250 นาที

3. ทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ (posttest) กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบพัฒนาการด้านสติปัญญา แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งทั้งสามฉบับเป็นชุดเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นทั้งสองแผนโดยใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ ระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้ Hotelling T2 และ t-test (dependent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ เรกจิโอ เอมิเลีย และตามแนวคิดของ จอห์น คิวอี้ โดยใช้ Hotelling T²

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีค่า 88.93/90.13 และ 88.91/91.00 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. คำนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลียและแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น

คิวอี้ มีค่า 0.6835 และ .5707 คิดเป็นร้อยละ 68.35 และ 57.07 ตามลำดับ

3. เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 1-3

ตาราง 1 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย

ตัวแปรอิสระ	ค่าสถิติ	Value	F	P		
การทดสอบ (ก่อนเรียน-หลังเรียน)	Pillai's Trace	.935	238.941	.000		
	Wilks' Lambda	.065	238.941	.000		
	Hotelling's Trace	14.336	238.941	.000		
	Roy's Largest Root	14.336	238.941	.000		
Box's M = 8.250, p = .258						
Tests of Between-Subjects Effects						
แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	SS	df	MS	F	P
การทดสอบ (ก่อนเรียน-หลังเรียน)	PROB	352.667	1	352.667	148.692**	.000
	ACH	342.519	1	342.519	140.449**	.000
	EMOT	14,243.130	1	14,243.130	650.998**	.000
Levene's Test ; PROB(p) = .045(.832), ACH(p) = 2.806(.100), EMOT(p) = 2.053(.158)						

** P < .01

ตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมโดยใช้ Box's M Test พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไม่แตกต่างกัน และผลการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์

ของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในแต่ละตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ Levene's Test พบว่า ตัวแปรทั้งสามตัวมีความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนระหว่างการสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียนไม่

แตกต่างกัน แสดงว่า ข้อมูลสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

ส่วนค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านสติปัญญาความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาด

ทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ เรกจิโอ เอมิเลีย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 2 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้

ตัวแปรอิสระ	ค่าสถิติ	Value	F	P
การทดสอบ (ก่อนเรียน-หลังเรียน)	Pillai's Trace	.953	314.098	.000
	Wilks' Lambda	047	314.098	.000
	Hotelling's Trace	20.485	314.098	.000
	Roy's Largest Root	20.485	314.098	.000

Box's M = 23.431**, p = .001

Tests of Between-Subjects Effects

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	SS	df	MS	F	P
การทดสอบ (ก่อนเรียน-หลังเรียน)	PROB	338.000	1	338.000	138.336	.000
	ACH	408.980	1	408.980	131.224	.000
	EMOT	14,688.980	1	14,688.980	746.391	.000

Levene's Test ; PROB(p) = 9.701**(.003), ACH(p) = 5.763*(.020), EMOT (p) = 11.449** (.001)

** P < .01, * P < .05

ตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมโดยใช้ Box's M Test พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างการสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในแต่ละตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ Levene's Test พบว่า ตัวแปรทั้งสามตัวมีความ

แปรปรวนของความคลาดเคลื่อนระหว่างการสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 0.5 แสดงว่า ข้อมูลไม่สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

ส่วนค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านสติปัญญาความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ จอห์น คิวอี้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เนื่องจากการฝ่าฝืน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ทางสถิติผู้วิจัยจึง
เปลี่ยนวิธีการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ t-test
(Dependent sample) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

และเป็นไปตามตกลงเบื้องต้นทางสถิติ ผลการ
วิเคราะห์รายละเอียดแสดง ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทาง
อารมณ์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตาม
แนวคิดของจอห์น คิวอี้ โดยการใช้การวิเคราะห์ t-test (dependent sample)

ตัวแปรตาม	N	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t-test	P
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ACH	25	12.92	2.20	18.64	1.19	17.93**	.000
PROB	25	13.28	1.95	18.48	1.05	18.39**	.000
EMOT	25	110.60	5.20	144.88	3.50	50.09**	.000

** P < .01

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยพัฒนาการ
ด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา
และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้
รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ จอห์น
คิวอี้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

4. เด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย มี
พัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการ
แก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นไม่
แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตาม
แนวคิดของจอห์น คิวอี้ ดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาด ทางอารมณ์ ระหว่างเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลียกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้

ตัวแปรอิสระ	ค่าสถิติ	Value	F	P
วิธีการสอน	Pillai's Trace	.075	1.305	.284
	Wilks' Lambda	.925	1.305	.284
	Hotelling's Trace	.082	1.305	.284
	Roy's Largest Root	.082	1.305	.284

Box's M = 6.694, p = .395

Tests of Between-Subjects Effects						
แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	SS	df	MS	F	P
วิธีการสอน	PROB	4.536	1	4.536	2.735	.1040
	ACH	4.157	1	4.157	2.678	.108
	EMOT	4.423	1	4.423	.298	.588

Levene's Test ; PROB(p) = 3.389(.072), ACH(p) = .097(.757), EMOT(p) = 1.310(.258)

ตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมโดยใช้ Box's M Test พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างระหว่างวิธีการสอนทั้งสองวิธีไม่แตกต่างกัน และผลการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนในแต่ละตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์โดยใช้ Levene's Test พบว่า ตัวแปรทั้งสามตัวมีความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนระหว่างระหว่างวิธีการสอนทั้งสองวิธีไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ข้อมูลสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ

ส่วนค่าเฉลี่ยพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด

ประสบการณ์ตามแนวคิดของ เรกจิโอ เอมิเลียกับแนวคิดของจอห์น คิวอี้ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีค่า 88.93/90.13 และ 88.91/91.00 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะแผนการจัดประสบการณ์ทั้งสองแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัยและสติปัญญาของเด็ก มีการกำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาและสภาพท้องถิ่นของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ ลำดับหัวข้อเนื้อหาจะเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ และมีการจัดกิจกรรมหลายประเภทตามสภาพแวดล้อมและการนำไปใช้ เช่น

เนื้อหาเรื่องประสาทสัมผัสมีกิจกรรมการทดลอง ด้วยตัวของเด็กเอง คือการมองเห็นเป็นการสัมผัส ด้วยตา หรือการดมกลิ่น การชิมรส หรือเนื้อหา เรื่องต้นไม้ที่รัก ให้เด็กออกไปนอกห้องเรียน ไป สังเกตใบไม้เพื่อดูว่าใบไม้คายน้ำได้จริงหรือไม่ นอกจากนี้แผนยังอยู่ในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการ ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้โดยผ่านการเล่น การเลือก อุปกรณ์ต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการ ศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเด็กสามารถปฏิบัติได้จริงจึง เกิดประสบการณ์ตรงทำให้ได้รับความสนุกสนาน ความพึงพอใจ (จนิษฐา จินาภักดิ์, 2542)

นอกจากนี้ยังรู้จักการให้ การเสียสละแก่ เพื่อนๆ ร่วมห้องได้เล่นของเล่นที่ตนเล่นแล้ว ผลัด เปลี่ยนเวียนกันเล่นอย่างทั่วถึง เนื่องจากเด็กในวัย นี้ให้ความสนใจเรื่องต่างๆ ในระยะเวลาสั้นๆ แล้ว จะสนใจในเรื่องใหม่ต่อไป ครูจึงจำเป็นต้องจัด กิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย คือให้มีการวิ่ง เล่น เต้น ปั่น วาด ระบายสี เพื่อให้มีการปรับตัวอยู่กับครูและเพื่อนได้อย่างที่เป็นคนเก่ง คนดี และคนที่มีความสุข (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2554: 3) ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้ เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เป็น อย่างดี โดยการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม ได้แก่ มุมวิทยาศาสตร์ มุมร้านค้า มุมธรรมชาติศึกษา มุม บล็อก มุมศิลปะ และมุมหนังสือ เพื่อเป็นทางเลือก สำหรับเด็กๆ ให้เล่นตามความชอบ ความถนัด และ ความสนใจ เป็นการพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม จริยธรรม ส่วนกิจกรรมเคลื่อนไหวและ จังหวะ เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระตาม จังหวะดนตรี มีการคบมือตามจังหวะ การเต้น ตามจังหวะ ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ ต้นคิดลาชีวะ (2551: 51) ที่ให้แนวทางการจัดประสบการณ์ว่า ควรจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการ เรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือเด็กได้ลงมือกระทำ เรียน รู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สสำรวจ

เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วย ตนเอง และให้เด็กคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือ กระทำ ครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับการศึกษาของพูลศรี มูลอินทร์ (2551: 92) ที่ พบว่า แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุ ปัญญาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.92/92.65 ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. คัดนี้ประสิทธิผลของแผนการจัด ประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของ จอห์น คิวอี้ มีค่า 0.6835 และ .5707 คิดเป็น ร้อยละ 68.35 และ 57.07 ตามลำดับ แสดงว่าการ จัดประสบการณ์ตามแผนทั้งสองแผนทำให้เด็ก ปฐมวัยมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 68.35 และ 57.07 ซึ่งเกินร้อยละ 50 อยู่ในระดับพอใช้ได้ ทั้งนี้เพราะ ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โดยเฉลี่ยอายุ ประมาณ 4-5 ขวบ อยู่ในระยะของการปรับตัว เพื่อให้มีชีวิตได้ในสิ่งแวดล้อมใหม่ ภายใต้การช่วย เหลือของพ่อแม่ หรือผู้ดูแล ที่คอยเอาใจใส่ดูแล และอบรมสั่งสอนให้กับเด็ก และเขาจะสามารถ จดจำซึมซับสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้นั้นไว้ได้เต็มที่ จึงต้องสอนแต่สิ่งที่ดึงมาสอดคล้องกับการ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าให้ได้รับการพัฒนาการทั้ง ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม จริยธรรม ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือเด็กวัยนี้มี พัฒนาการทางสมองเร็วกว่าส่วนอื่นๆ จึงต้องใช้ สมาธิและความตั้งใจในการทำกิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่ง แต่มักจะใช้เวลาได้ไม่นานด้วยความ อยากรู้อยากเห็นอันเกิดจากการพัฒนาของสมอง ที่รวดเร็วดังกล่าว และปกติเด็กวัยนี้จะมีวุฒิภาวะ ทางคาไม่เพียงพอในการอ่านจึงมักจะผิดพลาด ดังนั้นจึงต้องใช้ตัวอักษรหรือภาพที่มีขนาดโตเพื่อ ความเหมาะสมกับพัฒนาการดังกล่าว (ลักขณา

สริวัฒน์, 2554) สอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547) ที่ให้หลักการจัดประสบการณ์ว่า ควรจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ จัดเด็กให้ได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลผลิตและให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย และกลุ่มที่ได้รับประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลปรากฏเช่นนี้เพราะหลักการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมีเลีย ยึดเด็กเป็นสำคัญ คือให้พูดคุยเรื่องที่เด็กสนใจแล้วจัดการบันทึกข้อมูลสาระการเรียนรู้ของเด็กมีการจัดกิจกรรมประจำวัน ตารางเวลา ซึ่งจะยืดหยุ่นและปรับได้ตลอดเวลา เพื่อความเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์ของเด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำหนดตารางเวลาในการวางแผนการทำกิจกรรมต่างๆ และมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของเด็ก ครูศิลปะและครูอื่นๆ จะร่วมมือกันจัดผลงานเด็กที่สื่อถึงความคิดและการเรียนรู้ของเด็กที่สื่อออกมาโดยการปั้น การวาด การเขียน การพูด การแสดงความคิดเห็น การสร้างสิ่งประดิษฐ์สองมิติ หรือสามมิติ การเล่นละคร (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551)

จากหลักการจัดประสบการณ์ดังกล่าวจึงมีการใช้อุปกรณ์งานศิลปะ และการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อให้โอกาสเด็กได้คิดประดิษฐ์และค้นพบด้วยตนเอง เพื่อที่จะโยงเข้าสู่การจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมที่นำเด็กไปสู่ประสบการณ์เรียนรู้ที่ก้าวสู่

พัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นต่อไป มีการประสานความร่วมมือระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ดังนั้นครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากรพิเศษในการให้ความรู้หรือจัดกิจกรรม เช่น ผู้ปกครองที่เป็นตำรวจ ครูควรเชิญมาให้ความรู้เรื่องการจราจร ความปลอดภัยบนถนน การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนำวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือในท้องถิ่นมาเป็นอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามสามารถจัดและดัดแปลงมาจากวัสดุในท้องถิ่น โดยการวางแผนร่วมกันระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ช่วยกันจัดสิ่งแวดล้อมที่ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระและมีความสุขในบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย สิ่งที่ตีจากการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย คือการจัดกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ ทำให้เด็กเรียนรู้สังคมมากขึ้น เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้มีการคิดแก้ปัญหา ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีทักษะในการใช้ภาษา มีเหตุและผลในการเสนอความคิด มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ถึงแม้บางครั้งอาจมีความยุ่งยากซับซ้อนและต้องใช้เวลามาก แต่สิ่งสำคัญคือ ความพร้อมใจกันของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มุ่งมั่นต่อการสนับสนุนและให้โอกาสแก่เด็ก การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสร้างสุนทรียะในศิลปะด้วย

สำหรับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ นั้นเน้นการปฏิบัติจริงเช่นกัน โดยการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและ

การปฏิบัติตามแนวประชาธิปไตย รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้อยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal) ทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และการใฝ่หาความรู้ของผู้เรียน โดยผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก หรือเป็นเพียงที่ปรึกษาทางวิชาการ การแบ่งกลุ่มทำงาน (grouping works) ผู้สอนจะดำเนินการร่วมกับผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อย มอบให้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ศึกษา ค้นคว้า แก้ปัญหา หรือปฏิบัติกิจกรรม ฯลฯ เน้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามแบบประชาธิปไตย ทั้งกระบวนการด้วยตนเอง หรือร่วมกันเป็นกลุ่ม (มานิต วัฒนพวงเสรี, 2549) สอดคล้องกับการศึกษาของ อารยา ระศร (2552) ที่พบว่าการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมองช่วยให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีพัฒนาการด้านสติปัญญาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของเรกจิโอ เอมิเลีย และกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะหลักการและแนวคิดของการจัดประสบการณ์ทั้งสองวิธีเน้นผู้เรียนให้ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้เลือกทำด้วยตนเอง ผ่านอุปกรณ์ที่แตกต่างกัน ได้แก่ สิ่งของต่างๆ ภายในห้อง สี ทั้งสีดินสอและสีน้ำ รวมถึงต้นไม้ ใบไม้ ต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดการฝึกใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ตา หู จมูก ลิ้น และอวัยวะร่างกาย มีการเข้ากลุ่มกับเพื่อนๆ

และแยกตามลำพังตามแต่ละอุปกรณ์และกิจกรรม ทั้งเดี่ยว และกลุ่ม เด็กจึงได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม คุณธรรม จริยธรรม และการใช้ภาษา จึงช่วยให้เด็กมีการสื่อสารกับครู และเพื่อนๆ ทั้งในห้องและนอกห้องเรียน รวมถึงที่บ้านและสังคมด้วย (ลักขณา สริวัฒน์, 2554)

สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดทั้งของเรกจิโอ เอมิเลีย และการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของจอห์น คิวอี้ มีความเหมาะสมสำหรับใช้จัดประสบการณ์กับเด็กปฐมวัยได้ทั้งสองแนวคิด จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เด็กกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการด้านสติปัญญาความสามารถในการแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของมาริสา วงศ์สุกรรม (2553) ที่พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการกับแบบสืบเสาะหาความรู้สูงขึ้นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย ครูผู้สอนต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ แข็งแรง เพราะเด็กวัยนี้จะไม่อยู่นิ่ง ชอบเคลื่อนไหวตลอดเวลาด้วยความอยากรู้อยากเห็นตามพัฒนาการที่เกิดขึ้นพร้อมกันในทุกด้าน ดังนั้นต้องจัดเตรียมกิจกรรมให้หลากหลาย เพื่อไม่ให้ว่างและไม่เบื่อหน่ายในกิจกรรมเดิมหรือซ้ำๆ

1.2 ครูควรใช้การเสริมแรงตลอดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้วยการชม เช่น เก่งมาก ดีมาก ยอดเยี่ยม น่ารักมากๆ เพราะเด็กจะชอบคำ

ชมและจะทำตามที่ครูบอกโดยง่ายขึ้น อีกทั้งรู้สึกมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเองที่มีความสามารถทำกิจกรรมได้จนได้รับคำชม

1.3 ครูต้องเอาใจใส่ดูแลและสังเกตพฤติกรรมของเด็กให้ทั่วถึง เพราะเด็กจะชอบให้ครูอยู่ใกล้ๆ ยิ่งครูเรียกว่าลูกยิ่งเหมือนได้อยู่ใกล้พ่อแม่ จะทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีสมาธิ ให้ความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น

1.4 ครูควรติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กให้มาร่วมทำกิจกรรมกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กวัยนี้อย่างถูกต้องและ

เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการสอนเด็กที่บ้านได้ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะช่วงวันหยุดหลายวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบต่างๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบพัฒนาการทางสติปัญญา ความรับผิดชอบ และความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์ด้วยรูปแบบที่ต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เบน-เบส บั๊ค.
- ชนิษฐา จีนาภักดิ์. (2542). *วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย*. บุรีรัมย์: โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประทุม อังกุลโลหิต. (2543). *ปรัชญาปฏิบัตินิยมรากฐานปรัชญาการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์.
- พูนสิริ มูลอินท๊ะ. (2551). *การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนเวียงเทิง (เทิงทำนุประชา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- มานิต ถนอมพวงเสรี. (2549). *รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 10(4), 60-69.
- มาริสา วงศ์สุกรรม. (2553). *การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการกับแบบสืบเสาะหาความรู้*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

เยาวพา เคชะคุปต์. (2542). *หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.

ลักขณา ศรีวัฒน์. (2554). *จิตวิทยาในชั้นเรียน*. มหาสารคาม: อนุรักษ์การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2542). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

อารยา ระสร. (2552). *ผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้เกมการศึกษาตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

ความคาดหวังและความเป็นจริงของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Expected and Actual Perceptions of the graduate Concerning Learning-Teaching Organization at the Graduate Studies Level, Mahasarakham University

กุสุมา สีดาเหล่า¹, สมนึก ภัททิยธนี², ณัฏสวรรณ ธนาพงษ์อ่อน³

Kusuma Seedalao¹, Somnuk Pattiyathanee², Napassawan Tanaponganan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน และด้านการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระบบนอกเวลาราชการ จำนวน 519 คน และมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ในช่วงปีการศึกษา 2552-2553 จำนวน 389 คน รวมจำนวน 908 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test (independent samples) และ F-test (one-way analysis of variance)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษามีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

³ อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

¹ M.Ed. Candidate in Educational Research, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Lecturer, Faculty of Education, Mahasarakham University

2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีเพศ อายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพนิสิตแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านสูงกว่าความเป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นิสิตที่มีอายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพนิสิตแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศ อายุ และคณะที่สังกัดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นิสิตที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคาดหวัง ความเป็นจริง การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

The study aimed to examine the expected and actual perceptions of graduate students at Mahasarakham University about learning-teaching organization in these 7 aspects: curriculum, instructors, learning-teaching processes, learners, measurement and evaluation, supporting factors, and conducting Independent Study and Thesis; and to compare expected and actual perceptions on learning-teaching condition of the graduate students. The sample of this study consisted of 908 students: 519 part-time graduate students and 389 graduated who completed education during academic years of 2009-2010. The population was selected by using a stratified random sampling (stratified random sampling). The research tool was a questionnaire. The statistics which used for analyzing data are follows: the percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by using t-test (independent samples) and F-test (one-way analysis of variance).

The result were as follows:

1. The graduate students showed their opinions about expected and actual perceptions about learning-teaching organizations as a whole and in each aspect at a high level.

2. The graduate students with different genders, ages, faculties, and student statuses indicated their opinions about expected perceptions about learning-teaching organizations as a whole and in each aspect higher than the actual perceptions at the 0.05 level of significance.

3. The graduate students with different genders showed their opinions about the

expected perceptions about learning-teaching organizations as a whole and in each aspect differently at the 0.05 level of significance. However, the students with different ages, faculties, and student statuses did not indicate expected perceptions about learning-teaching organizations as a whole and in each aspect differently.

4. The graduate students with different genders, ages, and faculties evidenced their opinions about the actual perceptions about learning-teaching organizations as a whole and in each aspect differently at the 0.05 level of significance. However, the students with different statuses did not show opinions as a whole and in each aspect differently

Keywords: expected, actual perception , graduate studies learning-teaching organizations

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ เราจึงควรให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับนี้เป็นพิเศษ ในขณะที่เดียวกันก็ขยายโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้เข้าถึงการศึกษาระดับนี้ (วิชัย ต้นศิริ, 2549) มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาต้องพิจารณาความคาดหวังหรือความต้องการของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และต้องรู้ความคาดหวังของผู้ที่จะมาสมัครเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพราะนิสิตหมายถึงชีวิตความเป็นอยู่ของมหาวิทยาลัย เพื่อมาพัฒนามหาวิทยาลัยให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ต้องการ (อคุลย์ วิริยเวชกุล, 2548) ปัจจุบันสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายสถาบันในประเทศไทยให้ความสำคัญกับงานการจัดการเรียนการสอนและกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมของสถาบันและความเชี่ยวชาญเฉพาะ สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน ให้ความสำคัญกับการวิจัย สร้างองค์

ความรู้เพื่อการพัฒนาประเทศ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่ตระหนักถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว จึงได้เปิดหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทระบบนอกเวลาราชการ ทั้งในที่ตั้งมหาวิทยาลัยและบริการศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งมหาวิทยาลัย ความจังหวัดต่างๆ ให้กับบุคคลทั่วไปได้ศึกษาต่อโดยจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาหรือหน้าที่การงาน การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคามตามหลักสูตรระดับปริญญาโทระบบนอกเวลาราชการ และระบบนอกเวลาราชการ เปิดการเรียนการสอนจำนวนทั้งสิ้น 13 คณะ 1 สถาบัน และ 1 วิทยาลัย จำนวน 20 หลักสูตร นอกจากนี้ยังมีการเปิดสอนในหลักสูตรนานาชาติ จำนวน 2 หลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยมหาสารคามเปิดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตมาตั้งแต่ปี 2538 ปัจจุบันมีจำนวนนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2553

ทั้งในวิทยาเขตมหาสารคาม และนอกวิทยาเขต มหาวิทยาลัยในจังหวัดต่างๆ จำนวน 18 จังหวัด มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการสำรวจปัจจัย ภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินงานมหาวิทยาลัย ทำให้ทราบและเข้าใจ สภาพปัญหาเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย จากการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปี 2551 พบว่า มีจุดอ่อน ในด้านการจัดการเรียนการสอน 1. ควรพัฒนาให้ ได้มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของ สมศ. 2. กระบวนการคัดเลือกนิสิตยังขาดระบบการ คัดกรองที่ดี 3. จำนวนนิสิต อาจารย์มีสัดส่วนที่ ยังไม่ได้มาตรฐาน (กองแผนงาน มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2551)

จากเหตุผลความสำคัญของการจัดการ เรียนการสอนและข้อมูลงานวิจัยที่น่าเสนอมา ข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคาด หวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ระบบนอก เวลาราชการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้าน หลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการ เรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและ ประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน และด้านการ ทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งผล การวิจัยครั้งนี้นำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับภาค วิชา คณะ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระกอบ การพิจารณาการบริหารจัดการ การขยายโอกาส การจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของ ผู้เรียน เพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และ ช่วยสนับสนุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเกิดภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม และสอดคล้องกับความต้องการ ทางสังคม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและ ความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน และด้านการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้า อิสระ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและ ความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ สังกัด และสถานภาพนิสิต

สมมุติฐานของการวิจัย

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และมหาบัณฑิต ที่มีเพศ อายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพนิสิตต่าง กันมีความคาดหวังและเป็นจริงเกี่ยวกับความ การจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระบบนอกเวลาราชการ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1,908 คน และมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2552-2553 จำนวน 1,721 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,629 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 519 คน และมหาบัณฑิต จำนวน 389 คน โดยแบ่งเป็น นิสิตสังกัดคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 477 คน คณะสาธาณสุขศาสตร์ จำนวน 132 คน คณะ การบัญชีและการจัดการ จำนวน 136 คน คณะ วิทยาศาสตร์ จำนวน 92 คน และสถาบันวิจัยศิลปะ

และวัฒนธรรมอีสาน จำนวน 71 คน รวมจำนวน 908 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ รวม 68 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .269 ถึง .922 และ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .986

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพนิสิตโดยใช้ t-test (dependent samples) และ F-test (one way analysis of variance) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีของ scheffe'

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพนิสิต ดังนี้

2.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีเพศ อายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพนิสิตแตกต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน สูงกว่าความเป็นจริง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตเพศชายมีความคาดหวังสูงกว่าเพศหญิง 4 ด้าน แต่นิสิตเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงสูงกว่าเพศชายทุกด้าน

2.3 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่มีอายุมากกว่า 50 ปี และอายุระหว่าง 30-40 ปี

2.4 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่สังกัดคณะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่สังกัดคณะการบัญชีและการจัดการ และคณะศึกษาศาสตร์มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกับนิสิตที่สังกัดคณะสาธารณสุขศาสตร์

2.5 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิต มีความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน และด้านการทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ ผลการวิจัยพบ เช่นนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะมีผลต่อผู้เรียน เช่น จำนวนผู้เรียน คุณภาพของผู้สอน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ต้องมีแนวทางในการพัฒนาเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนได้เต็มศักยภาพ อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2544) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวาริ โสธรพิทักษ์กุล (2549) ได้วิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในด้านหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ด้าน

คุณลักษณะของนักศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ด้านคุณลักษณะของนักศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่สังกัด และสถานภาพ นิสิต ดังนี้

2.1 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมีความคาดหวังและความเป็นจริงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตเห็นความสำคัญกับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่จะไปให้ถึงเป้าหมายหรือผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างจากระดับอื่นๆ ในแง่ที่เน้นการเสาะแสวงหาความรู้ความจริง การเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนาให้เกิดทักษะและความรู้ เกิดความรักและมีทัศนคติที่ดีตลอดจนมีคุณธรรมในอาชีพที่จะทำในอนาคต ทิศนา แจมมณี (2545: 26) ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนคือกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน และการประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนเป็นต้น ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาศินี ป็องศรี และสุลารีวรรณ ชอบสงวน

(2547) ได้ศึกษาความคาดหวังต่อการปฏิบัติจริงของการจัดการเรียนการสอนตามทัศนะของนักศึกษา โดยจำแนกตามลักษณะ 4 ด้านคือ ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ด้านเทคนิคการสอนของอาจารย์ ด้านการใช้วัตรกรรมและสื่อการสอนของอาจารย์ และด้านประเมินผลผู้เรียน พบว่าการปฏิบัติจริงต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์พบว่าตามทัศนะของนักศึกษาต่อความคาดหวังของอาจารย์ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างจากการปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษามีทัศนะต่อการจัดการเรียนการสอนมีความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริง

2.2 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตที่มีเพศต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตที่มีอายุต่างกัน คณะที่สังกัดต่างกัน และสถานภาพนิสิตต่างกัน มีความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบเช่นนี้เนื่องจาก นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตมีความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยโดยความคาดหวังจะสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ที่ได้รับ การได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ดี ทำให้ นิสิตมีความเชื่อมั่นว่าจะเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ เกิดแรงจูงใจในการเรียนและจะประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ มหาวิทยาลัยจึงนำภาพสะท้อน ระดับความต้องการมาเพิ่มสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น และคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่ง ชาญชัย ยมคิษฐ์ (2548: 66) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นวิธีการเชิงระบบ สามารถพิสูจน์และทดสอบ

ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีการเชิงระบบ ในขณะที่กระบวนการจัดการมีความหมายในเชิงการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องบูรณาการส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสม กลมกลืนกับหลักการทฤษฎีความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อ รูปแบบวิธีการศิลปะการสอน การวัดและการประเมินผลตลอดจนปัจจัยสภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่มีอยู่ในช่วงเวลาขณะสอนได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์รัตน์ เนื่องไชยยศ (2549) ได้ศึกษาความคาดหวังและเปรียบเทียบความคาดหวังของนิสิต จำแนกตามเพศ และคณะที่สังกัดพบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยมหาสารคามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่ศึกษาในคณะแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ สุปราณี นาคแก้ว (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านศักยภาพของอาจารย์ผู้สอน ด้านความพร้อมของผู้เรียน และด้านความพร้อมของสถาบัน นักศึกษามีความคาดหวังในทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ตำแหน่ง และสาขาวิทยบริการที่แตกต่างกัน

2.3 นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตมหาสารคามที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน และคณะที่สังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงในการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบเช่นนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตรับรู้ และแสดงความคิดเห็นออกมาในหลายระดับที่ตรงกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและต้องการให้มหาวิทยาลัยรับทราบและนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ให้แนวคิดที่ว่า การที่สถาบันอุดมศึกษาจะก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการนั้นจะต้องดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา ซึ่งปัจจัยที่เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ คือ การเรียนการสอน และการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนการสอนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิ เพชระ (2552) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน จำแนกตามเพศ และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญอย่างที่จะช่วยส่งเสริมผู้เรียนและผู้สอน ตลอดจนการจัดการหลักสูตร และการบริหารจัดการให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในที่สุด และส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตที่จะออกไปรับใช้สังคมต่อไป การเรียนการสอนในระดับ อุดมศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอน อันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และครอบคลุมการดำเนินงานตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษากำหนดเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายในและภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัยควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ความคิดเห็นต่อความคาดหวังของนิสิตและความเป็นจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยเกื้อหนุน และด้านการทำวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทำให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีมาตรฐาน

1.3 จัดทำแผนการบริหารคุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการบริการต่างๆของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 เป็นข้อมูลในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ในตัวบ่งชี้และองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของนิสิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรหาตัวแปรไปใช้ให้สอดคล้องกับประกันคุณภาพในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีเกณฑ์และมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เปลี่ยนแปลง

2.2 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะคณะที่มีจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทซึ่งต้องมีการจัดการเรียนการสอนในที่ตั้งและนอกที่ตั้ง ควรมีการจัดทำในระดับปริญญาตรี และปริญญาเอก

และให้ครบทุกคนะ ทูกระดับของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

2.3 การตั้งข้อคำถามที่ใช้ในเครื่องมือที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรข้อคำถามที่มีความ

เป็นรูปธรรมจะทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถ
ตอบแบบสอบถามได้ง่าย เข้าใจและชัดเจนมาก
ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2551). รายงานการวิจัยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ
ศักยภาพของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม: กองแผนงาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์.(2548). เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์.
- ทิศนา แจมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ เขมวิรัตน์. (2548). รายงานการวิจัย เรื่อง ความคาดหวังของนักศึกษาต่อการจัดการศึกษาของ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตพณิชยการพระนคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- วิชัย ต้นศิริ. (2549). อุดมการณ์ทางการศึกษา: ทฤษฎี และภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- วิลาศนี ป้องศรี และสุลาวีวรรณ ซอบสงวน. (2547). การศึกษาความคาดหวังต่อการปฏิบัติจริงต่อการ
จัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปีที่ 1
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547. งานวิจัย ค.บ นครราชสีมา: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการพัฒนการปฏิรูป
อุดมศึกษา กสศ.
- สุปราณี นาคแก้ว. (2549). สภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาชั้นปริญญาโทสาขา
บริหารธุรกิจ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขา
วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาธุรกิจระหว่างประเทศคณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพรรณณี เพชระ. (2552). ทัศนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง. ปริญญาโท. กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.
- สุวาริ โสธรพิทักษ์กุล. (2549). สภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพการจัดการ
ศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.,
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

- สุรางค์รัตน์ เนื่องไชยยศ. (2549). ความคาดหวังของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการให้บริการของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2549. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2544). วิธีทำการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ฟันนี่พับบลิชชิง.
- อคุลย์ วิริยเวชกุล. (2548). การพัฒนามหาวิทยาลัยไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม (การอุดมศึกษาปริทัศน์ 5). มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนา รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6: การวิจัยแบบผสมวิธี

Development of Mathematics Teaching Model to Promote Problem-Solving Skills on the Topic “2-D and 3-D Geometry” for Prathomsueksa 6 Students: Mixed-methods Research

วารภรณ์ โชติรัตน์กุล¹, ประวิต เอราวรรณ์², มนูญ ศีวารมย์³

Varaporn Chottirattanakul¹, Prawit Erawan², Manoon Siwarom³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติตามรูปแบบการสอนของ Joyce and Weil 2) หาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา การดำเนินการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (mixed-methods research) มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอน และขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านเสียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 23 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสังเกตการสอน 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบสมมุติฐานใช้ t-test dependent

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร., บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ M. Ed. Candidate in Educational Research, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assoc. Prof., Ph.D., Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Assoc. Prof., Ph.D., Faculty of Graduate studies, North Eastern University

ผลการวิจัยพบดังนี้

1. รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ลำดับขั้นการสอน (syntax) ใช้วิธีสอนแบบปัญหาเป็นฐาน 5P ดังนี้ สำรวจประเด็นปัญหา (problem issues survey) ค้นหาวิธีการแก้ปัญหา (problem solving) คำเนิการแก้ปัญหา (problem-solving solution) นำเสนอคำตอบหรือผลการแก้ปัญหา (problem-solving result presentation) และขั้นประเมินผลการแก้ปัญหา (problem-solving assessment) 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (social system) ได้แก่ แนะนำให้นักเรียนคิดคู่คำตอบของปัญหา 3) หลักการตอบสนองต่อพฤติกรรม (principles of reaction) ใช้สื่อประกอบการสอนให้เกิดความสัมพันธ์อันดี และ 4) สิ่งช่วยเหลือในการสอน (support system) ได้แก่ สื่อรูปธรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
2. ประสิทธิภาพแผนการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา เท่ากับ 77.96/81.13 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 65.84
3. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาพัฒนาขึ้นมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์, ทักษะการแก้ปัญหา, เรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติ

Abstract

This study aimed to: 1) develop a mathematics teaching model to promote problem-solving skill entitled 2-D and 3-D geometry based on the teaching model of Joyce and Weil, 2) found out an efficiency and effectiveness index of the learning based on the teaching model, 3) compared problem-solving ability, and learning achievement between before and after learning using the developed model, and 4) examined the students' satisfaction with mathematics teaching model to promote problem-solving skills. The study was conducted using mixed-methods research. There were 2 stages: stage 1 developing the teaching model and stage 2 trying out the teaching model. The sample consisted of 23 Prathomsueksa (grade) 6 students at Ban Siao School under the Office of Sisaket Educational Service Area Zone 2 in the second semester of the academic year 2010, obtained using the purposive sampling technique. The instruments were used in the study: 1) an observation form, 2) an interview form, 3) plans for organization of learning, 4) a test of mathematics problem solving ability, 5)

an achievement test, and 6) a scale on students' satisfaction with the mathematics teaching model to promote problem-solving skills. Qualitative data were analyzed using content analysis while quantitative data were analyzed using mean, percentage, and standard deviation ; and t-test (dependent samples) was employed for testing hypotheses.

The result of the study were as follow:

1. The developed mathematics teaching model consisted of these 4 stages: 1) syntax used the problem-based teaching method (5P) problem issues survey, problem solving, problem-solving solution, problem-solving result presentation, and problem-solving assessment, 2) social system including introducing students answer the question, 3) principles of reaction using media in supplement to teaching to generate good relationship and, 4) support system including concreat media to stimulate learners to learn.

2. The developed plans for mathematics teaching to promote problem-solving skill had an efficiency of 77.96/81.13 an effectiveness index of 65.84.

3. The respectively students who learned using the develop mathematics teaching model to promote problem-solving skills had higher mean score on problem solving ability and learning achievement after learning than before learning at the .05 level of statistical significance.

4. The students showed their satisfaction with the mathematics teaching model to promote problem-solving skills as a whole at a high level.

Keywords: development of mathematic teaching model, problem-solving skill, 2-D and 3-D geometry

บทนำ

การแก้ปัญหาเป็นหัวใจของการเรียนคณิตศาสตร์ เป็นจุดเน้นและเป้าหมายสูงสุดของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ บุคคลที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จะมีศักยภาพในการวิเคราะห์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือประยุกต์ศักยภาพที่มีไปสู่สถานการณ์ใหม่ (Fisher, 1987) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นกระบวนการทางสมองของ

นักเรียนในการใช้ความรู้ ความคิด ทักษะ และวิธีการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนทุกคน การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จึงเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสอนคณิตศาสตร์ โดยมุ่งที่กระบวนการในการแก้ปัญหาคือความสามารถทางการคิด ใช้ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ กระบวนการในการเผชิญปัญหา และจบลงเมื่อได้คำตอบ

การจัดการเรียนการสอนต้องเน้น กระบวนการแก้ปัญหา และการนำความ

รู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ครูต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) สอนโดยเน้นกระบวนการไปสู่การสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทุกขั้นตอน เลือกใช้รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน ซึ่งในการเลือกรูปแบบการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผสมผสานกับเนื้อหาสาระสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2541) รูปแบบการสอนของ Joyce and Weil เป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ซึ่งเสนอหลักการของรูปแบบการสอนที่ดีต้องมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ลำดับขั้นการสอน (syntax) 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (social system) 3) หลักการต่อพฤติกรรมนักเรียน (principles of reaction) และ 4) สิ่งช่วยเหลือในการสอน (support system)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning: PBL) เป็นวิธีการที่จะนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ (Delisle, 1997) ซึ่งเป้าหมายสำคัญคือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เลือกปัญหาและวิธีการเรียนบนพื้นฐานของพัฒนาการและความสนใจเพื่อเป็นตัวกระตุ้นคอย่นำทางให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ จากแนวคิดดังกล่าวจึงนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา ตามกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil (1992) ด้วยวิธีสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 126 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านเสี้ยว จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตการสอน แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ข้อ ตามกรอบแนวคิดของ Joyce and

Weil

2. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ข้อ ตามกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil

3. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติ จำนวน 10 แผน

4. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชนิดอัตนัย จำนวน 6 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .20-.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .83

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดอัตนัย จำนวน 6 ข้อ มีค่าความยาก ตั้งแต่ .20-.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86

6. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา จำนวน 19 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

การดำเนินการวิจัย

แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหา

โดยเน้นวิธีสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ศึกษาเอกสาร วิเคราะห์กรอบแนวคิด ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนแบบแก้ปัญหา

2. สัมภาษณ์ และสังเกตครูผู้สอนคณิตศาสตร์ จำนวน 4 คน โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ โรงเรียนเทศบาล 1 โรงเรียนอนุบาลโพธิ์ศรีสุวรรณ และโรงเรียนบ้านบงน้อย ตามกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil 4 องค์ประกอบ คือ ลำดับขั้นการสอน (syntax), ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (social system), หลักการตอบสนอง

ต่อพฤติกรรม (principles of reaction) และ สิ่งช่วยเหลือในการสอน (support system)

3. สร้างรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา เรื่องเรขาคณิต 2 มิติและ 3 มิติ ตามองค์ประกอบของทิตนา แซมมณี (2546) ซึ่งประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และผลการประเมิน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนของ Joyce and Weil 4 ขั้นตอน สร้างเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการสอน

4. เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบรูปแบบการสอน ปรับปรุงและทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนจำนวน 53 คน โรงเรียนบ้านอิเซ (คุรุราษฎร์วิทยา) โรงเรียนบ้านโชนง โรงเรียนบ้านหนองผือ แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา ที่เน้นวิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ออกแบบแผนการทดลองแบบ one group pre-test design ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. จัดการเรียนการสอนโดยรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาที่พัฒนาขึ้น 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ โดย วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการ สอนตามเกณฑ์ 70/70 โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

3. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการ จัดการเรียนรู้โดยการใช้สูตรคำนวณ

4. เปรียบเทียบความสามารถในการ แก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอน คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้ t-test dependent

5. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน หลังเรียนด้วยรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอน ประกอบด้วย หลัก การ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชากระบวนการเรียน การสอนเน้นวิธีสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามกรอบ แนวคิดของ Joyce and Weil 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ลำดับขั้นการสอน (syntax) พบว่า ก่อนดำเนินการสอนครูต้องมีการวางแผนก่อนการ สอน คอยกระตุ้นความสนใจ แจ้งจุดประสงค์และ ข้อตกลง กำหนดเกณฑ์ ความมุ่งหวังตามเกณฑ์ และทดสอบความรู้ความเข้าใจ ขั้นดำเนินการสอน คือ ขั้นดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธี สอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน 5 ขั้น และขั้นหลังดำเนินการ สอน เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์

1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (social system) เป็นขั้นที่ครูกระตุ้นให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ โดยการพูดคุยก่อนการสอนในแต่ละชั่วโมง เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้การเรียนการสอนเป็นเรื่องที่สนุกสนาน ครูอารมณ์ดี ปรับตัวเข้ากับนักเรียนได้ ยึดการสอนตามวิธีการ ที่นักเรียนอยากเรียน มีความสามารถในการสอน และใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย จัดบรรยากาศ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้นักเรียน

1.3 หลักการตอบสนองต่อพฤติกรรม การเรียน (principles of reaction) เป็นการ แสดงออกด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อ การสอนของครู การเข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริง และการถ่ายทอดที่ศึของครู ส่งผลต่อความเข้าใจ ของผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ครูกับนักเรียน การให้คำแนะนำปรึกษา การใช้สื่อ ประกอบการสอนและการวัดผลประเมินผลมีส่วนร่วม ที่ จะช่วยตอบสนองพฤติกรรมการเรียนรู้ในเชิงบวก

1.4 สิ่งช่วยเหลือในการสอน (support system) เป็นการเลือกใช้สื่อประกอบการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการ เรียนให้แน่นอน เพื่อเป็นตัวนำในการเลือกใช้สื่อ การสอนที่เหมาะสม สื่อต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาของ บทเรียน ควรใช้สื่อของจริง น่าสนใจ เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. ประสิทธิภาพแผนการสอนคณิตศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา ที่พัฒนาขึ้นมี ประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถในการแก้ปัญหา เท่ากับ 77.96/81.13 ค่า ดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 65.84

3. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอน คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา มีความ ก้าวหน้าทางการเรียนด้านความสามารถในการ แก้ปัญหาร้อยละ 65.84

และคำนวณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 74.05 โดยมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในระดับมาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านหลักการ องค์ประกอบด้านเนื้อหา และองค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาที่มีองค์ประกอบด้านหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และผลการประเมิน ซึ่งยึดตามองค์ประกอบรูปแบบการสอนที่เป็นสากลของทิตานา แชมมณี (2552) ในการพัฒนารูปแบบการสอนนี้ ใช้กรอบแนวคิดของ Joyce and Weil (1992) โดยสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจประเด็นปัญหา ผู้เรียนรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการสอนของทิตานา แชมมณี (2546 อ้างอิงมาจาก Joyce and Weil, 1996) ว่าผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหา แยกแยะข้อเท็จจริง ประมวลข้อมูล ตัดสินเลือกอย่างมีเหตุผล ผู้สอนอาจจะใช้คำถามชักจูงเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด

ขั้นที่ 2 ขั้นค้นหาวิธีการแก้ปัญหา นักเรียนร่วมกันหาแนวทางในการได้มาซึ่งคำตอบ แล้วจัดลำดับการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการ ขั้นตอนเพื่อกำหนดกรอบการศึกษาปัญหา 4 กรอบ คือ แนวคิด/แนวทางในการแก้ปัญหา ข้อเท็จจริง

ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้า และวิธีการศึกษาค้นคว้า การกำหนดกรอบการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและวางแผนทางการศึกษา ข้อมูลเพิ่มเติม และนำมาใช้ในการแก้ปัญหาจะต้องกำหนดกรอบการศึกษาปัญหา 4 กรอบ คือ แนวคิด/แนวทางในการแก้ปัญหา ข้อเท็จจริง ประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้า วิธีการศึกษาค้นคว้า (Arends, 2001; Kreger, 1998)

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหา ตามกรอบการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 เกิดจากการฝึกฝนให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ อาจใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดขึ้นมา การที่นักเรียนจะสามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ อาจใช้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ)

ขั้นที่ 4 ขั้นเสนอคำตอบหรือผลการแก้ปัญหา นักเรียนสรุปผลที่ได้จากการแก้ปัญหา โดยนำเสนอความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องระหว่างการเรียนรู้และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อเสนอคำตอบที่ได้จากการแก้ปัญหาว่าเป็นการสร้างผลงาน หรือปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้ โดยผู้เรียนจะนำความรู้ที่ได้รับมาหมยย้อนกลับไปอธิบายปัญหา สรุปโน้ตค้น และนำเสนอผลงาน (วัลลี สัตยาศัย, 2547)

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการแก้ปัญหา นักเรียนได้เรียนรู้ข้อบกพร่องและความก้าวหน้าของตนเอง การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งการประเมินผลเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะรู้ว่าตนเรียนรู้อะไรและบกพร่องในจุดใด (Arends, 2001 ; Kreger, 1998)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ

77.96/81.13 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการสอนโดยผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบ และมีวิธีการที่เหมาะสม เริ่มจากศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ กำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการสอน จากนั้นสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนแบบแก้ปัญหา นำรูปแบบการสอนที่ได้ไปสัมภาษณ์สังเกตครูผู้สอนคณิตศาสตร์ และพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอน นำไปใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งจัดไว้อย่างเป็นระบบ ตามหลักการแนวคิด อันเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้ สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ (ทิตนา แจมมณี, 2552) สอดคล้องกับผลการวิจัยเพ็ญศรี พิลาสันต์ (2551) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีปกติ พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.99/79.76

ดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเท่ากับ 0.6584 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 65.84 เนื่องจากรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ นักเรียนค้นหาคำตอบหรือแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง โดยครูตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้

นักเรียนใช้ความคิดหาวิธีแก้ปัญหาเองได้ และสามารถนำการแก้ปัญหาที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดข้อค้นพบใหม่ เป็นวิธีการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับปัญหาอื่นๆ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ในปัญหากับผู้แก้ปัญหาในการนำประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดมาประยุกต์เพื่อหาคำตอบของปัญหา ในสถานการณ์ใหม่ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน (ปรีชา เนาว์เย็นผล, 2537) สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญศรี พิลาสันต์ (2551) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีปกติ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6374

3. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ามีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.84 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถด้านทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน โดยเน้นกระบวนการกลุ่มที่คนเก่งคอยช่วยเหลือคนอ่อน ผู้สอนคอยกระตุ้นให้เกิดการวิเคราะห์ปัญหา และคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด เกิดการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน (ปรีชา เนาว์เย็นผล, 2537) สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ ทองบุ (2539) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะที่มีประสิทธิภาพวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหา

การคูณ การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของนภาพร พรหมแดง (2547) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาหระคนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาหระคนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.11 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา มีความพึงพอใจมาก ทั้งนี้อาจเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน นักเรียนได้เรียนจากสื่อและลงมือค้นหาคำตอบเอง จึงเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ดำเนินการค้นหาคำตอบที่เป็นกระบวนการแล้วได้คำตอบที่เชื่อถือได้ด้วยตนเองและยังได้ร่วมมือกันทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีและอดทนต่อการทำงาน ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนนี้อยู่ในระดับมาก การเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นวิธีจัดกิจกรรมการเรียนที่จัดให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มย่อยที่คล่องตามความสามารถโดยใช้ประเด็นปัญหาจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริงที่ครูกำหนดขึ้น สำหรับเป็นสถานการณ์กระตุ้นให้กลุ่มนักเรียนนำไปวิเคราะห์และค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ความสามารถ

และประสบการณ์พื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การอภิปรายและสรุปองค์ความรู้ที่เป็นคำตอบของปัญหาพร้อมกัน (พชรวรรณ จันทรางศุ, 2541) และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิวรรณ สุขเสนา (2550) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องบทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ 5P ที่พัฒนาขึ้นครูต้องเตรียมการสอน คอยอำนวยความสะดวก คอยให้คำแนะนำปรึกษาผู้เรียนเป็นระยะ เตรียมสื่อให้พร้อม จัดสภาพแวดล้อมควรให้อื้อต่อการเรียนรู้ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจการทำงานในแต่ละขั้นตอน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการสอนตามรูปแบบ

1.2 ผู้เรียน ในการเรียนการสอนตามขั้นตอนการเรียนการสอนตามรูปแบบ 5P ต้องเข้าใจการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง จัดการเรียนการสอนเป็นลำดับขั้นตอน จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเนื้อหา ใช้สื่อประกอบการสอน มีความยืดหยุ่น สอนเพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์จากขั้นตอนสำรวจประเด็นปัญหาเพื่อจะเชื่อมโยงไปยังขั้นตอนอื่นๆ ได้

1.3 การประเมินผล เป็นการทดสอบการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างโปร่งใส คอยดูแลและให้ความรู้ความเข้าใจในด้านของวิธีการประเมิน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนาความสามารถใน

การแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับอื่นๆ เช่นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ศึกษาการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่นทางคณิตศาสตร์ เช่นการคิดสังเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิศนา แคมมณี. (2546). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แคมมณี. (2552). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร พรหมแดง. (2547). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาหระคนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ เทพบุตรดี. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร ทศนิยม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2537). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์*, *วารสารคณิตศาสตร์*, 1(4): 62-74.
- ผกามาศ สวงนโทร. (2546). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*, *วารสารการศึกษาพยาบาล*, 14(2): 16-24.
- เพชรวรรณ จันทร์างสุ. (2541). *กลุ่มสร้างคุณภาพกับการสอนคณิตศาสตร์: เรื่องนำรู้สำหรับครูคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- เพ็ญศรี พิลาสันต์. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิถีปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รัชนีวรรณ สุขเสนา. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องบทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วัลลี สัตยาชัย. (2547). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- รุ่งทิภา ควระชม. (2546). การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิริลักษณ์ ทองปู. (2539). การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะที่มีประสิทธิภาพวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ การหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เอมอร ชูอินทร์. (2552). การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5: การวิจัยแบบผสมวิธี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Arends, R.I. (2001). *Learning to teach* (5th ed). Singapore: The McGraw-Hill Higher Education.
- Delisel, R. (1997). *How to use problem-based in the classroom*. USA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Fisher, B.L. (1996). The relationship between anxiety and problem-solving skills in children with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*. Retrieved March 19, 2003, from <http://medline.lib.buu.ac.th/eric/detail.nsp>.
- Joyce, B., & Weil, M. (1992). *Models of teaching*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Joyce, B., & Weil, M. (1996). *Models of teaching* (5th ed). London: Allyn and Bacon.
- Kreger, C. (1998). *Problem-based learning*. Retrieved September 20, 2006, from <http://www.cotf.edu/ete/teacher/tprob/trob.html>.

ผลการเรียนแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์กับการเรียนแบบ
ปกติ รายวิชา การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่าย ของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น

The Effects of Learning through WebQuest-Based Instruction and Conventional in Communication and Computer Network Course of Advance Certificate Students at Khon Kaen Vocational College

อรรณพ ทองธีรกุล¹, เผชญ กิจระการ², ธนกิจ ไชยมาดี³

Unnop Thongteerakun¹, Pachoen Kidrakarn², Tanakij Chaimadee³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ รายวิชา การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่าย 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสังเคราะห์ ระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์กับการเรียนแบบปกติและ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) จำนวน 2 ห้องนักศึกษา 56 คน ได้แก่ นักศึกษา กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ กลุ่มที่ 1 จำนวน 26 คน ที่เรียนแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์และนักศึกษากลุ่มควบคุม คือ นักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ กลุ่มที่ 2 จำนวน 30 คนที่เรียนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด คือ 1) แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความคิดสังเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ 6 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (independent samples)

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

¹ M. Ed. Candidate in Educational Technology, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor. Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Experienced supervisors, Office of Education Khon Kaen region 1

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.38/83.77 และ มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7137 คิดเป็นร้อยละ 71.37
2. นักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดสังเคราะห์สูงกว่าการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ การคิดสังเคราะห์ และความพึงพอใจ

Abstract

The research aimed: 1) to develop the WebQuest-based instruction with an efficiency requirement of 80/80 and to find out an effectiveness index of developed WebQuest-based instruction in Communication and Computer Network course, 2) to compare the learning achievement and the synthetic thinking abilities between students learned by using the WebQuest-based instruction and conventional, and 3) to study satisfaction of students toward the WebQuest-based instruction. The sample consisted of students in high vocational diploma of Khon Kaen Vocational College, selected by the cluster random sampling technique from 2 classes of 56 students: experimental group with 26 students program in Business Computer learned by using the WebQuest-based instruction and control group with 30 students program in Business Computer learned by using conventional. Four types of the instruments used in the study were: 1) WebQuest-based instruction 2) a learning achievement test 3) synthetic thinking abilities and 4) a questionnaire on students satisfaction with WebQuest-based instruction which have 6 aspects. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, percentage and t-test (independent samples).

The results of the research were as follows:

- 1) The WebQuest-based instruction had an efficiency of 85.38/83.77 and had the effectiveness index of 0.7137 or 71.37 percent.
- 2) The students learned using the WebQuest-based instruction showed learning achievement and synthetic thinking abilities higher than those students learned using the conventional at the 0.01 level of significance.
- 3) The students learned using the WebQuest-based instruction had satisfaction as a whole at a high level.

Keywords: WebQuest-based instruction, synthetic thinking, satisfaction

บทนำ

บทเรียนบนเครือข่ายมีความสำคัญและเป็นสื่ออีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้คนเรามีความต้องการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้เกิดแรงผลักดันที่จะคิดค้นระบบการศึกษารูปแบบใหม่ๆ ทำให้เกิดการเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการเชื่อมต่อการสื่อสารเป็นสื่อกลางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดสถานที่และลดความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถทบทวนบทเรียนและเนื้อหาได้ตลอดเวลา สามารถแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างผู้เรียนได้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2551)

เว็บเคอร์สเป็นบทเรียนบนเครือข่ายแบบหนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยมนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์สเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน ครูผู้สอนหรือผู้ออกแบบบทเรียน ไม่ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนแต่ฝ่ายเดียว แต่เป็นผู้จัดกลุ่มเรียบเรียงและลำดับความรู้ต่างๆ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เข้าถึงความรู้นั้นๆ อย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน โดยมีมุ่งการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ

วิธีการของเว็บเคอร์สในการเข้าสู่เนื้อหาความรู้ต่างๆ ได้โดยใช้ตัวเชื่อมโยงบนหน้าเว็บเพจหลักของกรอบโครงสร้างเนื้อหาหลักที่ผู้ออกแบบจัดกลุ่ม เรียบเรียง และลำดับตั้งที่กล่าวไว้แล้วนั้น เชื่อมโยงไปยังแหล่งความรู้อื่นๆ ในเว็บไซต์อื่นที่ผู้สอนหรือผู้ออกแบบพิจารณาเห็นว่า มีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ซึ่งในเว็บเคอร์สมีองค์ประกอบ 6 อย่าง ดังนี้ คือ ส่วนนำ (introduction) ส่วนภารกิจ

(task) ส่วนการชี้แหล่งความรู้ (resources) ส่วนกระบวนการ (process) ส่วนประเมินผล (evaluation) และส่วนสรุป (conclusion) (ชาคริตอนันต์วัฒนวงศ์, 2549 อ้างอิงมาจาก Lasley, Matczynski, and Rowley, 2002) ถือว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยได้คำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดสังเคราะห์และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส ของนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์สที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส รายวิชาการสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่าย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสังเคราะห์ระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์สกับการเรียนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสังเคราะห์สูงกว่านักศึกษาที่เรียนด้วยการเรียนแบบปกติ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 56 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) จำนวน 2 ห้อง 56 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จาก 2 ห้อง เป็นกลุ่มทดลอง 26 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส 5 หน่วยการเรียนรู้ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 5 แผนย่อย 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 50 ข้อ ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 ถึง .58 และความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 4) แบบทดสอบความสามารถในการคิดสังเคราะห์ จำนวน 20 ข้อ ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20 ถึง .70 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .23 ถึง .81 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และ 5) แบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 18 ข้อ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 มีค่าเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.89

การดำเนินการวิจัย

1. นำแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส รายวิชา การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่าย ที่พัฒนาแล้วไปติดตั้งที่เว็บไซต์ <http://202.143.137.118/eLearningKVC/>
2. ทดสอบก่อนเรียน (pretest) ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
3. ดำเนินการทดลองโดย กลุ่มทดลองเรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส และกลุ่มควบคุมเรียนแบบปกติ ใช้เวลาเรียนกลุ่มละ 20 ชั่วโมง
4. ทดสอบหลังเรียน (posttest) ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนทันทีเมื่อสิ้นสุดการเรียน พร้อมทั้งให้กลุ่มทดลองทำแบบวัดความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์สโดยการหาค่าดัชนีประสิทธิผล
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสังเคราะห์ ของนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์สกับการเรียนแบบปกติ โดยใช้สถิติ t-test (independent samples)
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคอร์ส โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ เท่ากับ 85.38/83.77 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และดัชนีประสิทธิผลของแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บ เท่ากับ 0.7137 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 71.37

2. นักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสามารถในการคิดสังเคราะห์สูงกว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านรูปแบบและลักษณะของบทเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) ด้านงานและกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) ด้านแหล่งค้นคว้า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) และด้านบทนำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$)

อภิปรายผล

1. แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.38/83.77 หมายความว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียนเท่ากับ 85.38 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการและทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 83.77 แสดงว่าแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก การประเมิน

ประสิทธิภาพ ได้ทำเป็นขั้นตอน โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ตรวจสอบทุกขั้นตอน การพัฒนาบทเรียน การนำไปใช้และการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงถือได้ว่าแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุหลาบ สิมาชัย (2551) พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบเว็บเบราว์เซอร์ เรื่องหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จากนิสิตจำนวน 46 คน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 81.10/80.65 กนกวรรณกรินทร์ (2553:105) ได้พัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์กับการเรียนแบบปกติได้ผล มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.30/81.32 เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวังไว้คือ 80/80

แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์เป็นบทเรียนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแสวงหาความรู้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานในการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนบนแหล่งต่างๆ ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเน้นการใช้สารสนเทศมากกว่าการแสวงหาสารสนเทศ สนับสนุนผู้เรียนในขั้นการคิดสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2551)

แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์ เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่าย ที่พัฒนาขึ้น มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7137 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 71.37 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเบราว์เซอร์เป็นการใช้เทคโนโลยีที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้วิธีการใน

การหาความรู้ด้วยตนเองสามารถศึกษา ทบทวน และทำแบบฝึกหัดได้ตามต้องการ และเมื่อมีข้อสงสัยก็สามารถส่งข้อความไปถึงอาจารย์ผู้สอน โดยผ่าน chatroom facebook webboard หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากคะแนนก่อนเรียนในระดับที่ค่อนข้างสูง (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2551) สอดคล้องกับงานวิจัยของเช่นเดียวกับงานวิจัยของ กุหลาบ สิมาศัย (2551) พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนแบบเว็บเคสท์ เรื่อง หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.6566 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 65.66 กนกวรรณ กวินนท์ (2553:103) ได้พัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา พบว่า บทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ มีค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.6622 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ทำให้นักศึกษามีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 66.22

2. นักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจากบทเรียนแบบเว็บเคสท์เป็นสื่อที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในด้านการคิดวิเคราะห์ การสืบเสาะความรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความสามารถ ไม่ต้องเร่งหรือรอผู้อื่น และได้รับการเสริมแรงจากครูผู้สอน โดยการให้คะแนนและพูดคุยผ่านกระดานข่าว (webboard) จึงทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียน

แบบปกติ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2551) สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ กวินนท์ (2553) ได้พัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์กับการเรียนแบบปกติ มีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

นักศึกษที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์มีความสามารถในการคิดสังเคราะห์สูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ ได้เรียนโดยการสืบเสาะแสวงหาความรู้และใช้ทักษะการคิดสังเคราะห์ ข้อมูลในการหาคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำในการแสวงหาความรู้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรซีมา (Rozema, 2004) ได้ศึกษาแนวทางการนำสื่อแบบคิวิตอลมาใช้ในการเรียนการสอนวรรณกรรมโดยเปรียบเทียบสื่อการสอนทางเว็บแบบปกติกับเว็บเคสท์ พบว่า รูปแบบการเรียนโดยใช้เว็บเคสท์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์วรรณกรรมต่างๆ ได้

3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านรูปแบบและลักษณะของบทเรียน ($\bar{X}=4.41$) ด้านงานและกิจกรรม ($\bar{X}=4.29$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X}=4.29$) ด้านแหล่งค้นคว้า ($\bar{X}=4.26$) ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=4.19$) และด้าน

บทนำ ($\bar{X}=4.15$) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะ นักศึกษาที่เรียนด้วยแบบเรียนบนเครือข่ายแบบ เว็บเคสท์ เป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเรียนได้อย่างอิสระ ไม่มีใครบังคับเวลา และมีเวลาเรียนตามความสามารถของผู้เรียน แต่ละคน แสดงข้อมูลได้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สามารถเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ทำให้ ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจในการเรียน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2551) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ซาคริต อนันตวัฒน์วงศ์ (2549) ได้ศึกษาแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ วิชาการถ่ายภาพทางการศึกษา พบว่า เจตคติ ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ต่อรูปแบบแบบเรียนบนเครือข่าย แบบเว็บเคสท์ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 1.39 คิด เป็นร้อยละ 73.16 หรืออยู่ในระดับค่อนข้างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุหลาบ สิมาชัย (2551) พบว่า นิสิตที่มีลักษณะความเหมาะสมในการ เรียนบนเครือข่ายสูง ปานกลาง และต่ำ มีความ พึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเคสท์ เรื่อง หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีและ สื่อสารการศึกษา อยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ กนกวรรณ กวินนท์ (2553) ได้พัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา วิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วย บทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์อยู่ในระดับ มาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแบบเรียน บนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์

1.1 การพัฒนาแบบเรียนบนเครือข่าย

แบบเว็บเคสท์ ผู้พัฒนาควรศึกษาการจัดระบบ การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรายวิชา ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ ลักษณะการเรียน ของนักศึกษา จุดมุ่งหมายของการเรียน เพื่อให้ได้ แบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ที่มีคุณภาพ เหมาะกับความต้องการของนักศึกษา

1.2 เพิ่มแหล่งข้อมูลในการสืบค้นบน เว็บไซต์ที่หลากหลายและมีการจัดระบบเครือข่าย ให้รวดเร็วมีประสิทธิภาพทั้งระบบสายและไร้สาย

1.3 เพิ่มกิจกรรมที่เสริมทักษะในการ ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายรูปแบบต่างๆ รวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กับระบบเครือข่ายที่ทันสมัยมาให้ให้นักศึกษาได้ฝึก ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

2. ข้อเสนอแนะในการนำแบบเรียนบน เครือข่ายแบบเว็บเคสท์ไปใช้

2.1 จัดเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถนะที่ใกล้เคียงกัน ให้เพียงพอกับ ความ ต้องการและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

2.2 ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการเข้า เรียนให้มากหรือน้อยเกินไป

2.3 ควรคำนึงถึงความสามารถของ นักศึกษาแต่ละคน ครูผู้สอนควรกำกับติดตามผู้ เรียนอย่างใกล้ชิด

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบเรียน บนเครือข่ายแบบเว็บเคสท์ ในรายวิชาและเนื้อ หาอื่นๆ ที่แตกต่างกัน และเพิ่มระดับความซับซ้อนของกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อคว่าให้ผลเช่น เดียวกันกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

3.2 การจัดทำเครื่องมือในการวิจัย ควร ศึกษาลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาก่อนเพื่อให้ เหมาะสมกับธรรมชาติของนักศึกษา

3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาและผลกระทบจากการนำเอาแบบเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบและรูปแบบของโปรแกรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ กวินนท์. (2553). *ผลการเรียนรู้จากการเรียนบทเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์กับการเรียนแบบปกติ รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- กุหลาบ สิมาชัย. (2551). *การพัฒนาบทเรียนแบบเว็บเควสท์ เรื่อง หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สำหรับนิสิตที่มีลักษณะความเหมาะสมในการเรียนบนเครือข่ายต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชาคริต อนันต์วัฒนวงศ์. (2549). *ผลของการใช้แบบเรียนบนระบบเครือข่ายแบบเว็บเควสท์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปฏิสัมพันธ์ในการเรียน วิชาการถ่ายภาพทางการศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพมหานคร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2551). *การพัฒนาคอร์สแวร์และบทเรียนบนเครือข่าย*. พิมพ์ครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุกานดา ดีโพธิ์กลาง. (2540). *ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า*. มายด์พับลิชชิง, กรุงเทพมหานคร.
- โอภาส เกาไศยาภรณ์. (2548) *การพัฒนาบทเรียนการแสวงรู้บนเว็บ หน่วยการจัดพิพิธภัณฑ์ในสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- Rozema, Robert Adams. "Electronic literacy: Teaching Literary reading through the digital medium," *Dissertation Abstracts International*. 65(05): 1706-A ; November, 2004.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ระหว่างการฝึกอบรมบนเว็บกับการฝึกอบรมแบบปกติ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

A Comparison of Learning Achievements between Web-Based Training and the Traditional Training on the Studying Skill for Success Topic of Matthayomsuksa 4 Students

ดวงฤทัย บ่อคำเกิด¹, สังคม ภูมิพันธุ์², ประมวล โสภาพร³

Duangruthai Borkhamkerd¹, Sangkhom Phumipan², Pramual Sopaporn³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมบนเว็บ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเข้ารับการฝึกอบรม 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ 5) ศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 3 สังกัดโรงเรียนเทศบาลนครอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 3) แบบวัดความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และ 4) แบบวัดทักษะปฏิบัติ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกอบรมบนเว็บมีประสิทธิภาพ 85.35/82.05 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6205 หรือคิดเป็นร้อยละ 60.25 นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 นักเรียนมีความพึงพอใจในชุดฝึกอบรม และทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเนื้อหา ด้านการ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์. คร., โรงเรียนบ้านคูงวิทยา

¹ M. Ed. Candidate in Educational Technology, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Lecturer, Bandung School

จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรมบนเว็บ, ความพึงพอใจ, ทักษะปฏิบัติ,

Abstract

The purposes of this study were: 1) to develop the web-based training kit on the learning skill for success topic with an efficiency of 80/80, 2) to find out an effectiveness index of the web-based training, 3) to compare student learning achievement between before and after training kit, 4) to examine the satisfaction of the students who received the web-based training and 5) to study the practical skill of the students who learned by the web-based training. The sample used in this study consisted of 34 of Matthayomsuksa 4 students at Municipality 3 School under UdonThani Municipality Schools in the academic year 2010. Four types of the instrument used in the study were: 1) an test on Internet site kit ; 2) a learning achievement test have a value of trust about 0.92 3) examine the satisfaction have a value of trust about 0.95 and 4) study the practical skill have a value of trust about 0.97. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation; and t-test was employed for testing hypotheses.

The results of the study were: the developed an web-based training had an efficiency of 85.35/82.05 which met the criterion 80/80, and had an effectiveness index of 0.6205 showing that the students progressed their learning at 60.25 percent. The students who learned using the web-based training from before learning at the .01 level of significance. The students had examine the satisfaction toward the web-based training and practical skill from learning at a high level as a whole and in each of these 4 aspects: content, organization of learning-teaching activities, media and instructional materials, and measurement and evaluation at a high level.

Keywords: web-based training, satisfaction, practical skill

บทนำ

การสอนบนเว็บเป็นคำที่ใช้เรียกกันทั่วไปในภาษาไทยโดยมาจากความหมายของภาษาอังกฤษว่า "Web-Based Instruction" ซึ่งถ้าจะแปลกันอย่างจริงๆแล้วต้องเรียกว่า "การสอน" ใช้

เว็บเป็นฐาน" แต่คำนี้อาจจะฟังแล้วเข้าใจยากจึงทำให้เรียกกันติดปากว่า"การสอนบนเว็บ" "การสอนด้วยเว็บ" "การสอนผ่านเว็บ" หรืออาจจะมีชื่ออื่นๆ อีก แล้วแต่จะใช้เรียกกันแต่ก็มีความหมายเดียวกันคือการสอนโดยใช้เว็บเป็นสื่อโดยอาจบรรจุ

เนื้อหาวิชาทั้งหมดบนเว็บหรือเป็นวิชาที่ใช้เว็บเสริมการเรียนรู้หรือการใช้ทรัพยากรบนเว็บมาใช้ในการเรียน (กิดานันท์ มลิทอง, 2543)

การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลและการช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถและความมั่นใจในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความถนัดความรู้ทางธรรมชาติ ทักษะ หรือความชำนาญ ความสามารถของบุคลากรให้มีเทคนิควิชาการในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรเกิดพฤติกรรมใหม่ หรือเพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง การฝึกอบรมหมายถึงการพัฒนาหรือฝึกฝนอบรมบุคคลให้เหมาะสมหรือเข้ากับงานหรือการทำงาน (วิจิตร อวาระกุล, 2537)

การประเมินผลการฝึกอบรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 3 สังกัดโรงเรียนเทศบาลนครอุดรธานี ที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนยังไม่ทราบถึงทักษะพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาภาษาต่างประเทศ วิชาเทคโนโลยีการงานอาชีพ วิชาศิลปศึกษา และวิชา สุขและพลศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนมีผลการเรียนในระดับต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะ การเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการฝึกอบรม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ ทำให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาทั้ง 7 ทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การจำ การจับบันทึก การสืบค้นสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น ได้เรียนรู้จากแหล่งที่ทันสมัยสามารถเชื่อมโยงให้ผู้อบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาคัดชั้นประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บกับการอบรมแบบปกติ เรื่อง ทักษะการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
5. เพื่อศึกษาทักษะปฏิบัติของนักเรียนในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม ด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่เข้ารับการอบรมแบบปกติ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดโรงเรียนเทศบาลนคร

อุดรธานี จำนวน 3 โรงเรียนเทศบาล 3โรงเรียนเทศบาล 6 และโรงเรียนเทศบาล 7 จาก 11 ห้องเรียนรวมประชากรทั้งสิ้น 304 คน กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 3 สังกัดโรงเรียนเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 68 คน จาก 2 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4จำนวน 7 หน่วย พบว่า คำนี้อ้อมหามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 คำนี้อ้อมการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 คำนี้อ้อมโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีค่าเฉลี่ย 4.32

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ จำนวน 1 ฉบับ เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.75 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3. แบบวัดความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 ถึง 0.77 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

4. แบบวัดทักษะภาคปฏิบัติในการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 พบว่า

ค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกตสองคนเท่ากับ 0.99 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะภาคปฏิบัติทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

การดำเนินการวิจัย

1. นำชุดฝึกอบรมบนเว็บที่พัฒนาแล้วไปติดตั้งเป็นเว็บไซต์ <http://duangrutai.com>

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (pre-test)

3. ชี้แจงการเข้าเรียนชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ พร้อมกับให้รหัสประจำตัวและรหัสผ่านแก่นักเรียนทุกคน ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาตามช่วงเวลาที่กำหนด

4. ให้นักเรียนเรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ ซึ่งนำเสนอผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จากนั้นให้นักเรียนเรียนรู้จากชุดฝึกอบรมตามลำดับ คือ 1) ศึกษาคำแนะนำในการเรียน และสรุปประสงค์การเรียนรู้ 2) ศึกษาค้นคว้าตามแหล่งข้อมูลที่จัดไว้บนชุดฝึกอบรมบนเว็บ 3) ทำแบบฝึกหัดแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ละ 5-10 คะแนน 4) พิมพ์คำตอบแล้วส่งไปยังเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในห้องเรียน 5) ผู้เชี่ยวชาญตรวจคำตอบของผู้เรียนแล้วส่งข้อเสนอแนะในการปรับแก้ให้ผู้เรียน จนกว่าผู้เรียนจะได้รับความคิดรวบยอดที่สมบูรณ์

5. ผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญอีก 1 ท่าน ทำการสังเกตทักษะปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (post-test) เมื่อสิ้นสุดการอบรม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับก่อนเรียน ทำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมบนเว็บ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ โดยการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. คำนวณประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ โดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพ

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ โดยใช้ t-test (dependent samples)

4. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมบนเว็บ ที่มีต่อการฝึกอบรมบนเว็บ โดยการหาค่าเฉลี่ย

5. วิเคราะห์แบบแบบวัดทักษะภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมบนเว็บ โดยการหาค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

- ชุดฝึกอบรมบนเว็บ มีประสิทธิภาพเท่ากับ $85.35/82.05$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ $80/80$ โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการปฏิบัติตามกิจกรรมระหว่างเรียน 85.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.35 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 32.82 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.05 (ตาราง 1)

2. ชุดฝึกอบรมบนเว็บมีค่าค่าดัชนีประสิทธิผล เรื่อง ทักษะการเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6205

แสดงว่า ชุดฝึกอบรมบนเว็บที่พัฒนาขึ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 60.25 (ตาราง 2)

3. นักเรียนกลุ่มทดลองหรือผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ (ตาราง 3)

4. ความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมบนเว็บอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านรูปแบบการออกแบบโปรแกรมบทเรียน ($\bar{X}=4.48$) รองลงมาได้แก่ ด้าน เนื้อหาของบทเรียน ($\bar{X}=4.46$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านภาพรวมของชุดฝึกอบรม ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เนื้อหาที่มีความทันสมัยกับผู้เรียน ($\bar{X}=4.80$) รองลงมาได้แก่ ชุดฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนมีความน่าสนใจ และช่วยพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ($\bar{X}=4.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.05$)

5. นักเรียนมีทักษะภาคปฏิบัติในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บมีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยรายการที่นักเรียนมีทักษะปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ การเข้าโปรแกรม Internet Explorer ($\bar{X}=4.44$) รองลงมาได้แก่ การปิดโปรแกรมพื้นฐานทั่วไป ($\bar{X}=4.38$) ส่วนรายการที่นักเรียนมีทักษะปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การเข้าและใช้งานเมนูต่างๆ บนสื่อชี้นำ (Navigational) ($\bar{X}=3.94$)

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คะแนน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เฉลี่ยร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	100	85.35	1.91	85.35
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	40	32.82	0.90	82.05
ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.35/82.05				

ตาราง 2 คำนีประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		คำนีประสิทธิภาพ (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
34	40	717	1,116	0.6205
คำนีประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ (E.I.) เท่ากับ 0.6205				

ตาราง 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บกับการอบรมแบบปกติ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
กลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรมบนเว็บ	34	32.82	0.90	13.92	0.00**
กลุ่มที่เข้ารับการฝึกอบรมแบบปกติ	34	28.97	1.34		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 85.35/82.05 แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกอบรมบนเว็บที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สามารถพัฒนา

ให้ผู้เรียนได้ศึกษาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบ องค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนแหล่งเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมให้ (กรมวิชาการ, 2544: 5) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ ซึ่งถือว่าเป็นการใช้เทคโนโลยีระดับสูง ทำให้

กิจกรรมการเรียนรู้มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับบทเรียนที่อยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่มีความสามารถในการตอบสนองต่อข้อมูล que ผู้เรียนได้ทันที เป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน ซึ่งบทเรียนจะมีตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งเสียงประกอบ ทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับบทเรียน สามารถเรียนรู้ ทบทวนบทเรียน การทำแบบทดสอบหรือการวัดผล ผู้เรียนแต่ละคนจะได้นั่งอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ เรียกว่า โปรแกรมสำเร็จรูปที่จัดเตรียมไว้เป็นพิเศษ สำหรับการสอนวิชานั้นๆ ขึ้นมาจากจอภาพ และแสดงผลเรื่องราวเป็นคำอธิบาย รูปภาพเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนต้องอ่าน ต้องศึกษา แต่ละคนใช้เวลาในการเรียนต่างกัน เมื่อผู้เรียนแต่ละคน พร้อมและเข้าใจดีแล้วค่อยสั่งเครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานต่อ หรือศึกษาบทเรียนต่อไป(ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของแจ่มจันทร์ วัจนพาน (2546) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและผลการเรียนรู้วิชาการวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษาจากบทเรียนบนเว็บ พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บที่มีข้อมูลป้อนกลับแบบอธิบายคำตอบเท่ากับ 82.43/80.67 และประสิทธิภาพของบทเรียนบนเว็บที่มีข้อมูลป้อนกลับแบบเฉลยคำตอบเท่ากับ 81.18/80.11

2. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.6205 แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกอบรมบนเว็บที่พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 60.25 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะชุดฝึกอบรมบนเว็บที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับนักเรียนมีความสนใจที่จะทำกิจกรรมและสนุกกับการทำกิจกรรมระหว่างฝึกอบรม ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นอย่างน่าพอใจ

ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะเป็นกลุ่มสาระที่มีเนื้อหามาก ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้จัดการศึกษาแบบเดิมนั้นมีลักษณะ สามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปล เมื่อครูใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของเรไรรัตน์ คาวศรี (2549) ที่ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องความน่าจะเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7789

3. นักเรียนกลุ่มทดลองหรือผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมหรือผู้ที่เข้ารับการอบรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก กิจกรรมการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บเป็นกิจกรรมที่มีการทำกิจกรรมระหว่างเรียนหรือทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน ที่ตรวจผลให้นักเรียนทันที เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้ผลการตัดสินใจของตนเองว่าผิดหรือถูกทันทีเพราะ มีการวัดผลและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนที่ให้ผลย้อนกลับอย่างรวดเร็วทำให้นักเรียนที่ได้คะแนนมากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนครั้งต่อไปส่วนนักเรียนที่ได้คะแนนน้อยก็จะทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและนำไปปฏิบัติเพื่อจะได้พยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่อไปเท่ากับการเสริมแรงให้กับผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่เป็นไปตามลำดับขั้นตามหลักการเสริมแรงทำให้นักเรียนเกิดการตอบสนองที่พึงพอใจมีส่วนร่วมทำให้ผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามความสามารถและความถนัดของตน เพื่อการเรียนรู้ให้ครบตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนที่ตั้งไว้ (กิตานันท์ มลิทอง, 2546) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพรสวรรค์ สงวนนาม, สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ และ สิงห์ทอง พัฒนเศรษฐานนท์ (2554: 97) ที่ได้วิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความน่าจะเป็น และการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนโดยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนแบบปกติ พบว่า นักเรียนโดยโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และช่วยให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และกระบวนการสร้างชุดฝึกอบรมบนเว็บที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนการสร้างและพัฒนาอย่างมีระบบ มีวิธีการสร้างที่เหมาะสมถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน ได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลินเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาของนักเรียน โดยยึดหลักการว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับวรรณนิภา เกื้อศักดิ์ (2548) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายสำหรับการฝึกอบรมเรื่องการเขียนอ้างอิง และบรรณานุกรมพบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายสำหรับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิจัยครั้งนี้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุมารินทร์ คำญา, สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ และ ปัญญา นาแพงหมื่น (2553) ที่ได้วิจัยผลการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย โดยใช้โปรแกรมบทเรียนและ E-learning ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการนำตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. นักเรียนมีทักษะภาคปฏิบัติในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บ เรื่อง ทักษะการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บในครั้งนี้ ได้วัดความสามารถของผู้เรียนได้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุดที่ผู้เรียนแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมทางพุทธิพิสัยสามารถวัดได้ด้วยการสังเกตการเตรียมการปฏิบัติกรลงมือปฏิบัติผลของการปฏิบัติ และลักษณะนิสัยที่กระทำหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมนึก ภัททิยธนี (2546:) ได้กล่าวว่าการวัดผลงานภาคปฏิบัติเป็นการวัดผลงานที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้ทั้งกระบวนการและผลงานในสภาพตามธรรมชาติ (สถานการณ์จริง) หรือในสภาพที่กำหนดขึ้น (สถานการณ์จำลอง) ซึ่งการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บในครั้งนี้ สามารถวัดได้ครบทุกกระบวนการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ครูผู้สอนควรออกแบบนวัตกรรมสำหรับพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย และมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น

อยู่เสมอ โดยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการกิจกรรม ทั้งพฤติกรรมการสอนของครู การเรียนของนักเรียน สื่อ อุปกรณ์ ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม และรายละเอียดต่างๆ

2. ก่อนดำเนินการสอน ครูผู้สอนควรตรวจสอบและทำการทดลองชุดฝึกอบรมบนเว็บให้ปฏิบัติงานได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อยู่เสมอ เพื่อให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี

3. จากผลการศึกษา พบว่า ชุดฝึกอบรมบนเว็บมีประสิทธิภาพสูง แต่ครูผู้สอนก็ยังจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในฐานะครูผู้สอนอยู่เสมอ ดังนั้นจึงไม่ควรใช้สื่อ แทนการสอนของครูทั้งหมด ครูผู้สอนยังคงมีบทบาทช่วยสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความกระฉับกระเฉงในเนื้อหา ยิ่งขึ้น เช่น เสริมเนื้อหาสำหรับเด็กที่เก่ง หรือช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน เป็นต้น

4. ในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ควรแทรกคุณธรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

5. จากผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม

บนเว็บ ในส่วนภาพรวมของชุดฝึกอบรม เป็นส่วนที่นักเรียนมีความพึงพอใจค่าสูงกว่าทุกด้านครูผู้สอนควรปรับปรุงเทคนิควิธีการใช้ คำแนะนำในการเรียนเข้าใจได้ง่าย ปรับปรุงเมนูหลักเข้าใจง่าย สะดวกในการเข้าถึงข้อมูลรวมทั้งพัฒนาชุดฝึกอบรมที่ทำให้เกิดความสนุกสนานอันส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

1. ควรมีการวิจัยติดตามผลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมผ่านไปแล้ว
2. ควรมีการพัฒนาจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอื่นๆ เช่น บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป
3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนด้วยชุดฝึกอบรมบนเว็บกับการใช้โปรแกรมบทเรียนกับการจัดกิจกรรมการสอนรูปแบบอื่นๆ
4. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้งานของเว็บฝึกอบรม ทั้งด้านเครือข่ายและด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2546). *เทคโนโลยีการศึกษา: สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- จักรกฤษณ์ ดินคำเชิด. (2546). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การสร้างเว็บเพจ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายแบบฝึกอบรม (WBT) กับการเรียนแบบโครงงานตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- แจ่มจันทร์วังแพน. (2546). การศึกษาประสิทธิภาพและผลการเรียนรู้วิชาการวิจัยและเทคโนโลยี การศึกษาจากบทเรียนบนเว็บ. วิทยานิพนธ์กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไชยยศเรืองสุวรรณ. (2545). เทคโนโลยีการศึกษา: การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เผชญิ กิจระการ. (2544). 7: 44-51 ; กรกฎาคม. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E_1/E_2). การวัดผลการศึกษา., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เผชญิ กิจระการ. (2542). การวิจัยและเทคโนโลยีการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2) ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พรสวรรค์ สงวนนาม, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ และ ลิงห์ทอง พัฒนเศรษฐานนท์. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความน่าจะเป็น และการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนโดยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนแบบปกติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 5(2), 97-104.
- เรไรรัตน์ คาวศรี. (2549). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องความน่าจะเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรรณนิภา เกื้อศักดิ์. (2548). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายสำหรับการฝึกอบรมเรื่องการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม. สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิจิตร อวกุล. (2537). การประชาสัมพันธ์: หลักการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- อุมารินทร์ คำญา, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ และปัญญาณาแพงหมื่น. (2553). ผลการเรียนรู้เรื่องคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย โดยใช้โปรแกรมบทเรียนและ E-learning ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการนำตนเองในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปกติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 4(4), 80-87.

ผลการพัฒนาโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development Results of Courseware to be a Form of Blended Learning on Buddhism for Prathomsueksa 5

พระมหา尼โรจน์ วงศ์เมืองแก่น¹, สังคม ภูมิพันธุ์², ชยากานต์ เรืองสุวรรณ³
Phra Maha Nirote Wongmuangkaen¹, Sangkom Pumipuntu²,
Chayakan Ruangsuwan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาค้นคว้าประสิทธิภาพของโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้น 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน และ 4) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโนนศิลาโกรกฤษราชวรวิหาร อำเภอเมือง ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) แผนการจัดการเรียนรู้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และ 5) แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (dependent samples)

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ M. Ed. Candidate in Educational Technology, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Assistant Professor, Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.50/82.86 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ .7448
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน มีเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับดี
4. นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 76.76

คำสำคัญ: โปรแกรมบทเรียน การเรียนแบบผสมผสาน เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา

Abstract

The purposes of this study were; 1) to develop courseware to be a form of blended learning on Buddhism on the principles of dhamma and functions of Buddhists of Prathomsueksa 5 with an efficiency of 80/80 and to examine the effectiveness index of the developed courseware, 2) to compare the learning achievement of students with courseware to be a form of blended learning before and after and 3) to study the attitude towards Buddhism of students with the courseware to be a form of blended learning and 4) to study the retention of learning of students with the courseware to be a form of blended learning. The samples used in this study were 30 Prathomsueksa 5 students of Nonsilakrairikshratamnuay School in the second semester of the academic year 2010, by cluster random sampling. The instruments used in this study were; 1) the courseware to be a form of blended learning on the principles of dhamma and functions of Buddhists of Prathomsueksa 5, 2) the lesson plan with an courseware to be a form of blended learning, 3) the learning achievement test, 4) the scale on buddhism attitudes, and 5) the learning behavior evaluation. The statistics used for analyzing the collected data were mean, standard deviation, percentage, and t-test (dependent samples) were employed for testing hypotheses.

The results of this study were as follows:

1. The courseware to be a form of blended learning had an efficiency of 88.50/82.86 and the developed courseware had an effectiveness index of .7448.
2. The students who learned using the courseware to be a form of blended learning showed higher learning achievement than before learning at the .05 level of significance.

3. The students who learned using the courseware to be a form of blended learning had an overall attitude towards buddhism subject at a more level
4. The retention of learning is 76.76 percent.

Keywords: courseware, blended learning, attitude toward buddhism

บทนำ

สื่อการสอนนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับความต้องการของผู้สอน (กิคานันท์ มลิทอง, 2543) กระบวนการสอนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก เช่น สภาพผู้เรียน เนื้อหา สภาพแวดล้อม และยังอาศัยรูปแบบการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย จากแนวคิดที่ว่าแต่ละวิธีสอนมีทั้งจุดดีและจุดด้อยในการถ่ายทอดเนื้อหาแต่ละเนื้อหา จึงจำเป็นต้องมีการผสมผสานการเรียนการสอนหลากหลายวิธีเข้าด้วยกัน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540) เรียกว่า การสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ซึ่งหมายถึง การผสมผสานระหว่างสื่อการสอนหลายชนิด เป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานหลากหลายวิธี เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเพื่อผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น การเรียนการสอนในชั้นเรียน ร่วมกับการเรียนการสอนแบบโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้น ไม่ได้มีกฎตายตัวว่าจะต้องผสมผสานกันเท่าใด เป้าหมายอยู่ที่การให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญ (ทิตนา แยมมณี, 2544) ยังสอดคล้องกับแนวคิดของกาเย่ (Gagne, 1997)

ที่กล่าวถึงความสำคัญของประสบการณ์ไว้ว่า การเรียนการสอนสมัยใหม่ควรใช้เทคนิคการสอนที่มีความหลากหลายในประสบการณ์ที่จำเป็นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน นักเรียนเกิดความสนุก เกิดความรู้ มีกิจกรรมร่วม เพลิดเพลินในการเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการนำเอานวัตกรรมในรูปแบบของโปรแกรมบทเรียน (courseware) ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่มีสื่อการเรียนที่ครอบคลุมเนื้อหา และกิจกรรมหรือวิธีเรียน ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า มีทั้งสื่อที่เป็นภาพ เสียง ตัวอักษร หรือสื่อประสมหรือมัลติมีเดีย (multimedia) มีปฏิสัมพันธ์หรือโต้ตอบกับผู้เรียนได้ทันทีสะดวกในการแก้ไขข้อผิดพลาดของการเรียนแต่ละครั้ง และแต่ละปัญหา (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีการศึกษาคือ การพัฒนาโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อที่นักเรียนสามารถใช้เรียนได้ทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนทั้งโรงเรียนและที่บ้าน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาพระพุทธศาสนาและ เพื่อส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และศึกษาค้นคว้าประสิทธิผลของโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้น

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน

4. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในเขตเทศบาลตำบลโนนบุรีและตำบลสหสัมพันธ์ อำเภอสหสัมพันธ์ จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 195 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนโรงเรียนโนนศิลาไกรฤกษ์ราษฎร์อำนวยการ จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) จากห้องเรียนที่จัดกลุ่มละความสามารถ โดยวิธีการจับสลากมา 1 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมบทเรียนรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้

2. แผนการจัดการเรียนรู้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .23 - .73 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .25 - .81 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .84

การดำเนินการวิจัย

1. เตรียมโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้น และคู่มือการใช้งาน

2. แจงจุดประสงค์การวิจัย ชี้แจงรายละเอียดและวิธีการรวมทั้งเวลาที่จะทำการทดลองให้นักเรียนทราบตามขั้นตอน

3. ทดสอบก่อนเรียน (pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. นักเรียนเรียนรู้ตามแผนและโปรแกรมบทเรียนที่พัฒนาขึ้น มี 5 หน่วยการเรียนรู้ ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

โดยเรียงตามขั้นตอน ดังนี้ 1) บทนำ 2) ศึกษาบทเรียน 3) ทำแบบฝึกหัดแต่ละบทเรียน และ 4) ทำแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 8 คะแนน จากนั้นให้นักเรียนทำใบงานแต่ละหน่วยการเรียนรู้สรุปผลและให้คะแนนการประเมินพฤติกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนทั้งหมด 16 ชั่วโมง

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว จึงให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม และทำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้ t-test (dependent samples)

4. วิเคราะห์เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. วิเคราะห์ความคงทนในการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัย

1. โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.50/82.86 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ .7448

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาโดยรวม อยู่ในระดับดี

4. นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 76.76

อภิปรายผล

1. โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.66/80.11 นั่นคือ โปรแกรมบทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ค่าที่ยอมรับได้จะเป็นค่าที่อยู่ระหว่าง ± 2.50 (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553) ผู้วิจัยได้อาศัยหลักการออกแบบและพัฒนาตามลำดับขั้นทางวิชาการของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ (analyze) ขั้นที่ 2 ออกแบบ (design) ขั้นที่ 3 พัฒนาบทเรียน (development) ขั้นที่ 4 นำไปใช้ทดลองใช้ (implement) ขั้นที่ 5 ประเมินและปรับปรุงแก้ไข (evaluation and revision) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดกรรมและเทคโนโลยีและสื่อหลายชนิด ซึ่งมีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียง การสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับการเรียน ซึ่งมีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เข้ามาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนเช่นนี้ ทำให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพและสามารถ

บรรลุลักษณะที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ คีสูงเนิน (2546) ได้วิจัยการศึกษาประสิทธิภาพและผล การใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.80/89.27 สอดคล้องกับงานวิจัยของแสงทอง ดวงคะสมิต (2544) ได้ทำการวิจัยการใช้ชุดสื่อประสมประกอบการสอน เรื่อง สารเคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า คัดชนีประสิทธิภาพของชุดสื่อประสม เรื่องสารเคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 4 ชุด มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.67 แสดงว่านักเรียนมีความ ก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 67.0 สอดคล้องกับ งานวิจัยของสุรัชย์ ธรรมชัย (2547) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง การเรียนรู้ สู่อาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดสื่อประสมกับการเรียนแบบปกติ พบว่า ชุดสื่อประสมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.55/84.44 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรียา สิงห์อาจ (2550) ได้วิจัยการพัฒนาโปรแกรม บทเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำตรงตาม มาตรฐาน ตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.20/83.06

ดัชนีประสิทธิผลของโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน เรื่องหลักธรรม และหน้าที่ชาวพุทธ คือ 0.7448 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 74.48 ที่เป็น เช่นนี้เพราะผู้วิจัยได้จัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้ เรียนรู้แบบผสมผสาน ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง มีสื่อที่เป็นรูปธรรม มากกว่านามธรรม โดยมีทั้งภาพเคลื่อนไหวและ เสียง (กิตานันท์ มลิทอง, 2543) และอาจเป็น เพราะกลุ่มทดลองยังไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน จึงทำคะแนนทดสอบก่อนเรียนได้ต่ำ เมื่อได้เรียน ด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบ

ผสมผสานแล้ว จึงสามารถทำคะแนนทดสอบหลัง เรียนได้เพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของแสงทอง ดวงคะสมิต (2544) ได้ทำการ วิจัยการใช้ชุดสื่อประสมประกอบการสอน เรื่อง สารเคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า คัดชนีประสิทธิภาพของชุดสื่อประสม เรื่องสาร เคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 4 ชุด มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.67 แสดงว่านักเรียนมีความ ก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 67.0 สอดคล้องกับ งานวิจัยของสุรัชย์ ธรรมชัย (2547) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง การเรียนรู้ สู่อาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดสื่อประสมกับการเรียนแบบปกติ พบว่า คัดชนีประสิทธิผลของชุดสื่อประสมเท่ากับ 0.5706 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้จากการเรียนด้วย สื่อประสม เรื่อง การเรียนรู้สู่อาชีพ เพิ่มขึ้นโดย เฉลี่ยร้อยละ 57.06 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรียา สิงห์อาจ (2550) ได้วิจัยการพัฒนา โปรแกรมบทเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำตรง ตาม มาตรฐานตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่า ดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.68 ซึ่งแสดงว่านักเรียน มีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 68 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของฮิบสมาน (Hibsmann, 2000) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาและประเมินผลการใช้บท เรียนสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ทางการศึกษาประเภท ซีดี-รอม ซึ่งให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และหลัก คำสอนในคัมภีร์ไบเบิลสำหรับนักเรียนและครู นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า พวกเขาชอบเนื้อหา ของบทเรียนที่มีอยู่ในรูปแบบของการ์ตูนทำให้น่า สนใจในเรื่อง รูปภาพที่เป็นภาพเคลื่อนไหว และการใช้เสียงประกอบเรื่องราว รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ของโปรแกรมชุดสำเร็จรูป จากผลการ วิจัยดังกล่าว โปรแกรมบทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ออกแบบให้มีกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา ตัวอักษร ที่มีขนาดเหมาะสม สวยงาม อ่านง่ายสบายตา

และมีเสียงอ่าน มีแบบฝึกหัดและฝึกปฏิบัติ ทำแบบทดสอบ ทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้เรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงขึ้นมีความก้าวหน้าทางการเรียน (ยุพิน พิพิธกุล, 2540) และผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพร พลเยี่ยมหาญ (2547) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเคมีโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนแบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชา สิงห์อาจ (2550) ได้วิจัยการพัฒนาโปรแกรมบทเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำตรงตาม มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ โดยรวมมีเจตคติอยู่ในระดับดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความรู้สึกเชื่อและศรัทธาต่อศาสนาพุทธ ครูที่สอนในรายวิชามีความเข้าใจในเนื้อหาพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ตลอดจนสภาพเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับ

สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และการยอมรับบทบาทของพระสงฆ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา (พระเทพโสมภณ, 2545) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรวีร์ เมฆหมอก (2542) ได้วิจัยผลการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา จากการเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์แบบโปรแกรมในรายวิชาพระพุทธศาสนาเรื่องความหมายและความสำคัญของพระพุทธศาสนา และเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (พรหมวิหาร 4) พบว่านักเรียนมีเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาจากบทเรียนวีดิทัศน์แบบโปรแกรมในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ เหลืองรัตนนิมล (2546) ได้วิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง วิธีสอนแบบผสมผสานกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า เจตคติต่อการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับดี

4. นักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน เรื่องหลักธรรมและหน้าที่ชาวพุทธ มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนและหลังเรียน 2 สัปดาห์เท่ากับ 24.87 และ 23.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.42 และ 4.61 มีความคงทนในการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 82.86 และ 76.76 นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ลดลงเฉลี่ย 1.83 คะแนน และการสูญเสียความทรงจำคิดเป็นร้อยละ 6.10 ส่วนใหญ่สูญเสียความทรงจำ 2 คะแนน 17 คน รองลงมาสูญเสีย 1 คะแนน 9 คน และสูญเสีย 3 คะแนน 4 คน ของค่าคะแนนหลังการเรียน 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้โดยไม่มีสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมารบกวน โปรแกรมบทเรียนทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน ดังนั้น โปรแกรมบทเรียนจึงทำให้นักเรียนมีความจำได้ดี และทำให้มีความคงทนในการเรียนรู้ได้นาน

ยิ่งจั้น (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของของสมพงษ์ คีสูงเนิน (2546) ได้วิจัยการศึกษาประสิทธิภาพและผลการใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ลดลงเฉลี่ย 2.71 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 10.12 ซึ่งหมายถึงสูญเสียความทรงจำร้อยละ 10.12 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัช ธรรมชัย (2547) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องการเรียนรู้สู่อาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดสื่อประสมกับการเรียนแบบปกติ นักเรียนมีความคงทนในการเรียนพบว่าหลังจากเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์นักเรียนคะแนนเฉลี่ยลดลง 0.53 แสดงว่านักเรียนมีการสูญเสียความทรงจำร้อยละ 1.78 สอดคล้องกับงานวิจัยของแสงทอง ตุงคะสมิต (2544) ได้ทำการวิจัยการใช้ชุดสื่อประสมประกอบการสอน เรื่อง สารเคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคงทนในการเรียนรู้เรื่องสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 84.21 ของคะแนนสอบหลังเรียนโดยมีการลืมคิดเป็นร้อยละ 15.79

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานไปใช้

1.1 ครูควรชี้แนะให้นักเรียนได้เข้าใจในวิธีการเรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานให้ละเอียดก่อนที่จะทำกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจแนวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.2 ผู้ควบคุมชั้นเรียนควรมีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพราะหากเกิดปัญหาระหว่างเรียนจะสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน ควรจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการเรียน เช่น มีโต๊ะหมู่บูชา การนั่งสมาธิ เป็นต้น เพื่อจะได้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

1.4 ผู้บริหารควรจัดให้ครูที่มีประสบการณ์และมีความรู้เกี่ยวกับวิชาพระพุทธศาสนาได้สอน ความความถนัดของตนเอง ถ้าในโรงเรียนไม่มีครูที่จบทางด้านนี้ก็ควรจัดให้มีวิทยากรภายนอก เช่น พระภิกษุสงฆ์ มาช่วยอบรมให้

1.5 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูอาจารย์ และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในประเพณีทางศาสนาของชุมชนด้วยเพื่อเป็นการสร้างและปลูกฝังให้เยาวชนมีความรู้สึกที่ดีต่อพระพุทธศาสนา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมบทเรียนแบบที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานในรายวิชา เนื้อหา และนักเรียนในระดับชั้นที่แตกต่างกันไป

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้โปรแกรมบทเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานกับวิธีการสอนแบบอื่นๆ หรือเปรียบเทียบกับสื่อมัลติมีเดียอื่นๆ

2.3 ควรมีการวิจัยผลกระทบด้านอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมบทเรียนแบบที่มีรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน

เอกสารอ้างอิง

- กรวีร์ เมฆหมอก. (2542). การศึกษาผลการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาจากการเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์แบบโปรแกรมของนักเรียนในระดับชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 2. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ. (พิมพ์ครั้งที่ 14). ปรับปรุงแก้ไข. — มหาสารคาม: ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิตนา แจมมณี. (2544). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระเทพโสภณ. (2545). กรอบความคิดในการจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2540). การสอนโดยใช้แบบฝึก. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระพีพร พลเยี่ยมหาญ. (2547). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเคมีโดยใช้ยุทธศาสตร์การสอนแบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- วีรยา สิงห์อาจ. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียนด้วยโปรแกรมบทเรียน กับ การเรียนตามคู่มือครู เรื่อง การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมพงษ์ คีสูงเนิน . (2546). การศึกษาประสิทธิภาพและผลการใช้สื่อประสมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุภารัตน์ เหลืองรัตนวิมล. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างวิธีสอนแบบผสมผสานกับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุรชัย ธรรมชัย. (2547). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องการเรียนรู้สู่อาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดสื่อประสมกับการเรียนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- แสงทอง คู่จคะสมิต. (2544). การใช้ชุดสื่อประสมประกอบการสอนเรื่องสารเคมี กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.

Gagne.R.G. (1997). *A Basic Web Page and Its Elements*. Retrieved January 23, 2010, from <http://www.iss.stthomas.edu/webtruth/basicpag.html>

Hibsmen, Tim G. (2000). *Development and evaluation of a children's educational software package for teaching Christian history and culture*. Pepperdine University.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและโดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด

Comparisons of Reading in Thai Achievement, Analytical Thinking, and Emotional Quotient of Mathayomseuksa 1 Students between Based Brain Learning Approach and Number Head Together Approach

รัศมี กันยานุช¹, ราชนันย์ นิลวรรณภา², ลักขณา สรวิวัฒน์³
Rasamee Kanyanuch¹, Rachan Nilwanaphar², Lakkhana Sariwat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแบบกลุ่มร่วมกันคิดตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแบบกลุ่มร่วมกันคิด และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 63 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) แล้วสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวนนักเรียน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และห้องมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวนนักเรียน 33 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนด้วยการจัด

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Faculty of Humanity and Sciences, Mahasarakham University

³ Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านโดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย 3) แบบวัดการคิดวิเคราะห์ 4) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และ t-test (independent samples)

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแผนโดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด มีประสิทธิภาพ 87.00/86.33 และ 87.94/84.24 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ คำนีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแผนมีค่า .8072 และ .7715 คิดเป็นร้อยละ 80.72 และ 77.15 ตามลำดับ และนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด การคิดวิเคราะห์ ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

This research aimed to 1) study the efficacy of Mathayomseuksa 1 lesson plans for reading in Thai through Brain Based Learning approach and through Number Head Together approach at the 80/80 criteria, 2) study the effectiveness index of both lesson plans through Brain Based Learning approach as well as through Number Head Together approach, and 3) compare reading in Thai achievement, analytical thinking, and emotional quotient of Mathayomseuksa 1 students treated between Brain Based Learning approach and Number Head Together approach. The samples composed 63 Mathayomseuksa 1 students under Meungsomdej school, Somdej district, Kalasin province in the 2011 academic year selected by cluster random sampling and simple random sampling for experimental groups. 30 students under Mathayomseuksa 1/1 were randomized for the experimental group 1 through Brain Based Learning approach and 33 students under Mathayomseuksa 1/2 were randomized for the experimental group 2 through Number Head Together approach. The instruments were: 1) Mathayomseuksa 1 lesson plans for reading in Thai through Brain Based Learning approach and Number Head Together approach 2) the reading in Thai achievement test 3) a set of analytical thinking test 4) a set of emotional quotient test. The statistics for data analyses included mean, standard deviation, percentage as well as t-test (independent samples).

The study results revealed that Mathayomseuksa 1 lesson plans for reading in Thai met 87.00/86.33 and 87.94/84.24 of efficient criteria respectively, the effectiveness index of each of the lesson plans created was .8072 and .7715 as 80.72% and 77.15% respectively,

and learning effect of reading in Thai, analytical thinking, as well as emotional quotient of both groups of students were higher indifferently.

Keywords: reading in Thai achievement, Brain Based Learning approach, Number Head Together approach, analytical thinking, emotional quotient

บทนำ

ภาษาไทยใช้สื่อสารในสังคมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ บ่งบอกความเป็นชาติไทย จึงเป็นสมบัติล้ำค่าที่ต้องอนุรักษ์ให้อยู่คู่ชาติตลอดไป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยคือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษา และสาระวรรณคดีวรรณกรรม (กรมวิชาการ, 2551) การสอนภาษาไทยในโรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังไม่ให้ความสำคัญกับนักเรียนและใช้วิธีเดิมคืออธิบายให้ความรู้อยู่ฝ่ายเดียวโดยไม่ได้ให้นักเรียนฝึกทักษะต่างๆ ซึ่งหลักการสอนภาษาต้องให้ผู้เรียนฝึกฟัง พูด อ่าน และเขียนให้มาก มีการฝึกเป็นกลุ่มและเดี่ยวโดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ยิ่งในยุคสารสนเทศการสื่อสารเช่นในเวลานี้ทักษะการอ่านต้องใช้มากกว่าทักษะอื่น ครูจึงต้องเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยจัดการฝึกอ่านด้วยกิจกรรมสอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนแต่ละวัยเพื่อเกิดทักษะการอ่าน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่นักเรียนอยู่ในวัยแห่งการคิด จินตนาการ ตามช่วงวัยของพัฒนาการทางสมองและสติปัญญา (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2554)

การอ่านเนื้อเรื่องอย่างหลากหลายตามปรากฏในสื่อต่างๆ ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และไม่ใช้สิ่งพิมพ์ เป็นการฝึกให้เด็กใช้ความคิดวิเคราะห์ในขณะที่อ่านเรื่องนั้นๆ จะช่วยให้เข้าใจ จุดจำเนื้อเรื่อง

ที่อ่านได้หากครูมีวิธีการสอนที่สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านจนเกิดความรู้ความเข้าใจยังช่วยให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการที่จะเอาชนะอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ (ประสาธิตปรียา, 2552) อารมณ์ในขณะที่อ่านก็มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้มีความตั้งใจ โดยเฉพาะการอ่านเรื่องที่ต้องมีอารมณ์และจิตใจที่มั่นคงจึงพัฒนาการอ่านของคนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ การสอนอ่านจึงต้องพัฒนาด้านอารมณ์ของนักเรียนควบคู่ไปด้วย ฝึกให้ปรับอารมณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในขณะที่พบว่ามีอารมณ์รุนแรงเกิดขึ้นในสังคม คือมีความคิดที่ขัดแย้งจนเป็นความแตกแยกที่แก้ไขได้ยาก (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) กรมวิชาการ (2551) จึงเน้นการพัฒนาคุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจตามช่วงวัยโดยเน้นให้ผู้เรียนให้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือมีความเก่ง ความดี และความสุข ซึ่งกรมสุขภาพจิต (2545) แบ่งความฉลาดทางอารมณ์ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านเก่ง คือการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น รู้จักคิดตัดสินใจแก้ปัญหา ด้านดี คือการรู้จักควบคุมอารมณ์ เห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบ และด้านสุขคือภาคภูมิใจในตนเอง ฟังพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่

ผู้วิจัยเป็นครูสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ศึกษาวิธีจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ พบว่ามี 2 วิธี ที่เหมาะสมคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้สมองเป็นฐานและการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกันคิด สำหรับ

เหตุผลที่เลือกแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้สมองเป็นฐานเพราะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมประสมประสานกันระหว่างการใช้กระบวนการกลุ่ม แผนผังความคิด ใบงาน และเกม ซึ่งเป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยสอนด้วยการตั้งคำถาม อธิบายด้วยคำถาม เปิดโอกาสให้เด็กได้ลอง ได้เลือกแนวทางในการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัดและความสนใจ ทำในสิ่งที่เรียนรู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันหรือสามารถเปรียบเทียบได้ในชีวิตประจำวัน มีการฝึกให้ใช้ความคิดทั้งคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และใช้จินตนาการ นอกจากนี้มีการใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมคือเน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่มที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่มีคนเก่งช่วยฝึกฝนคนปานกลางและคนอ่อนให้มีความรู้ใกล้เคียงกับคน มีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการตระหนักรู้และเข้าใจกัน ยอมรับถึงความรู้สึกความต้องการของเพื่อนฯ สมาชิกในกลุ่มและในที่สุดก็ช่วยกันสรุปองค์ความรู้ร่วมกันแล้วทำใบงานเป็นรายบุคคล เปลี่ยนกันตรวจโดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย ให้นักเรียนแต่ละคนปรับปรุงผลงานของตนเองให้ถูกต้อง ครูรับทราบและเก็บผลงานไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน มีการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้การสอบเป็นเกมการแข่งขัน นักเรียนทำเป็นรายบุคคลแล้วส่งตรวจเป็นกลุ่ม คะแนนที่ได้เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม กลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเป็นกลุ่มชนะเลิศ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2553)

สำหรับการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมกันคิด เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการทบทวนหรือตรวจสอบความเข้าใจ โดยคละนักเรียนตามความสามารถเข้าเป็นกลุ่มย่อยๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2-3 คน และอ่อน 1 คน ครูตั้งคำถามหรือให้ปัญหาหรือโจทย์ที่เหมือนกันทุกกลุ่ม แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

ช่วยกันคิดหาคำตอบ สนทนา ชักถาม จนสมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาตรงกัน สามารถตอบคำถามและอธิบายคำตอบได้ ครูให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือแต่ละกลุ่มตอบคำถามพร้อมวิธีหาคำตอบ ให้คะแนนเป็นกลุ่มหรือเฉลี่ยคะแนนเป็นคะแนนของแต่ละคนในกลุ่ม ให้คำชมเชยกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด และนักเรียนทุกคนตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำตอบที่ตนและกลุ่มร่วมกันศึกษา ชักถามทำความเข้าใจข้อคำตอบจนกระจ่างชัดเจน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2553) เมื่อพิจารณาจากกิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันคิด ทำให้นักเรียนแต่ละคนมีการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกซึ่งกันและกันได้ เป็นการสร้างความรัก สามัคคี และความผูกพันระหว่างกัน มีการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ ผู้วิจัยจึงคิดว่ากิจกรรมโดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์และความฉลาดทางอารมณ์ได้เช่นเดียวกัน จึงได้ทำการทดลองสอนทั้งสองรูปแบบเพื่อต้องการทราบว่า สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามความมุ่งหมายแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแผนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแผนด้วยการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด

สมมติฐานการศึกษากันคว้า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 177 คน จำนวน 5 ห้อง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 63 คน จำนวน 2 ห้อง ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 30 คนเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 33 คนเป็นกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแผนโดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด แบบละ 7 แผน

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยแบบอิงเกณฑ์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .34 ถึง .98 และค่าความเชื่อมั่น .97

3. แบบวัดการคิดวิเคราะห์แบบอิงกลุ่ม ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .56 ถึง .75 ค่าอำนาจจำแนก .25 ถึง .63 และค่าความเชื่อมั่น .61

4. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก .24 ถึง .72 และค่าความเชื่อมั่น .91

การดำเนินการวิจัย

1. ทดสอบก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม (pretest) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองที่ 1 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มทดลองที่ 2 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้งหมด ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มละ 7 สัปดาห์ๆ ละ 2 ชั่วโมงรวมเป็นกลุ่มละ 14 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียนทั้งสองกลุ่ม (posttest) โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้

สมองเป็นฐานและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

2. วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้งสองแผนโดยใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดโดยใช้ t -test (independent samples)

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการ

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด มีประสิทธิภาพ 85.94/82.11 และ 87.94/81.31 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดมีค่า .7476 และ .7291 คิดเป็นร้อยละ 74.76 และ 72.91 ตามลำดับ

3. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิด มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

ตัวแปรตาม	F	Sig	t	df	Sig.(2-tailed)
ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย	3.262	.076	1.362	61	.178
การคิดวิเคราะห์	.752	.389	1.103	61	.274
ความฉลาดทางอารมณ์	.085	.772	.499	61	.620

อภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดมีประสิทธิภาพ 85.94/ 82.11 และ 87.94/81.31 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ผลเป็นเช่นนี้เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแผนได้พัฒนาขึ้นอย่างถูกต้องตามขั้นตอนการเขียนแผนที่มีการดำเนินการอย่างรอบคอบ เริ่มด้วยการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจนและสามารถวัดได้เลือกเนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นโดยผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาตามจุดประสงค์ของการเรียนการ

สอน และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกผู้เรียน ให้เกิดการเรียนรู้ได้จริง สอดคล้องกับสวิตซ์ มูลคำ และอรัญญ์ มูลคำ (2545) ที่ให้แนวคิดว่าการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์จะช่วยให้มีทิศทางการสอนคือทราบว่าจะสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม และสอนอย่างไร โดยการเตรียมสื่อและแหล่งการเรียนรู้รวมถึงการประเมินผล ได้อย่างดี สอดคล้องกับเชษฐา กิระการ (2544) ที่กล่าวว่า การสร้างแผนการเรียนรู้ตามหลักการ ทำให้การใช้แผนการจัดการเรียนรู้สื่อการสอนนั้นมีค่าเท่ากับการนำเอาเครื่องมือมาสอนและการเลือกเอาวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม ทำให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สามารถจำแนกและบูรณาการ ทำให้เกิดการพัฒนารเรียนรู้ มีรูปแบบการสื่อความหมายที่จะช่วยในการวิเคราะห์และจัดการกับปัญหาได้ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของเพ็ญแข คำนันท์ (2550) ที่พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง การอ่านจับใจ ความชำนาญมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ 84.63/ 81.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของอุไรวรรณ นิลนวล (2552) ซึ่งพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจ ความสำคัญโดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบกลุ่มร่วมกันคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 89.54/89.35 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. คัดชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดมีค่า .7476 และ .7291 คิดเป็นร้อยละ 74.76 และ 72.91 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียน

ทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น ที่ผลเป็นเช่นนี้เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทั้งสองแผนนั้นมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของแผนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งสองกลุ่มทำให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนการอ่านจับใจ ความจากเนื้อหาในรูปลักษณะต่างๆ มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการแก้ปัญหา มีการตัดสินใจ มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และมีการยอมรับซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขพร้อมๆ กับพัฒนาความคิด อารมณ์ และความรู้สึก จนเกิดเป็นความรู้ความสามารถ การเรียนแบบกลุ่มจึงเกิดการร่วมมือกันก่อให้เกิดแต่ผลดี (วัฒนาพร ระวังบุศย์, 2542) สอดคล้องกับ Jonson and others (1991) ที่อธิบายว่า วิธีการสอนกลุ่มเป็นการสร้างรู้สึกพึ่งพากันทางบวกให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน นอกจากนี้นักเรียนยังได้มีโอกาสอภิปราย ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม ให้กำลังใจระหว่างกันและกัน นอกจากนี้กระบวนการกลุ่มยังเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานของแต่ละคนในกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายได้ เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มต้องวางแผนในการปฏิบัติงานและดำเนินงานตามแผนร่วมกัน รวมทั้งมีการประเมินงานกลุ่ม ประเมินบทบาทสมาชิกว่าสมาชิกแต่ละคนสามารถปรับปรุงการทำงานของตนให้ดีขึ้นได้หรือไม่อย่างไร ระบุใครแล้วทุกคนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจว่าควรมีการปรับปรุงหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และอย่างไร ดังนั้นกระบวนการกลุ่มจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวจึงผลให้นักเรียนทั้งสอง

กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มมีความสามารถด้านการอ่านเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของวารุณี มงคลชู (2550) ที่พบดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดโดยไข่มองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่า .7856 คิดเป็นร้อยละ 78.56

3. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไข่มองเป็นฐานและกลุ่มที่เรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมกันคิดมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ไม่ต่างกัน ซึ่งผลไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะแนวคิดด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองรูปแบบเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการดำเนินการ หลักการของการเรียนรู้โดยไข่มองเป็นฐานอยู่บนความเชื่อว่างมองเป็นตัวประมวลข้อมูลแบบคู่ขนาน เนื่องจากสมองทำได้หลายอย่างในเวลาเดียวกันหรือพร้อมกัน ความคิด อารมณ์ จินตนาการ และความรู้สึกต่างๆ เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน หรือขนานกันไป เช่น ขณะที่เราอ่านหนังสือหน้านี้อาจคิดถึงเรื่องอื่นๆ ด้วยหรือเกิดความคิดขึ้นมาในใจทันทีว่าจะตอบคำถามของครูว่าอย่างไร และการเรียนรู้ใช้ทุกส่วนของร่างกาย ถ้าการเรียนรู้เป็นธรรมชาติ เช่น เกี่ยวกับการหายใจ การเรียนรู้ย่อมทำให้ช้าลงหรือเร็วขึ้นได้เช่นเดียวกัน หลายสิ่งหลายอย่างมีผลกระทบต่อการทำงานของร่างกาย เช่น การจัดการกับความเครียด การออกกำลังกาย การพักผ่อน ล้วนมีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ทั้งสิ้น นอกจากนี้การเรียนรู้ตามปกติจำเป็นต้องมีความตื่นตัวและมีความหมาย และต้องมีหลายตัวเลือก สมองจึงเป็นทั้งนักศิลปะและนักวิทยาศาสตร์ซึ่งพยายามค้นหาและทำความเข้าใจแบบแผนต่างๆ

ที่เกิดขึ้น เช่น การฝันกลางวัน การแก้ไขปัญญาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น การเรียนรู้ยังได้รับอิทธิพลจากอารมณ์และมีอารมณ์เป็นตัวจัดการผลกระทบบางอารมณ์ของเนื้อหาที่เรียน รวมถึงประสบการณ์ชีวิตจะมีผลต่อความรู้สึกหรือเจตคติต่อการเรียนรู้อย่างมาก โดยหลักการพื้นฐานแล้วสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ต้องมีลักษณะของการเคารพและการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือนักเรียนกับครู (สุนทร โคตรบรรเทา, 2548) สอดคล้องกับวิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2553) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้โดยไข่มองเป็นฐานเป็นการเตรียมสมองสำหรับการเชื่อมโยงการเรียนรู้ มีการให้กำลังใจหรือกระตุ้นนักเรียนด้วยการอภิปรายถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว และสมองจะเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลความรู้เพิ่มกับข้อมูลใหม่ตามความเป็นจริงอย่างสร้างสรรค์ และนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้โดยการใช้ข้อมูลและข้อคิดเห็นเพื่อสนับสนุนเชื่อมโยงการเรียนรู้และเพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาด สมองจะทำงานภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยดึงข้อมูลจากการเรียนรู้รวมทั้งอารมณ์และสภาพร่างกายของนักเรียนในเวลานั้นมาใช้แบบไม่รู้ตัวเป็นไปโดยอัตโนมัติการสร้างความจำจะเกิดขึ้นทั้งในขณะที่นักเรียนพักผ่อนและนอนหลับ อย่างไรก็ตามนักเรียนจะประยุกต์ข้อมูลเดิมมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ เช่น เคยเรียนการซ่อมเครื่องมือ อุปกรณ์ไฟฟ้า โดยการดูการซ่อมเตารีด หรือพัดลม ที่ห้องเรียนมาแล้วเขาต้องสามารถประยุกต์ทักษะการซ่อมเตารีดไปซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดอื่นๆ ได้ด้วย

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้กลุ่มร่วมกันคิดมีลักษณะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกัน โดยยึดหลักการที่ว่า การเรียนแบบร่วมกันคิดเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการทบทวนหรือการตรวจสอบความเข้าใจ ด้วย

ขั้นตอนต่างๆ ซึ่งเริ่มจากข้อคำถามที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาร่วมกันโดยแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มที่มีความแตกต่างกันตามความสามารถทางการเรียนรู้ และให้แต่ละกลุ่มทำงานอันเป็นงานที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันสุดท้ายครูถามคำถามในประเด็นที่กำหนดและให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มตอบ (สมเกียรติ พรหมจารีย์, 2545) สอดคล้องกับวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551) ที่อธิบายวิธีสอนแบบกลุ่มร่วมกันคิดว่าครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ 4-6 คน ประกอบด้วยคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2-3 และอ่อน 1 คน แต่ละกลุ่มมีประธานและเลขานุการกลุ่ม แต่ละคนมีหมายเลขสมาชิกประจำตัว ครูเป็นผู้ให้ปัญหาหรือโจทย์ที่เหมือนกันทุกกลุ่ม และเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดค้นหาคำตอบสนทนา ซักถาม จนสมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจวิธีการแก้ไขปัญหาคงกัน สามารถตอบคำถามและอธิบายคำตอบได้ ครูจะทำการประเมินผลโดยการให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจากหมายเลขประจำตัวที่กำหนดหรือจากทุกกลุ่มตอบคำถามหรือให้วิธีหาคำตอบ เป็นคะแนนกลุ่มหรือเฉลี่ยคะแนนเป็นคะแนนของแต่ละคนในกลุ่ม ที่สำคัญคือมีการประกาศเกียรติคุณหรือให้รางวัลและโบนัส ด้วยหลักการของการสอนทั้งสองรูปแบบยึคนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการอ่านเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น รวมถึงพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ก็ได้รับการพัฒนาตามด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1.1 การแบ่งกลุ่มเพื่อจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นจำนวนนักเรียนในกลุ่มได้ตามระดับความสามารถของนักเรียนที่มีอยู่ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของครู

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือกันทำงานในกลุ่ม ควรเน้นความสำเร็จของกลุ่มให้เห็นอย่างชัดเจนด้วยการประเมินผลเป็นกลุ่มทุกครั้ง

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้สมองเป็นฐานและแบบกลุ่มร่วมมือกันคิดต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความมั่นใจในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคที่ต่างกัน

2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเอง การคิดแก้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2545). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์กรมสุขภาพจิต.
- ณัฐสุภางค์ ยิ่งสง่า. (2550). *การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความภาษาไทยและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เผชิญ กิจระการ. (2544). *การวิเคราะห์สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา*. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7(4), 51:
- ประสาธ อิศรปริศา. (2552). *สรีระศาสตร์วิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม: โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญแข คำนันต์. (2550). *ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2554). *จิตวิทยาในชั้นเรียน (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: ธนภรณ์การพิมพ์.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วารุณี มงคลชู. (2550). *การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความด้วยการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดแบบ Backward Design*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- วีระ สุกสังข์. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดรวบยอดกับแบบสืบเสาะหาความรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมเกียรติ พรหมจารีย์. (2545). *วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สุนทร โศทรบรรเทา. (2548). *หลักการเรียนโดยใช้สมองเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหาร.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อุไรวรรณ นิลนวล. (2552). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Johnson, D.W and others. (1991). Cooperative learning increasing college Faculty instructional productivity. *Higher education report no 4..* Washington, D.C: The George Washington University.

การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มระหว่างทฤษฎีพิจารณาเหตุผล และอารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ

A Comparative Effect of Group Counseling between Rational-Emotive Therapy and Gestalt Therapy on Depression of Eldery

อวัตธา ขันติธรรมกุล¹, ลักขณา สริวัฒน์², จตุพร เพ็งชัย³

Awattha Khantithamkul¹, Lakkhana Sariwat², Jatuporn Pengchai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุก่อนและหลังจากการได้รับคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ และเพื่อเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหนองเตาเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีภาวะซึมเศร้าจากการประเมินด้วยแบบวัดภาวะซึมเศร้าแล้วคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 8 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดภาวะซึมเศร้า รวมทั้งโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (the Wilcoxon matched-pairs signed-ranks test) และการทดสอบแมนน์-วิทนี ยู เทสต์ (the Mann-Whitney U test) ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุทั้งกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ มีภาวะซึมเศร้ามลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ภาวะซึมเศร้า, การให้คำปรึกษากลุ่ม, ทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์, ทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{2,3} รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Counseling Psychology, Faculty of Education, Mahasalakam University

^{2,3} Associate Professor, Faculty of Education, Mahasalakam University

Abstract

The research aimed to comparing the effects of group counseling methods for coping depression in elderly before and after the treatment under rational-emotive therapy and gestalt theory, and comparing the effects of group counseling methods for coping depression in elderly between rational-emotive therapy and gestalt theory. The sample of eight depressive elderly persons from Bantaolek Community, assessed through interview guideline of depression in elderly, was purposively selected and equally assigned in two experimental groups, four each. The first experiment group was treated under the rational-emotive therapy program while the other was done under the gestalt therapy program. The instruments were: (1) Interview guideline of depression in elderly, (2) Group counseling rational-emotive therapy program, and (3) Gestalt therapy program developed by the researcher. The Wilcoxon matched-pairs signed-ranks test and Mann-Whitney U test were used to test the stated hypotheses. The results of the study revealed that the depression of elderly treated through rational-emotive therapy program and those treated through gestalt therapy program was statistically decreased after the experiment at .05 level of significance indifferently.

Keywords: elderly, depression, group counseling, rational-emotive therapy, gestalt therapy

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าด้านกาารแพทย์และด้านโภชนาการทำให้อายุขัยเฉลี่ยของประชากรประเทศไทยสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุ จากการเพิ่มสัดส่วนของจำนวนประชากรผู้สูงอายุในสังคมที่ทวีมากขึ้นนี้เองที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอายุของประชากรเนื่องจากผู้สูงอายุจะกลายเป็นกลุ่มประชากรที่มีจำนวนมากแทนกลุ่มประชากรวัยทำงาน ผู้สูงอายุเป็นวัยที่เสื่อมถอยทางร่างกายที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน อีกทั้งสังคมไทยมีการพัฒนาจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง เกิดการย้ายถิ่นฐานของสมาชิกในครอบครัวซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของครอบครัวทำให้ลูกๆ ต้องแยกครอบครัวออกไปทิ้งให้พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย

อยู่กันตามลำพัง อีกทั้งมีการแข่งขันกันทางสังคมสูงมีผลให้แต่ละครอบครัวต้องช่วยกันทำงานเพื่อรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้นจึงทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่ผู้สูงอายุเท่าที่ควร ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุที่อยู่ในสภาพการณ์ดังกล่าว (ลักษณะศรีวัฒน์, 2553)

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดใหญ่แห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางของการคมนาคมและการท่องเที่ยว ประชากรในวัยทำงานส่วนมากไปทำงานที่ต่างประเทศและที่กรุงเทพฯ ส่วนผู้สูงอายุจะอยู่เฝ้าบ้านโดยไม่ได้ทำอะไรรนอกจากบางกลุ่มที่มีหลานก็จะเลี้ยงหลาน ตามสถิติมีประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปมีประมาณ 130,554 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติจังหวัดอุดรธานี, 2552) ในชนบทจะพบ ว่ามีประชากร

สูงอายุเป็นจำนวนมากที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่บ้านตามลำพัง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเหงา อดิคมมาก นอนไม่หลับ จนคิดว่าคนไร้ค่าเป็นภาระให้คนอื่นซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะซึมเศร้า ผู้วิจัยในฐานะประชากรคนหนึ่งของจังหวัดอุดรธานีและกำลังศึกษาค้นคว้าจิตวิทยาการให้คำปรึกษา จึงต้องการช่วยเหลือผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรธานีให้ลดภาวะซึมเศร้าลงหรือไม่ให้มีความซึมเศร้าด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มและได้เลือกทฤษฎีการให้คำปรึกษา 2 ทฤษฎีเพื่อทำการเปรียบเทียบว่าทฤษฎีใดที่ให้ผลการให้คำปรึกษาได้ดีกว่ากัน ทฤษฎีแรกคือทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ เพราะทฤษฎีนี้มีเป้าหมายให้ผู้รับคำปรึกษามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดที่ไร้เหตุผลให้มีวิธีคิดอย่างถูกต้อง พยายามกำจัดความรู้สึกว่าคนไร้ค่าให้มาเผชิญกับปัญหาที่แท้จริง ลดการโทษตัวเองและใช้ความสามารถของตนพัฒนาตนเองได้ (ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2551) และอีกทฤษฎีหนึ่งคือทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ ซึ่งเน้นการยอมรับตนเองในปัจจุบัน ยอมรับว่าความวิตกกังวลเป็นธรรมชาติของมนุษย์แต่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ด้วยการมีสติรับรู้ในประสบการณ์ทุกขณะในสภาวะปัจจุบันเป็นตัวของตัวเองและพึ่งตนเองได้ (Corey, 2000) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มระหว่างทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ เพื่อให้ได้แนวทางในการช่วยเหลือผู้สูงอายุให้ลดภาวะซึมเศร้าลงหรือให้หมดไป และสามารถดำรงชีพต่อไปได้อย่างมีความสุขส่งผลให้บุคคลรอบข้างมีความสุขไปด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุก่อนและหลังการได้รับคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุหลังการได้รับคำปรึกษากลุ่มระหว่างทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้สูงอายุมีภาวะซึมเศร้าลดลงภายหลังจากได้รับคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์
2. ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ที่มีภาวะซึมเศร้าลดลงแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้สูงอายุในชุมชนบ้านหนองเตาเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ไม่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 63 ปี ถึง 89 ปี จำนวน 8 คน ที่มีภาวะซึมเศร้าระดับปานกลาง จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากการใช้แบบวัดภาวะซึมเศร้า ซีอีเอส-ดี (CES-D) พร้อมทั้งสมัครใจเข้ารับการให้คำปรึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ และผู้สูงอายุในกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดภาวะซึมเศร้า ซีอีเอส-ดี (CES-D) ฉบับภาษาไทย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เกี่ยวกับความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรมและอาการทางกายที่เกิด

ขึ้นเป็นจำนวนวันในระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ที่ผ่านมา มีค่าความเที่ยง .86

2. โปรแกรมการให้การปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์

การดำเนินการวิจัย

1. ทดสอบก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม (Pre-test) ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบวัดภาวะซึมเศร้า ซีอีเอส-ดี (CES-D)

2. ดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษาโดยใช้ทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ และกลุ่มที่ 2 ได้รับการให้คำปรึกษาโดยใช้ทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ใช้เวลา กลุ่มละ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที กลุ่มที่ 1 ในวันจันทร์และวันเสาร์ เวลา 9.00 น.-10.30 น. ตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม 2554 ถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2554 กลุ่มที่ 2 ในวันอังคารและวันอาทิตย์ ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2554

3. ทดสอบหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม (Post-test) ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบวัดภาวะซึม

เศร้า ซีอีเอส-ดี (CES-D)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ เพื่อลดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซัน (the Wilcoxon matched-pairs signed-ranks test)

2. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มระหว่างทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ เพื่อลดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุโดยใช้การทดสอบแมน-วิทนี ยูเทสค์ (the Mann-Whitney U test)

ผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์มีภาวะซึมเศร้ามลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ เพื่อลดภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

ผู้รับ คำปรึกษา	คะแนน		ผลต่างของ คะแนน	ลำดับความ แตกต่าง	Z	P
	ก่อน X	หลัง Y				
คนที่						
1	23	11	12	4	-1.841	.033*
2	21	11	10	2		
3	22	13	9	1		
4	17	6	11	3		
รวม	83	41	-	-	-	-
$\bar{X}$	20.75	10.25				
S.D.	.2394	.3146				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีเกสตัลท์ เพื่อลดภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ระหว่างก่อนและหลังเรียน

ผู้รับ คำปรึกษา	คะแนน		ผลต่างของ คะแนน	ลำดับความ แตกต่าง	Z	P
	ก่อน X	หลัง Y				
คนที่						
1	22	15	7	1	-1.857	.031*
2	23	15	8	2		
3	16	4	12	3		
4	20	2	18	4		
รวม	81	36	-	-	-	-
$\bar{X}$	20.25	9				
S.D.	.2394	.5154				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และกลุ่มที่ได้

รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ มีภาวะซึมเศร้านลดลงไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนหลังการให้คำปรึกษากลุ่มระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎี
พิจารณาเหตุผล-อารมณ์ กับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเกสตัลท์

ผู้รับคำปรึกษา คนที่	การให้คำปรึกษากลุ่มตาม ทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์	การให้คำปรึกษากลุ่ม ตามทฤษฎีเกสตัลท์	Z	P
1	11	15	-.150	.886
2	11	15		
3	13	4		
4	6	2		
รวม	41	36		
เฉลี่ย	10.25	9		

อภิปรายผล

1. ผู้สูงอายุที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์มีภาวะซึมเศร้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ผลการวิจัยพบเช่นนี้เพราะสมาชิกมีปัญหาาร่วมกันคือภาวะซึมเศร้าจึงทำให้ไม่รู้สึกรู้ว่าคนไม่มีเพื่อนหรือโคคเคียวอีกต่อไป บรรยากาศในกลุ่มจึงเต็มไปด้วยความเห็นอกเห็นใจกันและพร้อมที่จะร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความนึกคิดต่อกันและกันที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาจนกระทั่งสมาชิกแต่ละคนมองเห็นทางในการแก้ปัญหาของตนได้ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2547) กระบวนการกลุ่มยังทำให้ผู้สูงอายุรับรู้ได้ว่าไม่ได้มีแต่ตนเองเท่านั้นที่มีปัญหาภาวะซึมเศร้าจึงทำให้แต่ละคนในกลุ่มเกิดความเห็นอกเห็นใจกัน การมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มทำให้รู้สึกไว้วางใจกันจึงกล้าเปิดเผยปัญหาและพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันที่ล้วนแต่เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีมาก่อน การที่ได้พูดคุยแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือกันยังทำให้ผู้สูงอายุได้เปลี่ยนความคิดมุมมอง ได้รับข้อมูล และทราบวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ อย่างหลาก

หลาย ที่จะนำไปคิดตัดสินใจเลือกเป็นแนวทางออกของตนเองได้ จากหลักการทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ที่ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีการรับผิดชอบตัวเอง ฟังพาตนเองให้เต็มความสามารถที่มีอยู่ และไม่ยึดมั่นถือมั่นต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ แต่ได้พิจารณาทำความเข้าใจกับสิ่งเหล่านั้นด้วยการใช้เหตุผลและสติปัญญา (ลักขณา สริวัฒน์, 2551) จึงสามารถปรับเปลี่ยนความคิดจากที่ตนเองไม่มีค่ามาเป็นความผูกพันระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วย กัน อยากรู้ คุณกัน อยากร่วมกันทุกวันเพราะทำให้เกิดความสุข สนานเมื่ออยู่ในกลุ่มมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากที่ไม่ค่อยพูดมาเป็นการพูดให้กำลังใจแก่กันและกันได้มากขึ้น มีความหวังในชีวิตมากขึ้นอยากอยู่ต่อไปให้มีความสุขสอดคล้องกับ Pace (2007) ที่พบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ช่วยให้กลุ่มทดลองมีภาวะซึมเศร้าลดลงแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ส่วนผู้สูงอายุที่ได้รับคำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์มีภาวะซึมเศร้าลดลงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการมีสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มนั้นทำให้เกิดความรู้สึกที่เห็นอกเห็นใจกัน มีการแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทาง

ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น ต่างคนต่างก็ใช้ความสามารถที่มีอยู่นั้นจัดการกับปัญหาต่างๆ ให้ได้ ธรรมชาติของผู้สูงอายุก็เหมือนกันกับคนอื่นๆ ที่ไม่ได้มีความสุขสบายใจมากมายอะไร ดังนั้นการได้มีโอกาสมาพบปะกันและยังได้มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันนั้น ทำให้มีการเปิดเผยความรู้สึกและประสบการณ์ซึ่งกันและกันจนได้พัฒนาตนเองเพิ่มความสามารถ (พนม ลิมอารีย์, 2548) จึงทำให้รู้สึกสบายใจขึ้นได้ในระดับหนึ่งอีกทั้งได้รับแนวคิดทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์คือให้สมาชิกตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในขณะนั้น อยู่ในปัจจุบันที่ต้องอยู่อย่างมีคุณภาพเช่นเดียวกับในขณะที่ได้รับคำปรึกษา นี้คือการแสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์ของตนออกมาเพื่อให้เพื่อนสมาชิกด้วยกันได้รู้และนำไปใช้ในการช่วยเหลือตนเองได้ก็ถือว่านั่นคือค่าของคนที่มีอยู่นั้นเอง ทำให้สมาชิกเข้าใจถึงศักยภาพของตนนำไปใช้ได้อย่างเต็มที่ ใช้ชีวิตอยู่กับปัจจุบันรู้จักปล่อยวางอดีตและไม่วิตกกังวลอนาคต (Corey, 2000) สอดคล้องกับ Perls (วิญญู พูลศรี, 2531 อ้างอิงมาจาก Perls, 1969) ที่ให้ความสำคัญกับสภาพปัจจุบันเนื่องจากอดีตเป็นสิ่งที่ผ่านไปแล้ว ส่วนอนาคตก็ยังไม่เกิดขึ้น การมีชีวิตอยู่กับปัจจุบันจึงสำคัญที่สุดเพราะสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองให้มีความสุขได้ การมีพลังอยู่กับปัจจุบันคือการใช้พลังความคิดความรู้สึกต่างๆ อย่างเต็มที่ บุคคลจึงไม่ควรสูญเสียพลังงานในการคิดคำนึงติดอยู่กับอดีต เขายังกล่าวอีกว่าบุคคลมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง สามารถในการรับผิดชอบถึงการกระทำของตนเอง และสามารถอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ Perls ยังให้แนวคิดอีกว่าบุคคลมีศักยภาพที่จะรับรู้สัมผัสในตัวเองได้เกี่ยวกับความคิดความรู้สึกและอารมณ์ของตนเอง มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกกระทำและรับผิดชอบในการกระทำของตน สามารถดำเนินชีวิตได้อย่าง

มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ แต่ละบุคคลรับรู้ตนเองได้ในปัจจุบันเท่านั้นไม่สามารถจัดการกับอดีตและอนาคตได้ ด้วยหลักการทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ที่เน้นผู้สูงอายุให้อยู่กับปัจจุบันโดยเฉพาะช่วงเวลาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อันเป็นประสบการณ์ที่มีอันเป็นประสบการณ์ที่มีความสุข ความภาคภูมิใจในศักยภาพของตนที่ได้แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจระหว่างสมาชิกด้วยกันในกลุ่มจึงทำให้ผู้สูงอายุเปลี่ยนความคิดความรู้สึกจากวงเหวงเศร้าซึมหรือท้อแท้ต่อชีวิตมาเป็นความรัก ความผูกพันกันฉันท์เพื่อนและสานต่อความสัมพันธ์กันได้ตลอดไป

2. ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์และกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ มีภาวะซึมเศร้าลดลงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานเนื่องมาจากการให้คำปรึกษาทั้งสองกลุ่มต่างก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการกลุ่มคือมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างกันภายในกลุ่ม ทั้งระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา กับระหว่างผู้รับคำปรึกษากัน ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความสำคัญจนได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและต่อคนอื่น รับรู้โลกทัศน์ที่กว้างขึ้น ไม่ได้อยู่เพียงคนเดียวอีกต่อไปแต่มีเพื่อนๆ ที่ตกอยู่ในสภาพเดียวกัน จึงเกิดความห่วงใยและผูกพันกันนอกจากนี้การมีความไว้วางใจกันก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สมาชิกกล้าเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นเรื่องส่วนตัวออกมาได้ ทำให้เกิดความสบายใจที่ได้เล่า ระบายความคับข้องใจออกมา ได้รับความเห็นใจจากสมาชิกในกลุ่มจึงเกิดการรู้สึกว่าตนมีคุณค่า เป็นพลังกลุ่มที่มีผลต่อความรู้สึกที่เป็นไปในทางบวก (ลักขณา สิริวัฒน์, 2552) ทั้งสองทฤษฎีมีเทคนิคและกลวิธีที่แตกต่างกันก็จริงแต่มีเป้าหมายเหมือน

กันคือสามารถช่วยบำบัดผู้รับคำปรึกษาให้มีความคิดความรู้สึกที่ดีขึ้นได้ โดยการให้คำปรึกษาดามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์เน้นการยอมรับสภาพตามความเป็นจริงของการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา มีความกล้าตัดสินใจกล้ารับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง กล้าเสี่ยงที่จะพัฒนาตนเองไปให้เต็มศักยภาพ มีความเป็นตัวของตัวเองหลุดพ้นจากการลงโทษตนเอง (อาภา จันทรสกุล, 2535) สำหรับการให้คำปรึกษาดามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์มีแนวคิดว่าเป็นเป้าหมายของการบำบัดด้วยทฤษฎีนี้คือสนับสนุนให้สมาชิกรับผิดชอบต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของตน เป็นสิ่งที่ตนเป็นอยู่ไม่ตกอยู่ภายใต้การบงการของสังคม คือพึ่งตนเองมากกว่าพึ่งสิ่งแวดล้อม ช่วยให้สมาชิกมีสติรับรู้เพราะการมีสติรับรู้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการคิดต่อสื่อสาร ผู้สูงอายุจึงมีโอกาสในการพูดจาปราศรัยระหว่างสมาชิกด้วยกันในกลุ่มและมีการคิดต่อสื่อสารกับผู้ให้คำปรึกษา ทำให้ได้ระบายความรู้สึกนึกคิดที่อาจเป็นปัญหา อีกทั้งยังได้รับความเห็นใจและข้อเสนอแนะต่างๆ จึงทำให้ขจัดความรู้สึกที่ค้างค้ำและปล่อยวางอดีตได้ อีกทั้งยังมีสติรับรู้อยู่กับภาวะปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Corey, 2000) สอดคล้องกับผลการวิจัยของจตุรพร ศุกรนันท์ (2553: 128) ที่พบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้ผู้สูงอายุมีภาวะซึมเศร้ามลดลงไม่แตกต่างกันระหว่างทฤษฎียึดผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางกับการใช้คนตรีบำบัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1.1 การให้คำปรึกษาต้องเลือกสถานที่ที่สะดวกสำหรับผู้สูงอายุในการเดินทางไปเข้ารับการให้คำปรึกษา

1.2 เวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาผู้สูงอายุอาจยืดหยุ่นได้แต่ไม่ควรเกิน 90 นาที เพราะถ้านานเกินไปผู้สูงอายุจะเหนื่อยทำให้เป็นผลเสียต่อสุขภาพทั้งกายและใจ

1.3 ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 เดือนเพื่อศึกษาภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุว่ามีลักษณะอย่างไรหลังจากยุติการให้คำปรึกษาแล้ว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการทดลองเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพิจารณาเหตุผล-อารมณ์ กับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเน้นความจริงเพื่อลดภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ

2.2 ควรมีการทดลองเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีการบำบัดเกสตัลท์ กับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้มารับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางเพื่อลดความวิตกกังวลของบุคคลวัยต่างๆ

2.3 ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างออกไปในระดัอายุที่ต่ำกว่าเพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง

เอกสารอ้างอิง

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2547). *การให้คำปรึกษาคืออะไร*. วารสารบทความสานปฏิรูป, 7(76), 40-43.
- จตุรพร สุกรนันท์. (2553). *ผลการเปรียบเทียบการให้คำปรึกษากลุ่มระหว่างทฤษฎียึดผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางกับการใช้คนตรีบำบัดที่มีต่อภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พนม ลีมีอารีย์. (2548). *การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม*. มหาสารคาม: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2552). *ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา*. มหาสารคาม: อนุภรณ์การพิมพ์
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2553). *จิตวิทยาการทำงานในชุมชน*. มหาสารคาม: อนุภรณ์การพิมพ์
- วิญญู พูลศรี. (2531). *เทคนิคจิตวิทยาการศึกษา: จิตวิทยาการศึกษา*. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สหวิทยาลัยล้านนา.
- สำนักงานสถิติจังหวัดอุดรธานี. (2552). *สมุดรายนามสถิติจังหวัด: อุดรธานี ฉบับ พ.ศ 2552*. อุดรธานี: สำนักงานสถิติจังหวัดอุดรธานี.
- อาภา จันทรสกุล. (2535). *ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Corey, G. (2000). *Theory and Practice of Group Counseling* (3rd ed). Monterey: Brooks/Cole.
- Pace, Robert R. (2007). Effect of rational emotive behavior therapy on self-esteem and depression within faith-based populations. *Dissertation Abstracts international*, 68(2), unpagged.

รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

The Model of Academic Administration with the Participation of Community for School Administrative Effectiveness Primary Educational Service Area Office

ปรีชาตี ชมชื่น¹, อนุศักดิ์ เกตุศิริ², พงษ์ธร สิงห์พันธ์³

Parichat Chomchuen¹, Anusak Ketusiri², Pongthorn Singpan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน 2) สร้างรูปแบบ 3) นำรูปแบบไปใช้ในสภาพจริง และ 4) นำเสนอผลการใช้รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม แบบสังเกต แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ แบบประเมินคู่มือ แบบประเมินปลายเปิด และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเครื่องมือทุกฉบับมีการหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดหรือวัตถุประสงค์การวิจัยซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 และประเมินความเหมาะสมในข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งซึ่งมีผลปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อ ทุกฉบับ มีความเหมาะสมจริง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าจากกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มและหลากหลายวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ซึ่งสรุปผลได้ ดังนี้

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹ Ph.D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

² Assistant Professor, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

³ Lecturer, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ได้แนวคิดและข้อมูลเพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การวางแผนและพัฒนาการส่งเสริมทางวิชาการ 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศภายใน และ 7) การวัดและประเมินผล ได้องค์ประกอบย่อยในการบริหารงานวิชาการ 63 องค์ประกอบ และได้องค์ประกอบหลักผู้ที่มีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) คณะครู 3) ผู้เรียน 4) ผู้ปกครอง 5) คณะกรรมการสถานศึกษา 6) กลุ่มประชาชน 7) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน และ 8) องค์กรอิสระและองค์กรเครือข่าย โดยมีบทบาทในการดำเนินการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบย่อย 57 องค์ประกอบ

2. ผลการสร้างรูปแบบ มีองค์ประกอบหลักของรูปแบบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กลไกการดำเนินการ 4) การดำเนินการ 5) การประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการนำรูปแบบไปใช้ในสภาพจริง พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล ผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน (PAOR) ได้แก่ 1) การวางแผน (planning) โดยร่วมกับสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามคู่มือกำหนด 2) การปฏิบัติ (action) โดยดำเนินการตามกรอบของวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ การวางแผน (plan) การดำเนินการ (do) การติดตาม ตรวจสอบ (check) และการปรับปรุงและพัฒนา (act) และใช้การปฏิบัติการมีส่วนร่วมด้วยการประชุมแบบ AIC ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังหรือยอมรับผู้อื่น (Appreciation: A) ร่วมคิดหาแนวทางการพัฒนา (Influence: I) และร่วมสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control: C) การสังเกต ในแต่ละด้านขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการจนครบ 7 องค์ประกอบ 3) การสังเกต (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลขณะดำเนินการนำรูปแบบไปใช้ และ 4) การสะท้อนผล (Reflection) เป็นการนำข้อมูลมาสังเคราะห์และสรุปผลการพัฒนาตามที่มีส่วนร่วมได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายไว้ 19 รายการ และผลการสะท้อนจากการดำเนินการตามวิจัยปฏิบัติการ จำนวน 2 วงรอบ พบว่า ในวงรอบแรกสามารถร่วมดำเนินการบริหารงานวิชาการจนแล้วเสร็จ จำนวน 10 รายการ อีก 9 รายการ มีสภาพปัญหาจากความไม่เข้าใจและความไม่มั่นใจในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงได้ร่วมกันเพิ่มวิธีการแก้ปัญหาโดยการศึกษาจากงานจากโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่ดีซึ่งอยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน และบางส่วนเลือกใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการอีกครั้งจนเกิดความเข้าใจในแนวปฏิบัติ สามารถร่วมดำเนินการจนแล้วเสร็จทั้ง 9 รายการ ในวงรอบที่สอง ทำให้ได้รูปแบบที่มีประสิทธิผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

4. ผลการนำเสนอผลการใช้รูปแบบ เป็นผลการประเมิน จากการสนทนากลุ่ม (focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69, 4.60$ และ 4.66) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในด้านเงื่อนไขความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$ และ 4.64) และความเป็นประโยชน์ในด้านกลไกการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$)

คำสำคัญ: รูปแบบ การบริหารงานวิชาการ มีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This research general purposed to develop the model of administration with the participation of community for school administrative effectiveness primary educational service area office and the specific objectives for the 4 steps as follow: 1) to study about the present conditions of issue, and the requirements of academic educational administration by the participation of community, 2) these were performed to institute the model, 3) this model was conveyed to be used in the absolute circumstances. And 4) To present the model. The research measurement instruments were open questionnaire, in-depth interview, group discussion, observation form, an evaluation and the feasibility of the component, assessment guide, open-ended questionnaire, and appropriate questionnaire form group discussion by all instruments were conformed to the question and idea or the research object were 0.51-1.00 and evaluate the suitable questions from the expert person again. The focus group analyzed the data with statistics, mean, standard deviation, and verification the data with triangulation.

The results of the research revealed as follows:

To develop the model of administration with the participation of community for school administrative effectiveness primary educational service area office consisted of 4 steps as follow:

1. Studying about the present conditions of issue, and the requirements of academic educational administration by the participation of community to reveal and to synthesize the ideas and information that there were 7 principal configurations in academic administration as follow: 1) curriculum development and curriculum production 2) learning process development 3) material development, educational innovation development, and educational technology development 4) planning and stimulated academic development 5) learning resources development 6) inside supervision 7) measurement and evaluation. These were consisted of 63 minor configurations, 8 major configurations of the participations follow: 1) director 2) teacher 3) learner 4) parent 5) basic educational institution board 6) people 7) leadership of local government or leadership of community and 8) independent entity and organization network. There were 57 minor configurations.

2. The resultant of creation the model was consisted of 6 steps as follow: 1) principles, 2) aims, 3) mechanism performance, 4) performance, 5) evaluation, and 6) condition achievement.

3. The resultant to conduct the model be used in the absolute circumstances revealed that the academic administration of effective community is managed to develop research process which based on 4 steps (PAOR) consisted of 1) Planning with school to prepare

readiness of knowledge and understanding of academic administration with the participation of community , and the model to be followed the manual which stipulated.

2) Action based on PDCA consisted of: plan, do, check, act, and this research obviously specified the action procedure by using the AIC process consisted of appreciation, influence, and control. The observation of each steps in academic administration to be over 7 aspects.

3) The observation is information gathering when used the model. And 4) Reflection is the information was synthesized and the summary of developed resultant to the participation to specify the purpose 19 specifications and the resultant of reflection to the action research procedures 2 rounds found that the first round is the academic administrative completely which is total 10 specifications and in 9 specifications is problem condition from not understanding and hesitation. To manage the purpose successfully to be increased problem solving by learning from the model of academic administration with the best participation of community for school administration in the same group and to choose the workshop to make the understanding and can be managed successfully in 9 specifications in the second round. This was received the effective model to lead the academic administration of community for practicing.

4. To present of the model was the evaluation of focus group discussion revealed that the model was applicable, feasible, and profitable. This was considered all of configurations revealed that the model was total in the highest level ($\mu = 4.69, 4.60$ and 4.66). The successfully condition possibility is in the highest level ($\mu = 4.75$ and 4.66). And profitable in numerous facets in highest level ($\mu = 4.76$).

Keywords: The Model, Academic Administration, The Participation of Community

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ดังนั้นระบบการจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ที่มีเจตนารมณ์ให้มีการกระจายอำนาจทางการ

บริหารจัดการศึกษาทั้งภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจในการบริหารงานจากกระทรวงลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง มีโอกาสตรวจสอบได้มากกว่าระบบรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางโดยให้ความสำคัญกับการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (ปัญญา แก้วกียูร, 2545) ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในแนวคิดของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ ในการบริหารจัดการศึกษาให้เป้าหมายคุณภาพการ

ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนในองค์กรการสังคม และประเทศก้าวสู่เวทีโลก (ทองใบ สุคชารี, 2543)

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษา 3 ระดับ พบว่ามีปัจจัยที่เป็นผลกระทบต่อคุณภาพของโรงเรียนหลายอย่าง ได้แก่ 1) ภาระงานต้องจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับ ทำให้การบริหารงานมีความสลับซับซ้อนและมีความยุ่งยาก 2) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 5 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีภารกิจกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง (ธีระ รุญเจริญ, 2546) แต่การจัดการศึกษาก็ยังขาดคุณภาพที่จะตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ ในส่วนของประชาชนยังมีแนวคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของโรงเรียนจึงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาน้อยมาก (ลัดดา ผลวัฒน์, 2544) 3) การจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting: PBB) บุคลากรต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานเป็นแบบฉับไวกระตือรือร้นซึ่งเป็นระบบใหม่ตามกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เช่นกัน (ธีระ รุญเจริญ, 2546)

จากผลกระทบดังกล่าว จึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบเพื่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไปบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา 3) การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา ไปใช้ในสภาพจริง และ 4) การนำเสนอผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน คณะครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 3-5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5-8 คน ในสถานศึกษา 1 แห่ง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มของสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ หรือโรงเรียนพระราชทาน หรือโรงเรียนในฝัน หรือโรงเรียน TopSTAR ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานศึกษาเดียวกันกับการศึกษา Best Practices การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

2. กลุ่มเป้าหมายในด้านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมของร่าง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชุดเดียวกันประเมินจำนวน 15 คน

3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการนำรูปแบบไปใช้ในครั้งนี้ คือ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านภูคินพัฒนา อำเภอขุนหาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

4. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินผลรูปแบบ ได้แก่ 1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษาที่นำรูปแบบไปใช้ในสภาพจริง จำนวน 15 คน และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ด้านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม แบบสังเกต แบบประเมินร่างรูปแบบซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด คู่มือการนำรูปแบบไปใช้ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ แบบประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ แบบประเมินรูปแบบปลายเปิด และแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยเครื่องมือทุกฉบับมีการประเมินค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับกรอบแนวคิดโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และประเมินความเหมาะสมของข้อคำถามว่ามีความเหมาะสมจริงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดย 1) ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ใช้เครื่องมือแบบสอบถามปลายเปิดสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ

ชุมชนซึ่งเก็บข้อมูลจำนวน 5 โรงเรียนเป้าหมาย และ 3) เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม และแบบสังเกต จำนวน 5 โรงเรียนเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบโดยยกร่างรูปแบบครั้งที่ 1 ประเมินยกร่างรูปแบบโดยใช้แบบประเมินปลายเปิด ยกร่างครั้งที่ 2 ประเมินความเหมาะสมยกร่าง จัดทำคู่มือการนำรูปแบบไปใช้ในสภาพจริงและประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบ ไปใช้โดยดำเนินการตามคู่มือ ประเมินประสิทธิผลก่อนและหลัง โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการนำรูปแบบไปใช้ ประเมินบริบทก่อนและหลัง

การนำรูปแบบไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอผลการใช้รูปแบบประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากการประชุมสนทนากลุ่ม (focus group) จำนวน 18 คน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิหลังจากการวิพากษ์ ปรับปรุงรูปแบบโดยผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตจากการประชุมสนทนากลุ่ม (focus group)

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จาก 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มาตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ด้านวิธีรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ทำให้ได้แนวคิดและข้อมูลเพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบหลัก 63 องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบผู้ที่มีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบหลัก 57 องค์ประกอบย่อย 2) สร้างรูปแบบจากการวิเคราะห์ความเห็นการประเมินปลายเปิดการยกร่างรูปแบบ ได้ข้อมูลองค์ประกอบ

6 องค์ประกอบ 3) นำรูปแบบไปใช้ตามคู่มือการนำรูปแบบไปใช้ตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (PAOR) จำนวน 2 วงรอบ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินเปรียบเทียบประสิทธิผลและสภาพบริบทก่อนและหลัง พบว่า รูปแบบที่นำไปใช้มีประสิทธิผล และ 4) นำเสนอผลการใช้รูปแบบ มีการวิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) มีเกณฑ์ในการให้คะแนนแปลความหมายตัวเลขเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

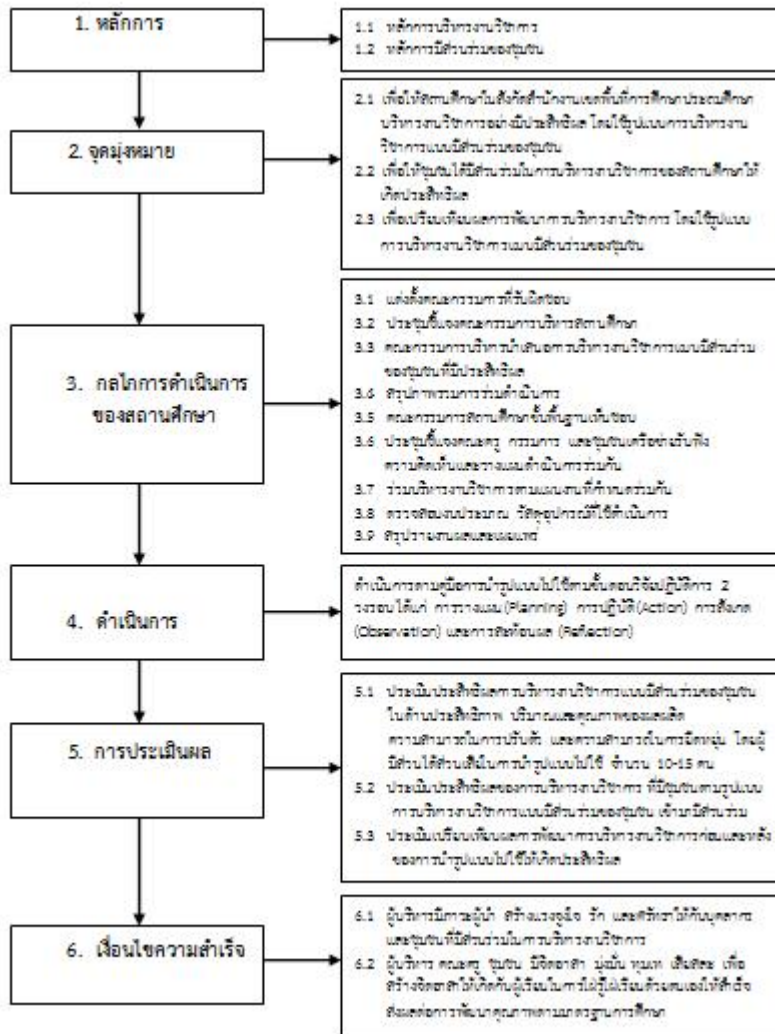
1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ได้แนวคิด และข้อมูลเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบหลัก 2 ด้าน ดังนี้

1.1 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การพัฒนากระบวนการ

เรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การวางแผนและพัฒนาการส่งเสริมทางวิชาการ 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศภายใน และ 7) การวัดและประเมินผล ได้องค์ประกอบย่อยในการบริหารงานวิชาการ 63 องค์ประกอบ

1.2 องค์ประกอบผู้ที่มีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) คณะครู 3) ผู้เรียน 4) ผู้ปกครอง 5) คณะกรรมการสถานศึกษา 6) กลุ่มประชาชน 7) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน และ 8) องค์กรอิสระและองค์กรเครือข่าย โดยมีบทบาทในการดำเนินการมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบย่อย 57 องค์ประกอบ ซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมได้รับความรู้ความเข้าใจจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา

2. ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบในการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกการดำเนินการ การดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จซึ่งการดำเนินการประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบหลัก 63 องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบด้านผู้ที่มีส่วนร่วม 8 องค์ประกอบหลัก 57 องค์ประกอบย่อย ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. ผลการนำรูปแบบไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนบ้านภูคินพัฒนา ซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมดำเนินการนำรูปแบบไปใช้ตามคู่มือกำหนดและเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (PAOR) จำนวน 2 วรรณคดี ตามขั้นตอนการดำเนินการตามกรอบวงจร

คุณภาพ (PDCA) และใช้การมีส่วนร่วมโดยการประชุมแบบ AIC ร่วมปฏิบัติทุกขั้นตอนขององค์ประกอบวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาาร่วมกันไว้ 19 รายการ และดำเนินการที่แล้วเสร็จในวงรอบที่ 1 จำนวน 10 รายการ มีขั้นตอนที่ดำเนินการไม่สำเร็จเนื่องจากไม่มีความรู้

ความเข้าใจ จึงเพิ่มวิธีการศึกษาคุณภาพจากโรงเรียนแบบอย่างและวิธีประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้สามารถร่วมดำเนินการใน 9 รายการที่เหลือได้สำเร็จในวงรอบที่สอง ทำให้มองเห็นว่ารูปแบบที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการที่ได้จัดทำไว้มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา ทำให้เกิดประสิทธิผลได้จริง จึงนับว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนมีประสิทธิผลซึ่งมีผลการประเมินด้านประสิทธิผลและสภาพบริบทเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากและผลการประเมินบริบทหลังจากนำรูปแบบไปใช้แล้วมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน

4. นำเสนอผลการใช้รูปแบบจากการสนทนากลุ่ม (focus group) ของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน พบว่า หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกการดำเนินการของสถานศึกษา การดำเนินการประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69, 4.60$ และ 4.66) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในด้านเงื่อนไขความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$ และ 4.64) และความเป็นประโยชน์ในด้านกลไกการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลในสถานศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ 7 องค์ประกอบหลัก 63 องค์ประกอบย่อย และผู้ที่

มีส่วนร่วมมี 8 องค์ประกอบหลัก 57 องค์ประกอบย่อย ซึ่งบูรณาการผู้ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวางแผนและพัฒนากองส่งเสริมทางวิชาการ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศภายในและการวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบย่อยจะเป็นขั้นตอนการเข้าร่วมการบริหารงานวิชาการตามลำดับตามวงจรคุณภาพ PDCA ในแต่ละองค์ประกอบหลัก การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักและหัวใจของสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์และมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 9 ด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ กินวงศ์ (2544) ซึ่งกล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา ส่วนองค์ประกอบหลักผู้ที่มีส่วนร่วม มี 8 องค์ประกอบหลัก 57 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่มประชาชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน และองค์กรอิสระและองค์กรเครือข่าย ส่วนองค์ประกอบย่อยจะเป็นขั้นตอนหรือเป็นบทบาทในการเข้าร่วมในการบริหารงานวิชาการในแต่ละกลุ่มเพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2545) ที่ว่า ผู้ปกครอง/ครอบครัว ครู/สถานศึกษา ชุมชน/สังคม ที่มีอิทธิพลและทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของจินฉวีตร ปะโคตัง (2549) พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานรูปแบบการมีส่วนร่วม คือ การที่องค์ประกอบต่างๆ ทั้งครู นักเรียน ผู้บริหาร ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น

ผู้นำชุมชน ประชาชน ผู้ปกครองนักเรียน มาร่วมกันดำเนินการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับGold (2000) ซึ่งได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรั้วพิลลาเคลเพีย

2. จากผลการสร้างรูปแบบ มีการยกร่างเป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกการดำเนินการ การดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับสมาน อัครภูมิ (2550) ได้แยกองค์ประกอบออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) องค์ประกอบของรูปแบบที่สร้างขึ้น หมายถึง ตัวรูปแบบที่สร้างขึ้นนั้นมื่ออะไรบ้าง ทำงานอย่างไร มีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับองค์ประกอบอื่นอย่างไร 2) ส่วนองค์ประกอบของเอกสารรูปแบบ หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นสาระหลักในการนำเสนอรูปแบบที่สร้างขึ้นว่าควรจะนำเสนอเรื่องใดบ้าง และได้วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาดังแบบได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์รูปแบบออกเป็น 6 องค์ประกอบ คือ 1) บริบทของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ สอดคล้องกับฉลองรัฐ อินทรีย์ (2550) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี ได้รูปแบบเพื่อดำเนินการจัดการความรู้ไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมผู้บริหารและคณาจารย์ ขั้นที่ 2 จัดทำแผนปฏิบัติการ การกำหนดควิสัยทัศน์ฯ ตั้งกรรมการพัฒนาศักยภาพของทีม แบ่งกลุ่มจัดตั้งศูนย์ และขั้นที่ 3 ปฏิบัติการจัดการความรู้ สร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย

3. จากผลการนำรูปแบบไปใช้ซึ่งมีผลทั้งระยะก่อนและหลังการนำรูปแบบไปใช้โดยเปรียบเทียบด้านประสิทธิผล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านความสามารถในการยืดหยุ่น พบว่า มีประสิทธิผลทั้ง 4 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากและผลการประเมินสภาพบริบททั้ง 19 รายการที่กำหนดไว้ร่วมกันหลังการนำรูปแบบไปใช้พัฒนาขึ้นทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุขแท้ (2553) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผลการให้รูปแบบการบริหารงานวิชาการทั้งโดยรวมและองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก สอดคล้องกับฉลองรัฐ อินทรีย์ (2550) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ที่ผู้วิจัยวิจัยพัฒนาเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การดำเนินการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิผลซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จจากการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารทุกระดับและใช้ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดำเนินการ และสอดคล้องกับจรรยา มะลาควง (2550) ที่ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบหมู่บ้านแห่งการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาบ้านคอนมัน หมู่ที่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า รูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านจะเน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่มีการประชุมประจำเดือนภายในกลุ่มองค์กร 11 กลุ่ม เพื่อร่วมพัฒนาและทำงานเป็นทีม ทำงานแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และขยายความร่วมมือในรูปพันธมิตรเครือข่ายในการทำงาน

4. จากการนำเสนอผลการใช้รูปแบบ สรุปลงผลจากประชุมสนทนากลุ่ม (focus group) โดยวิพากษ์จากแบบประเมินปลายเปิด และผลการประเมินรูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิตาม พบว่า หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไก การดำเนินการของสถานศึกษา การดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น และเมื่อพิจารณารายด้านมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุคแท้ (2553) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับฉลากจันทรสมบัติและรุ่งทิพย์ สิงพร (2550) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบ

การจัดการความรู้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ที่ใช้ดำเนินการมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความ

สอดคล้องกับแผนดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ได้แก่ 1) หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษาโดยเน้นการขับเคลื่อนการพัฒนาตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (PAOR) และดำเนินการตามกรอบวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งใช้กระบวนการประชุมแบบ AIC มาร่วมในการบริหารงานวิชาการ จะทำให้เกิดผลของการนำรูปแบบไปใช้ได้เหมาะสม เป็นประโยชน์และเกิดประสิทธิผลของงานได้จริง 2) สถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนร่วมที่จะนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลควรต้องศึกษาเกี่ยวกับวิจัยปฏิบัติการ วงจรคุณภาพ PDCA และกระบวนการมีส่วนร่วมโดยใช้การประชุมแบบ AIC อย่างชัดเจนเพื่อการนำมาบูรณาการการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาความพึงพอใจในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผลไปใช้ในสถานศึกษาทุกระดับ และ 2) ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ผู้มีส่วนร่วมของชุมชนสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดรูปแบบใหม่ที่สร้างประสิทธิผลเพิ่มขึ้นในสถานศึกษาทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *ชุดเสริมประสบการณ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เล่ม 7 การนิเทศเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- คัมภีร์ สุคแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. ปริญญา นิพนธ์ ค.ค., มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- จรูญ มะลาควง. (2550, ตุลาคม – ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบหมู่บ้านแห่งการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษากองคณมนัน หมู่ที่ 13 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1, 26-28.
- จินฉัตร ปะโคทัง. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศิเค่น โรงเรียนกันทรารมณีน จังหวัดศรีสะเกษ. *ปริญญาานิพนธ์ กศ.ค., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- ฉลองรัฐ อินทรีย์. (2550, กรกฎาคม – กันยายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1, 55-57.
- ฉลาด จันทร์สมบัติ และรุ่งทิพย์ สิงพร. (2550, กรกฎาคม – กันยายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1, 12.
- ทองใบ สุขชาวี. (2543). *ภาวะผู้นำและแรงจูงใจ*. อุบลราชธานี: คณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2544). *หลักการบริหาร*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา แก้วกียูร. (2545). *การบริหารการศึกษาในรูปแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ลัดดา ผลวัฒนะ. (2544). *องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมาน อัครภูมิ. (2550, กรกฎาคม – ธันวาคม). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2, 83-84.
- Glod, S. E. (2000). *Community organizing at a neighborhood high school: Promises and Dilemmas in building parent-educator partnership and collaborations*, Pro Quest Digital Dissertations.

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานที่พบทวนความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้านละ 3.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Browallia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่ง ส่ง file ต้นฉบับที่งานวารสาร ชั้นล่างอาคารศึกษาศาสตร์ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทรศัพท์ 0-4375-4321-40 ต่อ 6079 โทรสาร 0-4372-1764 หรือส่งทาง E-mail: journaled@msu.ac.th

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ทุกคน พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword)
(บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง

บทความทั่วไป

ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keyword)
(บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 400 คำ)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
Kosslyn, S. M., & Rosenberg, R. S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.
Mussen, P., Rosenzweig, M. R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P. J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Heath.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะบทความเรื่องนี้.
เผชิญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). คำนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 30-36.
Klimoski, R., & Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45(2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับปริญญา, สถาบันการศึกษา, เมือง.
ครุณนภา นาชัยฤทธิ. (2550). ผลการเรียนรู้จากบทเรียนมัลติมีเดียบนระบบเครือข่ายที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาในห้องเรียน ของนิสิตปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
นงเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
Piyakun, A. (2007). *Reading strategies used by Thai ESL students*. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย เฉพาะเรื่องนี้). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์. ประสาท เนืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นบ้าน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นบ้านกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปู้ตา. ใน ฉลาด จันทรสมบัติ (บรรณาธิการ), *ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549* (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.

Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock & M. C. Green (Eds.), *Persuasion: Psychological insights and perspectives* (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสานนท์. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความสำเเร็จ. *มติชน*, หน้า 22.

Brown, P. J. (2007, March 1). Satellites and national security. *Bangkok Post*, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้นิพนธ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). *ธนาคารหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). *Influencing attitudes and behaviors for social change*. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Education, Mahasarakham University (JEd, MSU), is an academic journal in the field of education. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published may be reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, that demonstrate interesting and valuable points of view for readers. It is important to note that articles submitted for Journal of Education should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standard and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. Language: Manuscripts can be written in either Thai or English. Thai language manuscripts should adhere to the Royal Institute's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except specific names. English language manuscripts must be checked for the correctness of language by an English expert prior to submission.

2. Papers: Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on each of the four sides: top, bottom, right and left. The contents of the abstract in both Thai and English, other headings, and references should be arranged in one column.

3. Style and size of font: Both Thai and English manuscripts are required to type in "Browallia New" font style with font size as follows;

Title of the article: 20 pt. Bold

Name(s) of the authors: 18 pt. Normal

Main heading: 18 pt. Bold

Sub-heading: 16 pt. Bold

Body of the text: 16 pt. Normal

The first page of footnotes presenting authors' names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. Number of pages: The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. Submission: The author(s) should submit an original file to the Journal of Education Division, the Ground Floor of Education Building 1, Faculty of Education,

Maharakham University, Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000, Tel: 0-4375-4321-40 ext. 6079, Fax: 0-4372-1764. The author can also submit to: journaled@msu.ac.th

The original file should include name(s) of the author(s), telephone number(s), facsimile number(s), and email address(es).

Organization of research and thesis articles:

Should be arranged in the following order;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English
(Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypotheses (if any)
10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis
11. Research results
12. Discussion
13. Suggestion
14. References

Organization of review articles:

Should be arranged in the following order;

1. Title in Thai and English
2. Name(s) of the author(s) in Thai and English
3. Abstract in Thai
4. Keyword in Thai
5. Abstract in English
6. Keyword in English
(Abstract should be no more than 400 words)
7. Introduction

8. Contents
9. Summary
10. References

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA) style

ใบสมัครสมาชิกวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Membership Application Form)

วันที่ (Date) .....
ชื่อ-สกุล (First Name and Surname) .....
ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address) .....
.....
จังหวัด (State/Province) .....
รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code) .....
ประเทศ (Country) .....
โทรศัพท์ (Telephone No.) .....
โทรสาร (Fax No.) .....
E-mail Address .....

- สมัครเป็นสมาชิก 1 ปี 200 บาท (One-year Membership 200 ฿)
 สมัครเป็นสมาชิก 2 ปี 400 บาท (Two-year Membership 400 ฿)
 สมัครเป็นสมาชิก 3 ปี 600 บาท (Three-year Membership 600 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัติหรือตั๋วแลกเงิน สั่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม นางสาวธัญญาณี เฟื่องสุข งานวารสาร คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:

Ms. Thapanee Phengsuk, The Journal of Education Division, Faculty of Education,
Mahasarakham University, Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000

.....
สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer Only)

สมาชิกเลขที่ .....

รับวารสาร เล่มที่ .....

Guest Advisory Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Chaiyong Brahmawong	Assumption University
Professor Dr. Duangduen Bhanthumnavin	National Institute of Development Administration
Professor Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Professor Dr. Suthat Yoksan	Srinakharinwirot University
Professor Sriya Niyomthu	Independent Academic
Associate Professor Dr. Rattana Buosonte	Naresuan University
Associate Professor Dr. Suchint Simaraks	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Supitr Samahito	Kasetsart University
Associate Professor Dr. Saowalak Rattanavich	Srinakharinwirot University

Peer Reviewers

Associate Professor Dr. Kanchana Lindratanasirikul	Sukhothai Thammathirat Open University
Associate Professor Dr. Chalard Chantarasombat	Maharakham University
Associate Professor Dr. Narong Sompong	Kasetsart University
Associate Professor Dr. Tassanee Bunterm	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Wachira In-udom	Khon Kaen University
Associate Professor Dr. Wasana Taweekulasap	Sukhothai Thammathirat Open University
Associate Professor Siripong Payomyam	Silpakorn University
Assistant professor Dr. PChawalit Choogampang	Maharakham University
Assistant professor Dr. Chutima Phongvarin	Chulalongkorn University
Assistant professor Dr. Adisorn Naowanont	Rajabhat Nakhonratchasima University
Air Vice Marshal Dr. Anan Sri-Ampai	Maharakham University
Dr. Nitipat Mekkhachorn	Sukhothai Thammathirat Open University
Dr. Piyatida Panya	Rajabhat Maharakham University
Dr. Pattrawadee Makmee	Burapha University
Dr. Sayamon Insaart	Ramkhamhaeng University
Dr. Satida Sakulrattanakulchai	Thammasat University
Dr. Sirinthorn Sinjindawong	Sripatum University

Editorial Board

Professor Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institute of Future Studies for Development
Professor Dr. Chaiyong Brahmawon	Assumption University
Associate Professor Dr. Unchalee Sarnrattana	Khon Kaen University
Dr. Kanyarat Sonsupap	Maharakham University
Dr. Chanasuek Nichanong	Suan Dusit Rajabhat University
Dr. Thapanee Seechaliao	Maharakham University
Dr. Tatsirin Sawangboon	Maharakham University
Dr. Thatchai Chittranun	Maharakham University
Dr. Phamornpun Yurayat	Maharakham University
Dr. Ratchaneewan Tangpakdee	Maharakham University
Dr. Ratsa Laohasurayothin	Maharakham University
Dr. Satida Sakulrattanakulchai	Thammasat University
Dr. Suntonrapot Damrongpanit	Maharakham University
Dr.suwat julsuwan	Maharakham University
Ms. Chanita Rungrueng	Maharakham University
Professor Dr. Dennis A. Francis	University of the Free State, South Africa
Associate Professor Dr. Allan MacKinnon	Simon Fraser University, Canada
Associate Professor Dr. Gregory P. Thomas	The University of Alberta, Canada
Associate Professor Dr. Tran Vui	Hue University, Vietnam
Dr. Athithouthay Chatouphonexay	National University of Laos
Dr. Hasnah Toran	Universiti Kebangsaan Malaysia, Malaysia
Dr. John F. Clayton	Waikato Institute of Technology, New Zealand

Secretary and Treasurer

Ms. Thapanee Phengsuk

The articles in Journal of Education, Maharakham University are authors' own opinions.

The editorial board has not always agreed absolutely with.

90 ฿ Web site: <http://www.edu.msu.ac.th>

Date of Publication: September 30, 2012 E-mail: journaled@msu.ac.th

---

DESIGN BY:

MSUPublishing (Maharakham University)

TAMBON TALAT, AMPHOE MUEANG, MAHA SARAKHAM 44000

TELEPHONE: 0-4375-4321-40 EXT. 6100, 0-4372-2312 FACIMILE. 0-4372-2312

www.msup.msu.ac.th

Journal of Education, Mahasarakham University

Volume 6 Number 4 October – December 2012

Aim and Scope

To promote and disseminate academic results in the field of education, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles

Academic Revision

One article is peer-reviewed by two experts

Publishing Type

Quarterly publishing

No.1: January–March

No.2: April–June

No.3: July–September

No.4: October–December

Ownership

Faculty of Education, Mahasarakham University
Tambon Talat, Amphoe Mueang, Maha Sarakham 44000
Tel. 0-4374-3143-4 Fax 0-4372-1764

Advisor

Associate Professor Dr. Prawit Erawan
Dean of Faculty of Education
Mahasarakham University

Editor-in-chief

Dr. Waraporn Erawan
Mahasarakham University
and
Assistant professor Dr. Paiboon Boonchai
Mahasarakham University

Associate Editor

Dr. Naphatsawan Thanaphonganan
Mahasarakham University